

JAARVERSLAG

2006 - 2007

JAARVERSLAG 2006/2007
KORTE INHOUD

	Pagina's
Inleiding	1
Hoofdstuk I - Overzicht van de nieuwe regels betreffende bevoegdheden, organisatie en werking van de Raad van State	3
Hoofdstuk II - Afdeling wetgeving	
A. Ontwikkeling van de werklast van de afdeling wetgeving.....	9
B. Statistieken van de afdeling wetgeving	12
C. De afdeling wetgeving van de Raad van State en enkele recente wetsinitiatieven inzake bio-ethische kwesties	38
Hoofdstuk III - Afdeling bestuursrechtspraak	
A. Evolutie van de werklast van de afdeling bestuursrechtspraak.....	44
B. Statistieken van de afdeling bestuursrechtspraak	48
C. De Raad van State als cassatierechter	63
Hoofdstuk IV - Auditoraat	
A. Evolutie van de werklast van het Auditoraat	83
B. Cijfergegevens betreffende het gerechtelijk jaar 2006-2007	85
Hoofdstuk V - Coördinatiebureau	91
Hoofdstuk VI - Griffie van de afdeling bestuursrechtspraak	95
Hoofdstuk VII - Dienst overeenstemming der teksten	96
Hoofdstuk VIII - Informatica	98
Hoofdstuk IX - Begroting	99
Hoofdstuk X - Documentatieverwerking van de Raad van State	102
Hoofdstuk IX - Externe activiteiten	106
 BIJLAGEN	
Bijlage I : Samenstelling nederlandstalige, franstalige en tweetalige kamer	110
Bijlage II : Organigram van de Raad van State op 31.08.2007	117

DE RAAD VAN STATE - INLEIDING

De Raad van State, bestaande uit een afdeling wetgeving en een afdeling bestuursrechtspraak, werd ingesteld door de wet van 23 december 1946 en heeft als opdracht de wetgevende macht en de uitvoerende macht van de federale overheid, van de Gemeenschappen en de Gewesten, van de Franse Gemeenschapscommissie en van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie te adviseren en om als administratief rechtscollege over bepaalde geschillen uitspraak te doen.

In 1993 werd het bestaan van de Raad van State grondwettelijk vastgelegd in artikel 160 van de Gecoördineerde Grondwet.

De afdeling wetgeving verleent advies met betrekking tot voorontwerpen en voorstellen van wetten, decreten of ordonnanties alsmede over reglementaire besluiten. Deze afdeling kan ook belast worden met het opmaken van voorontwerpen van wettelijke of reglementaire teksten.

Tot de taak van deze afdeling behoort ook de coördinatie, codificatie en vereenvoudiging van de wetgeving.

Tenslotte vervult de afdeling wetgeving nog een bijzondere taak in het kader van het overleg en de samenwerking tussen de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten.

Sinds de hervorming van de Raad van State door de wet van 15 september 2006 vervult de afdeling bestuursrechtspraak uitsluitend een jurisdictionele taak.

Naast een aantal specifieke bevoegdheden (herstelvergoeding voor buitengewone schade, moeilijkheden betreffende de respectieve bevoegdheid van de provinciale en gemeentelijke overheden of van de openbare instellingen, beroepen ter voorkoming of opheffing van strijdigheid tussen beslissingen van onder haar bevoegdheid ressorterende administratieve rechtscolleges, de beroepen in hoogste aanleg in bepaalde kiesrechtzaken enz.) doet de afdeling bestuursrechtspraak uitspraak bij middel van arrest over de beroepen tot nietigverklaring ingesteld tegen de akten en reglementen van de onderscheiden administratieve overheden.

Ook de beroepen tot nietigverklaring gericht tegen akten en reglementen van de wetgevende vergaderingen of van hun organen, daarbij inbegrepen de ombudsmannen ingesteld bij deze assemblees, van het Rekenhof en van het Grondwettelijk Hof, van de Raad van State en de administratieve rechtscolleges evenals van organen van de rechterlijke macht en van de Hoge Raad voor de Justitie met betrekking tot overheidsopdrachten en leden van hun personeel, worden door de Raad van State bij arrest beslecht.

Tevens doet de afdeling bij arrest uitspraak over de cassatieberoepen ingesteld tegen de door de administratieve rechtscolleges in laatste aanleg gewezen beslissingen in betwiste zaken.

Tenslotte kan nog gewezen worden op de bevoegdheid om de schorsing van de tenuitvoerlegging te bevelen van een voor vernietiging vatbare akte of reglement.

Organisatorisch omvat de Raad van State de leden van de Raad, van het auditoraat, van het coördinatiebureau, van de griffie en het administratief personeel.

In de afdeling wetgeving nemen de leden van het auditoraat deel aan het onderzoek van de aan de Raad van State voorgelegde tekst en brengen hierover verslag uit.

In de afdeling bestuursrechtspraak houden de leden van het auditoraat toezicht op de maatregelen die het onderzoek door de Raad van State voorafgaan,

brengeu zij een schriftelijk verslag uit over de voorgelegde zaak en verlenen zij tijdens de openbare terechtzitting een advies.

De leden van het coördinatiebureau hebben ondermeer tot taak : de stand van de wetgeving bij te houden, de documentatie ter beschikking te stellen van de twee afdelingen van de Raad van State, de documentatie betreffende de stand van de wetgeving ter beschikking te stellen van het publiek en de coördinatie, de codificatie en de vereenvoudiging van de wetgeving voor te bereiden.

Het voorliggende jaarverslag bevat een overzicht van de stand van de zaken die hangende zijn bij de afdeling bestuursrechtspraak en bij de afdeling wetgeving.

Wat betreft de adviespraktijk van de afdeling wetgeving zal in dit jaarverslag bijzondere aandacht besteed worden aan recente wetsinitiatieven inzake bio-ethische kwesties.

Wat de afdeling bestuursrechtspraak betreft zal dieper worden ingegaan op de rechtspraak van de Raad van State als cassatierechter.

**HOOFDSTUK I : OVERZICHT VAN DE NIEUWE REGELS
BETREFFENDE BEVOEGDHEDEN, ORGANISATIE EN
WERKING VAN DE RAAD VAN STATE**

A. Algemeen

Tijdens het gerechtelijk jaar 2006-2007 zijn er op het vlak van de bevoegdheden, organisatie en werking van de Raad van State ingrijpende hervormingen gebeurd.

1. Overzicht van de wetteksten :

- a. Wet van 15 september 2006 tot hervorming van de Raad van State en tot oprichting van een Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (*B.S.* 06/10/2006);
- b. Wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen (II) (*B.S.* 28/12/2006) (zie artikelen 145 t/m 156);
- c. Wet van 23 maart 2007 tot wijziging van de gecoördineerde wetten van 12 januari 1973 op de Raad van State (*B.S.* 01/06/2007);
- d. Wet van 15 mei 2007 tot wijziging van artikel 14 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973 (*B.S.* 08/06/2007).

2. Overzicht van de koninklijke besluiten :

- a. Koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatie-procedure bij de Raad van State (*B.S.* 01/12/2006);
- b. Koninklijk besluit van 21 december 2006 tot omvorming van de algemene verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen tot het uitvoeringsbesluit van het Wetboek diverse rechten en taksen, tot opheffing van het regentbesluit tot uitvoering van het Wetboek der zegelrechten en houdende verscheidene andere wijzigingen aan uitvoeringsbesluiten (*B.S.* 29/12/2006) (zie art. 70);
- c. Koninklijk besluit van 9 januari 2007 tot bepaling van de datum van inwerkingtreding van artikel 207, 2/, van de wet van 15 september 2006 tot hervorming van de Raad van State en tot oprichting van een Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (*B.S.* 25/01/2007);
- d. Koninklijk besluit van 9 januari 2007 houdende de vaststelling van het taalkader van het administratief personeel van de Raad van State (*B.S.* 17/01/2007);
- e. Koninklijk besluit van 9 januari 2007 tot vaststelling, met het oog op de toepassing van artikel 43 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, van de graden van het administratief personeel van de Raad van State, die eenzelfde trap van de hiërarchie vormen (*B.S.* 17/01/2007);
- f. Koninklijk besluit van 8 maart 2007 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State, in geval van beroep voorzien door de artikelen 18^{quater} en 21ter van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus (*B.S.* 23/03/2007);

- g. Koninklijk besluit van 1 april 2007 tot vaststelling van het geldelijk statuut van de houders van de adjunct-mandaten bedoeld in artikel 102ter van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973 (*B.S.* 17/04/2007);
- h. Koninklijk besluit van 1 april 2007 tot vaststelling van het geldelijk statuut van de beheerder van de Raad van State (*B.S.* 17/04/2007);
- i. Koninklijk besluit van 25 april 2007 tot wijziging van diverse besluiten betreffende de procedure voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (*B.S.* 30/04/2007);
- j. Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen en tot vaststelling van de datum bedoeld in dit artikel 231 van de wet van 15 september 2006 tot hervorming van de Raad van State en tot oprichting van een Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (*B.S.* 21/05/2007)¹;
- k. Koninklijk besluit van 19 juli 2007 tot wijziging van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, wat betreft de kwijting der rechten (*B.S.* 01/08/2007).

B. Korte bespreking van de belangrijkste wijzigingen

3. Wet van 15 september 2006 tot hervorming van de Raad van State en tot oprichting van een Raad voor Vreemdelingenbetwistingen²

Deze wet beoogt de verwerking en beheersing van de achterstand in de rechtsbedeling van de Raad van State.

Met dit doel voor ogen worden een aantal structurele en organisatorische maatregelen doorgevoerd :

- de opheffing van de bevoegdheid van de Raad van State inzake alle persoonsgerichte beslissingen genomen met toepassing van de wetgeving betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen. Enkel het cassatieberoep tegen dergelijke beslissingen wordt nog door de Raad van State behandeld;
- wijzigingen op procedureel vlak :
 - * uitbreiding van de gevallen die door een alleenzettelend rechter kunnen worden afgehandeld,
 - * invoering van een zeefprocedure (onderzoek naar de toelaatbaarheid) in de cassatie-procedure,

(1) Dit besluit heeft tot gevolg dat vanaf 1 juni 2007 de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen bevoegd is kennis te nemen van de beroepen bedoeld in artikel 39/1 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

(2) De wet van 27 december 2006 bracht een aantal voornamelijk technische en taalkundige wijzigingen aan aan deze wet en wordt daarom binnen dit bestek niet nader besproken.

- * toepassing op de cassatieberoepen van een geldboete voor onrechtmatig beroep,
 - * aanpassingen op het vlak van de bestaande verkorte procedures,
 - * het toevertrouwen aan het auditoraat van een rol van systematische schifting van de verzoekschriften tot vernietiging en tot schorsing, waardoor bij voorrang de toelaatbaar verklaarde cassatieberoepen, de doelloze beroepen, deze waarvan afstand wordt gedaan of die van de rol dienen te worden afgevoerd, worden onderzocht; bij voorrang worden eveneens behandeld de beroepen die slechts korte debatten vereisen,
 - * samenvoeging in één akte van de vordering tot schorsing en van het verzoekschrift tot nietigverklaring,
 - * beperking op het vlak van de mogelijke procedures tot schorsing,
 - * invoering van een verplicht ontvankelijk verzoekschrift tot voortzetting na een auditoraatsverslag dat vernietiging voorstelt, zo niet volgt "automatische" vernietiging,
 - * invoering van maatregelen tot het verhogen van de mogelijkheden tot het bekomen van een uniforme rechtspraak,
 - * invoering van maatregelen die betrekking hebben op de administratieve vereenvoudiging bij het opstellen van arresten en verslagen,
 - * voorzien in de mogelijkheid voor de partijen om af te zien van een behandeling in openbare terechtzitting,
 - * vereenvoudiging van de tussenkomst in het raam van een vordering tot nietigverklaring, ingediend samen met een vordering tot schorsing;
- invoering van technieken van modern management en aanpassing van het statuut van de ambtsdragers aan de moderne beheersnoden :
- * invoering van een mandatenstelsel voor bepaalde ambten,
 - * herwaardering van de ondersteunende mandaten van hoofdgriffier en beheerder,
 - * invoering van een evaluatiestelsel en van een prestatiemeting voor de ambtsdragers,
 - * invoering van een rapporteringsverplichting voor korpschefs en beheerder,
 - * regeling bij ziekte of gebrekkigheid van ambtsdragers,
 - * invoering van "een plan tot inhaling van de achterstand", dat als basis dient voor het inzetten van bijkomende staatsraden in de rechtsdomeinen waar de achterstand het grootst is.
- afschaffing van bepaalde adviesbevoegdheden van de afdeling bestuursrechtspraak;

4. **Wet van 23 maart 2007 tot wijziging van de gecoördineerde wetten van 12 januari 1973 op de Raad van State**

Deze wet beoogt een wijziging van artikel 30, § 2, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973 : beroepen gericht tegen beslissingen⁽³⁾ van het Comité, ingesteld bij artikel 5 van de wet van 1 april 2007 betreffende de verzekering tegen schade veroorzaakt door terrorisme, worden beschouwd als zaken die slechts korte debatten met zich brengen en

(3) Beslissingen bedoeld in artikel 6 van de wet van 1 april 2007 betreffende de verzekering tegen schade veroorzaakt door terrorisme.

moeten bijgevolg door de afdeling bestuursrechtspraak bij voorrang behandeld worden volgens een korte-debattenprocedure⁴.

5. Wet van 15 mei 2007 tot wijziging van artikel 14 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973

De aanleiding voor deze wijziging is het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 89/2004 van 19 mei 2004, dat stelt dat ambtenaren van wetgevende vergaderingen, bij een beroep tot nietigverklaring van een door een vergadering aangenomen individuele handeling, een door deze vergadering aangenomen reglementaire handeling niet bij wege van exceptie kunnen betwisten, noch bij de Raad van State rechtstreeks een beroep tot nietigverklaring kunnen instellen tegen een zodanige reglementaire handeling. Het Hof besluit dat het ontbreken van deze rechterlijke waarborgen een discriminatie doet ontstaan.

De wijziging van artikel 14 van de gecoördineerde wetten houdt een wijziging in van de bevoegdheid van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State ten aanzien van administratieve handelingen van wetgevende vergaderingen of van hun organen, daarbij inbegrepen de ombudsmannen ingesteld bij deze assemblees, van het Rekenhof en van het Grondwettelijk Hof, van de Raad van State en de administratieve rechtscolleges evenals van organen van de rechterlijke macht en van de Hoge Raad van de Justitie met betrekking tot overheidsopdrachten en leden van hun personeel. Met name strekt het voorstel ertoe de mogelijkheid in te voeren om ook tegen reglementaire handelingen van die instanties beroep tot nietigverklaring in te stellen, zodat de discriminatie vastgesteld door het Grondwettelijk Hof verdwijnt.

6. Koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatie-procedure bij de Raad van State

Dit besluit, dat van toepassing is op alle cassatieberoepen ingesteld voor de Raad van State, beoogt de regeling van :

- a. de wijze waarop de beroepen in cassatie worden ingesteld en op de rol worden ingeschreven;
- b. het onderzoek ten gronde van de toelaatbaar verklaarde beroepen;
- c. de wijze waarop de in artikel 30, §§ 5 tot 7, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State bedoelde rechten worden geïnd;
- d. de regels betreffende de kennisgeving, niet alleen van de tussen-arresten of eindarresten in het kader van de cassatieprocedure, maar ook van de beschikkingen, zowel de beschikkingen van toelaatbaarheid van de beroepen als de beschikkingen van niet-toelaatbaarheid ervan.

Tevens regelt dit besluit de inwerkingtreding van bepaalde onderdelen van artikel 17 van de wet van 15 september 2006, voor zover deze betrekking hebben op de cassatieberoepen en voert het een aantal noodzakelijke aanpassingen door in de algemene procedureregeling van 23 augustus 1948, in het koninklijk besluit van 7 juli 1997 betreffende de publicatie van de arresten van de Raad van State en het koninklijk besluit van 9 juli 2000 houdende bijzondere procedureregeling inzake geschillen over beslissingen betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

⁽⁴⁾ Voornoemd artikel 6 dient nog in werking te worden gesteld door de Koning. Artikel 23 van de voornoemde wet stelt als uiterste datum van inwerkingtreding 01/05/2008.

7. **Koninklijk besluit van 8 maart 2007 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van de Raad van State, in geval van beroep voorzien door de artikelen 18^{quater} en 21ter van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus**

In uitvoering van artikel 21^{quater} van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, regelt het koninklijk besluit van 8 maart 2007 de procedure voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in verband met de beroepen over de geldigheid van de verkiezing van de leden van de politieraad en over het ontslag van een lid van de politieraad.

8. **Koninklijk besluit van 25 april 2007 tot wijziging van diverse besluiten betreffende de procedure voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State**

Dit besluit beoogt in eerste instantie de aanpassing van de algemene procedureregeling van 23 augustus 1948 en van het koninklijk besluit van 5 december 1991 tot bepaling van de rechtspleging in kort geding voor de Raad van State aan de wet van 15 september 2006.

Op sommige punten wordt gestreefd naar een parallellisme met de regels voorzien in de procedure voor de cassatieberoepen.

Waar nodig wordt bovendien een actualisering van bepaalde artikelen doorgevoerd en worden een aantal terminologische correcties aangebracht.

De regels in verband met het indienen van het verzoekschrift en het op de rol brengen ervan worden aangepast. Ook met betrekking tot het onderzoek door de afdeling bestuursrechtspraak en de maatregelen van onderzoek worden de nodige aanpassingen doorgevoerd. Aan de partijen wordt de mogelijkheid geboden om in een gezamenlijke verklaring af te zien van een behandeling in openbare terechtzitting. De regels inzake de kennisgeving van arresten worden aangepast.

Ook twee andere besluiten die procedureregels bevatten die bedoeld zijn om op algemene wijze te worden toegepast, dienen ingevolge de inwerkingtreding van de wet van 15 september 2006 te worden gewijzigd :

- het koninklijk besluit van 2 april 1991 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State inzake de dwangsom,

en

- het koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatie-procedure bij de Raad van State.

Tenslotte stelt dit besluit een aantal bepalingen van de wet van 15 september 2006 in werking.

Ter gelegenheid van zijn advies bij het voorontwerp van dit besluit vestigde de Raad van State de aandacht op de besluiten die zijn uitgevaardigd ter uitvoering van bijzondere wetsbepalingen en die procedureregels bevatten, die door de Raad van State en de partijen moeten gevolgd worden bij de behandeling van deze zaken. De Raad van State merkte op dat ook deze teksten, in voorkomend geval, moeten worden herzien en aangepast aan de nieuwe regels.

9. **Koninklijk besluit van 19 juli 2007 tot wijziging van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, wat betreft de kwijting der rechten, inzonderheid artikel 70**

Het koninklijk besluit van 21 december 2006 tot omvorming van de algemene verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen tot het uitvoeringsbesluit van het Wetboek diverse rechten en taksen, tot opheffing van het regentbesluit tot uitvoering van het Wetboek der zegelrechten en houdende verscheidene andere wijzigingen aan uitvoeringsbesluiten, genomen in uitvoering van de wet van 19 december 2006 dewelke het Wetboek der zegelrechten heeft opgeheven, heeft in zijn artikel 70 een nieuwe procedure ingevoerd betreffende de betaling van de rechten waartoe de neerlegging van een verzoekschrift tot nietigverklaring of een vordering tot schorsing bij de Raad van State aanleiding geeft.

Gezien de talrijke praktische problemen die deze nieuwe regeling met zich meebracht, drong zich een oplossing voor dit probleem op. De oplossing, vervat in het koninklijk besluit van 19 juli 2007, bestaat erin om de kosten in debet te begroten zoals reeds het geval is voor de proceskosten bij de administratieve cassatieberoepen⁵.

⁽⁵⁾ zie de artikelen 30 en 31 van het koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatie-procedure bij de Raad van State.

HOOFDSTUK II : AFDELING WETGEVING

A. ONTWIKKELING VAN DE WERKLAST VAN DE AFDELING WETGEVING

- 10.1. Het aantal adviesaanvragen is tijdens het jaar 2006-2007 zeer licht toegenomen (2.262 zaken in plaats van 2.238, namelijk 24 zaken of 1,1 % meer), wat neerkomt op gemiddeld 188 adviesaanvragen per maand. Het aantal ingediende adviesaanvragen is dus nog steeds het hoogste ooit sedert de oprichting van de afdeling wetgeving.

Zulks is des te opmerkelijker daar er op 10 juni 2007 parlementsverkiezingen hebben plaatsgevonden en daarop een lange periode van politieke onderhandelingen is gevolgd, wat tot gevolg heeft gehad dat de federale regering haar bevoegdheid niet ten volle uitoefende.

- 10.2. Er dient te worden opgemerkt dat het aantal adviesaanvragen per maand steeds hoog was (153 van 16.09.2006 tot 15.10.2006; 256 van 16.11.2006 tot 15.12.2006; 188 van 16.02.2007 tot 15.03.2007 en vooral 305 van 16.03.2007 tot 15.04.2007 en 306 van 16.04.2007 tot 15.05.2007) maar lager lag op het einde van deze periode (98 van 16.06.2007 tot 15.07.2007; 151 van 16.07.2007 tot 15.08.2007 en 47 van 16.08.2007 tot 15.09.2007). Dit gegeven moet in verband worden gebracht met het feit dat het jaar 2006-2007 een verkiezingsjaar was.

De federale regering, die het einde van haar regeerperiode naderde, aangezien de voormelde parlementsverkiezingen voor de deur stonden, wilde de aangevatte hervormingen afwerken en heeft bijgevolg tussen 15 maart 2007 en 15 mei 2007 een zeer groot aantal ontwerpen ingediend.

- 10.3. Vergeleken met het jaar 2005-2006 heeft de federale regering in 2006-2007 98 adviesaanvragen meer ingediend (1.379 i.p.v. 1.281), wat een stijging is van 7,6 %. De gemeenschaps- en gewestregeringen hebben hun aantal adviesaanvragen licht laten afnemen, namelijk met 3,25 % ten opzichte van 2005-2006 (857 tegenover 890). Het aantal adviesaanvragen dat door de gemeenschaps- en gewestregeringen is ingediend, bedraagt dus 35,4 % voor het hele jaar 2006-2007, wat een geringer aandeel is dan in 2005-2006 (39,91 %), maar vooral veel geringer dan in de vroegere jaren (56,44 % in 2003-2004).
- 10.4. Het aantal adviesaanvragen dat door de gemeenschaps- en gewestregeringen is ingediend (857) ligt ook dit jaar weer aanzienlijk lager dan het aantal ingediend door de federale regering (1.379).
- 10.5. Het aantal adviesaanvragen dat door de federale, de gemeenschaps- en gewestministers is ingediend ligt nog altijd veel hoger dan het aantal dat door de voorzitters van de parlementaire vergaderingen is ingediend (30 aanvragen, dat is ongeveer 1,35 % van het totale aantal adviesaanvragen), wat een nog kleiner aandeel is dan in het jaar 2005-2006 (3 %).
- 11.1. Het aantal gegeven adviezen (2.423) is logischerwijze beïnvloed door het aantal adviesaanvragen dat tijdens het jaar 2006-2007 is ingediend en door de termijnen van dertig dagen en vijf werkdagen die voor het uitbrengen van de meeste adviezen worden toegemeten op voet van artikel 84, zoals dat artikel herzien is bij de wet van 2 april 2003 ⁶ : het is 167 adviezen hoger

⁽⁶⁾ Wet van 2 april 2003 tot wijziging van sommige aspecten van de wetgeving met betrekking tot de inrichting en de werkwijze van de afdeling wetgeving van de Raad van State.

dan tijdens het jaar 2005-2006 : 2.423 tegen 2.256, dat is een stijging van 7,48 %. Daarbij valt op te merken dat dit totale aantal was gestegen van 1.007 adviezen in 1999-2000 tot 1.506 in 2000-2001 en 1.802 in 2001-2002.

Ook het aantal gegeven adviezen heeft andermaal het hoogste peil bereikt sedert de oprichting van de Raad van State; het ligt 161 adviezen hoger dan het aantal ingediende adviesaanvragen. Het bedroeg gemiddeld 202 per maand.

De toename van het aantal gegeven adviezen (7 %) ligt 5,9 % hoger dan die van het aantal ingediende adviesaanvragen (1,1 %). Dit komt doordat tijdens de laatste drie maanden van het jaar 2006-2007 minder adviesaanvragen zijn ingediend. Bij de afdeling wetgeving is er dus geen achterstand, wat de belangrijkste bedoeling was van de hervorming van 2003.

Het arbeidstempo is het hele jaar door erg hoog geweest (per maand werden er gemiddeld 202 adviezen uitgebracht; bijvoorbeeld 195 gegeven adviezen tussen 16/11/2006 en 15/12/2006, 210 adviezen tussen 16/03/2007 en 15/04/2007, 349 gegeven adviezen tussen 16/04/2007 en 15/05/2007), ook al is het enigszins afgenomen tijdens de vakantieperiode (200 gegeven adviezen tussen 16/07/2007 en 15/09/2007).

- 11.2. Het totale aantal adviesaanvragen ingediend met opgave van een spoedtermijn (30 dagen en 5 werkdagen)⁽⁷⁾ is nog gestegen (+ 3,53 %); het aantal aanvragen om advies binnen een termijn van 30 dagen blijft het hoogst (ongeveer 80,60 %, of een toename met 2,85 %); het aantal aanvragen om advies binnen een termijn van 5 werkdagen is lichtjes toegenomen - met 0,67 % - en beloopt nu 14,33 % in plaats van 13,65 % in 2005-2006, maar ligt ver onder de 20,6 % van 2004-2005, de 22,06 % van 2003-2004 en de 30,14 % van 2002-2003.

Het aandeel van de dringende adviesaanvragen (30 dagen en 5 werkdagen) is voor het derde jaar op rij het hoogste in de hele geschiedenis van de afdeling wetgeving (94,93 % in 2006-2007 tegen 91,40 % in 2005-2006 en 90,50 % in 2004-2005); het aantal uiterst dringende adviesaanvragen (5 werkdagen) is min of meer gestabiliseerd nadat het de jaren tevoren gedaald was ten gunste van de adviesaanvragen binnen dertig dagen, wat één van de verwachte resultaten van de nieuwe procedure was.

- 11.3. Het volgende aantal adviezen is gegeven volgens de spoedprocedures :

- artikel 84, § 1, eerste lid, 1/, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State (30 dagen) : 1.935, namelijk ongeveer 80 % van het totale aantal gegeven adviezen, hetgeen een toename betekent van 0,50 % vergeleken bij het jaar 2005-2006;
- artikel 84, § 1, eerste lid, 2/, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State (5 dagen) : 360, zijnde ongeveer 14,90 % van het totale aantal gegeven adviezen, wat een toename is met 0,30 % vergeleken bij het jaar 2005-2006.

Het aantal dringende adviesaanvragen bedraagt dus 94,90 % van het totale aantal gegeven adviezen, wat een toename is met 0,80 % vergeleken bij het aantal gedurende het jaar 2005-2006.

(7) Afgezien van de adviesaanvragen die naar de verenigde kamers of de algemene vergadering van de afdeling zijn verwezen, waarvoor de termijn respectievelijk bepaald wordt op acht werkdagen en vijfenveertig dagen bij artikel 84, § 1, eerste lid, 1/ en 2/, van de gecoördineerde wetten.

11.4. Globaal genomen is het aantal adviesaanvragen waarvoor om spoedbehandeling is verzocht stabiel gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, maar het aantal adviesaanvragen binnen vijf dagen is niet verder afgenomen, terwijl het aantal adviesaanvragen binnen dertig dagen zeer hoog is gebleven. Dat gegeven noopt de afdeling wetgeving ertoe in toenemende mate gebruik te maken van de mogelijkheid die artikel 84, § 3, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State haar biedt om zich te beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan. Om die reden kan het, vooral voor uit juridisch oogpunt ingewikkelde ontwerpen of voor bepaalde ontwerpen van grote omvang nuttig zijn om een verlenging van de termijn (met vijftien of dertig dagen, bijvoorbeeld) af te spreken met de overheid die het advies heeft aangevraagd om de afdeling wetgeving in staat te stellen een advies van betere kwaliteit uit te brengen.

11.5. Uit wat voorafgaat blijkt dat er, net zoals de voorgaande jaren, zeer weinig gebruik is gemaakt van de gewone procedure van behandeling volgens de inschrijving op de rol.

Tijdens het jaar 2006-2007 zijn immers 115 ontwerpen zonder termijn ingediend, wat overeenkomt met ongeveer 5,1 % van het totale aantal ontwerpen. Dat is 1,7 % minder dan tijdens het jaar 2005-2006.

Slechts 128 adviezen, wat 1,6 % is van de gegeven adviezen, hebben betrekking op adviesaanvragen waarvoor om geen enkele spoedprocedure is verzocht.

Nochtans garanderen alleen zulke adviesaanvragen "zonder termijn" dat de ter fine van advies voorgelegde tekst door de afdeling wetgeving volledig wordt onderzocht en stellen alleen die aanvragen de afdeling in staat haar adviesfunctie ten volle uit te oefenen. Bij aanvragen om binnen een termijn van dertig dagen of vijf werkdagen advies uit te brengen, kan of moet de afdeling wetgeving zich immers in principe beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

Op te merken valt dat tijdens het gerechtelijk jaar 2006-2007 de gemiddelde tijd om een advies uit te brengen waarvoor geen specifieke termijn was opgegeven slechts drie maanden bedroeg.

11.6. Tot slot valt op te merken dat 47 adviesaanvragen zijn onderzocht door verenigde kamers (een Nederlandstalige kamer en een Franstalige kamer) en 24 door de algemene vergadering van de afdeling, wat overeenstemt met 2,90 % van het totale aantal van 2.423 gegeven adviezen.

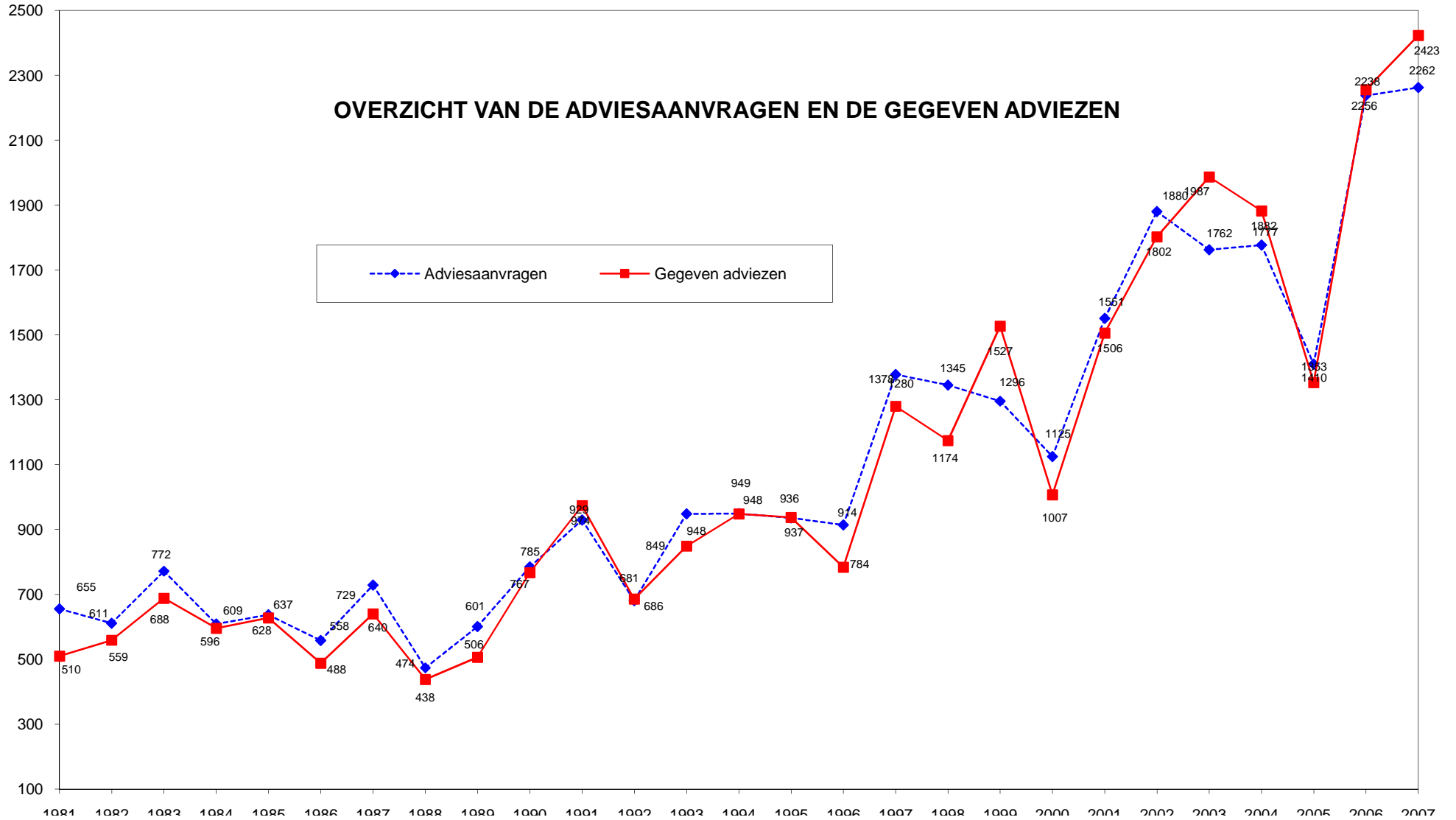
Tijdens het jaar 2006-2007 is een toename vastgesteld van het aantal adviezen uitgebracht door de verenigde kamers van de afdeling wetgeving en een stabilisering van het aantal adviezen uitgebracht door de algemene vergadering van de afdeling wetgeving. Die adviezen vormen weliswaar een klein percentage van het totale aantal adviezen, maar ze vereisen ontegensprekelijk een omslachtiger behandeling dan de gewone adviezen uit organisatorisch oogpunt. Daarentegen zijn die adviezen het resultaat van een ruimer onderzoek, uitgevoerd door de onderscheiden kamers van de Raad. Zulke adviezen, die betrekking hebben op tekstontwerpen die belangrijke principiële rechtsvragen doen rijzen, bieden de mogelijkheid een standpunt in te nemen waaraan de maatschappij meer gezag toekent.

B. STATISTIEKEN VAN DE AFDELING WETGEVING

RAAD VAN STATE

Afdeling Wetgeving

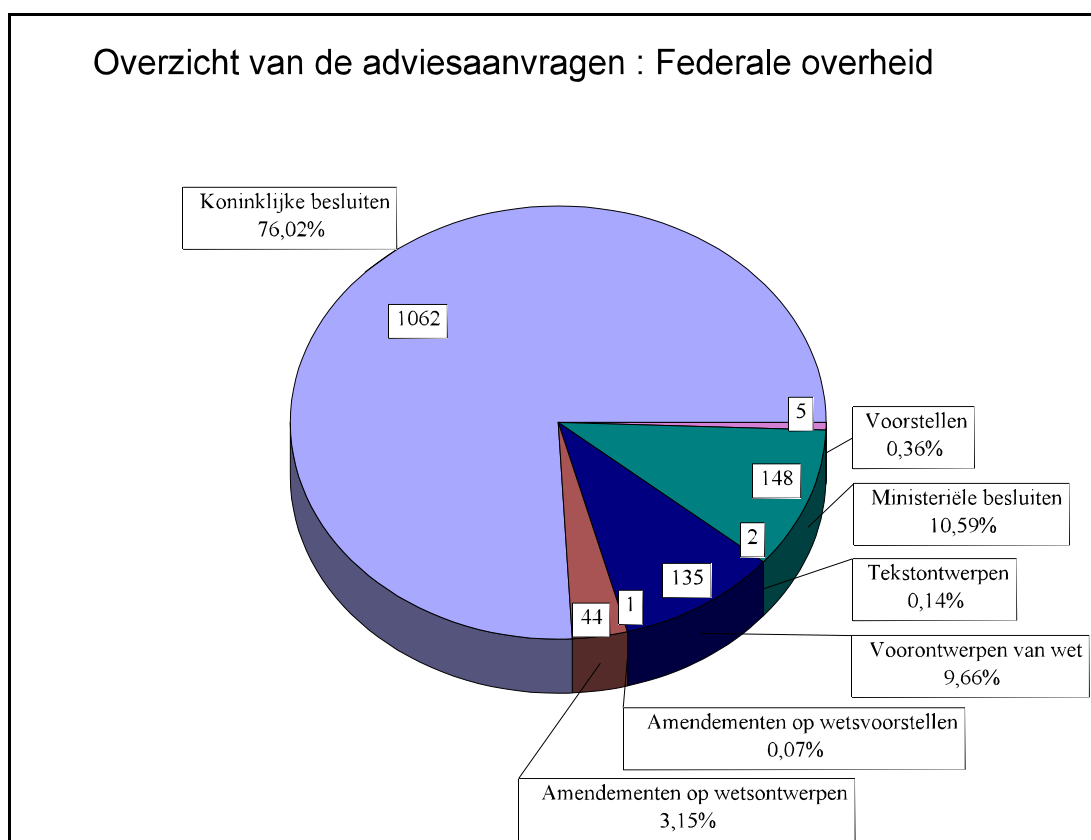
OVERZICHT VAN DE ADVIESAANVRAGEN EN DE GEGEVEN ADVIEZEN

12. Statistieken betreffende de adviesaanvragen

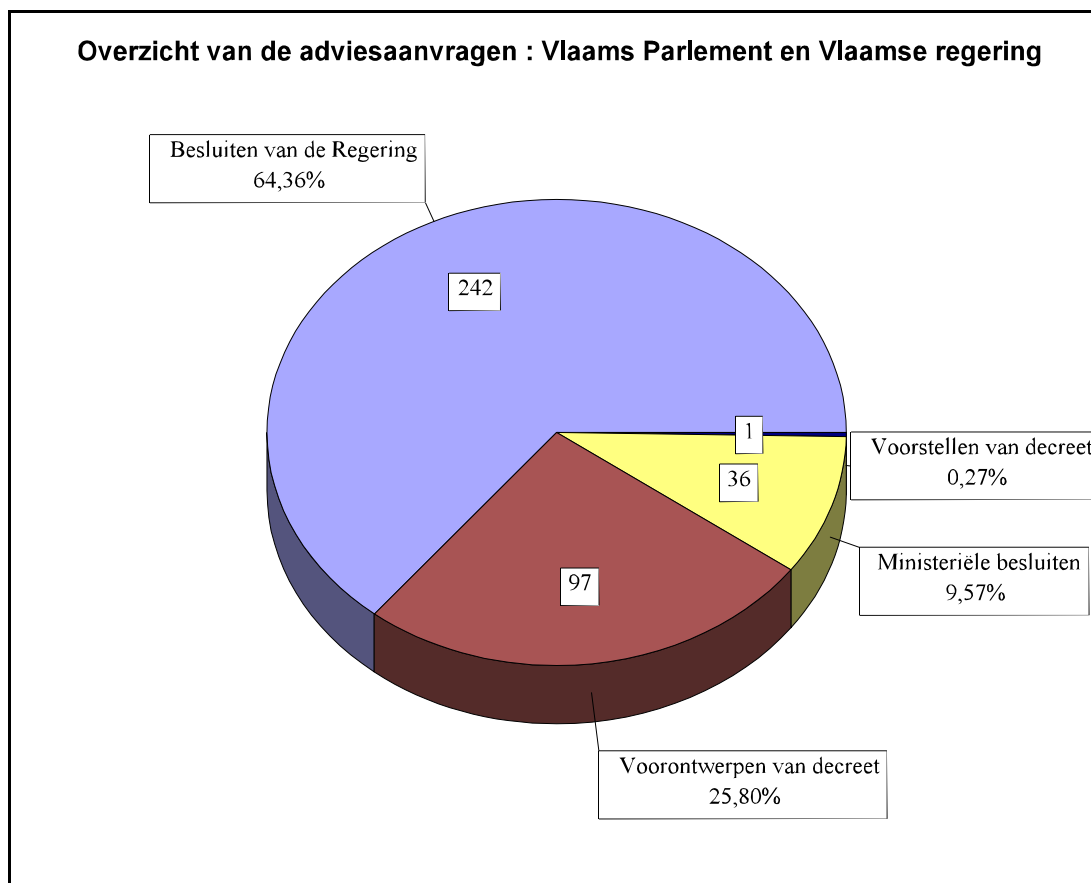
a. Federale overheid

AARD	AANVRAGEN	% FEDERALE OVERHEID	% TOTAAL ADVIEZEN
Voorontwerpen van wet	135	9,66 %	5,97 %
Voorstellen	5	0,36 %	0,22 %
Amendementen op wetsontwerpen	44	3,15 %	1,94 %
Amendementen op wetsvoorstellen	1	0,07 %	0,04 %
Koninklijke besluiten	1.062	76,02 %	46,95 %
Ministeriële besluiten	148	10,59 %	6,55 %
Tekstontwerpen	2	0,14 %	0,09 %
TOTAAL	1.397	100 %	61,76 %

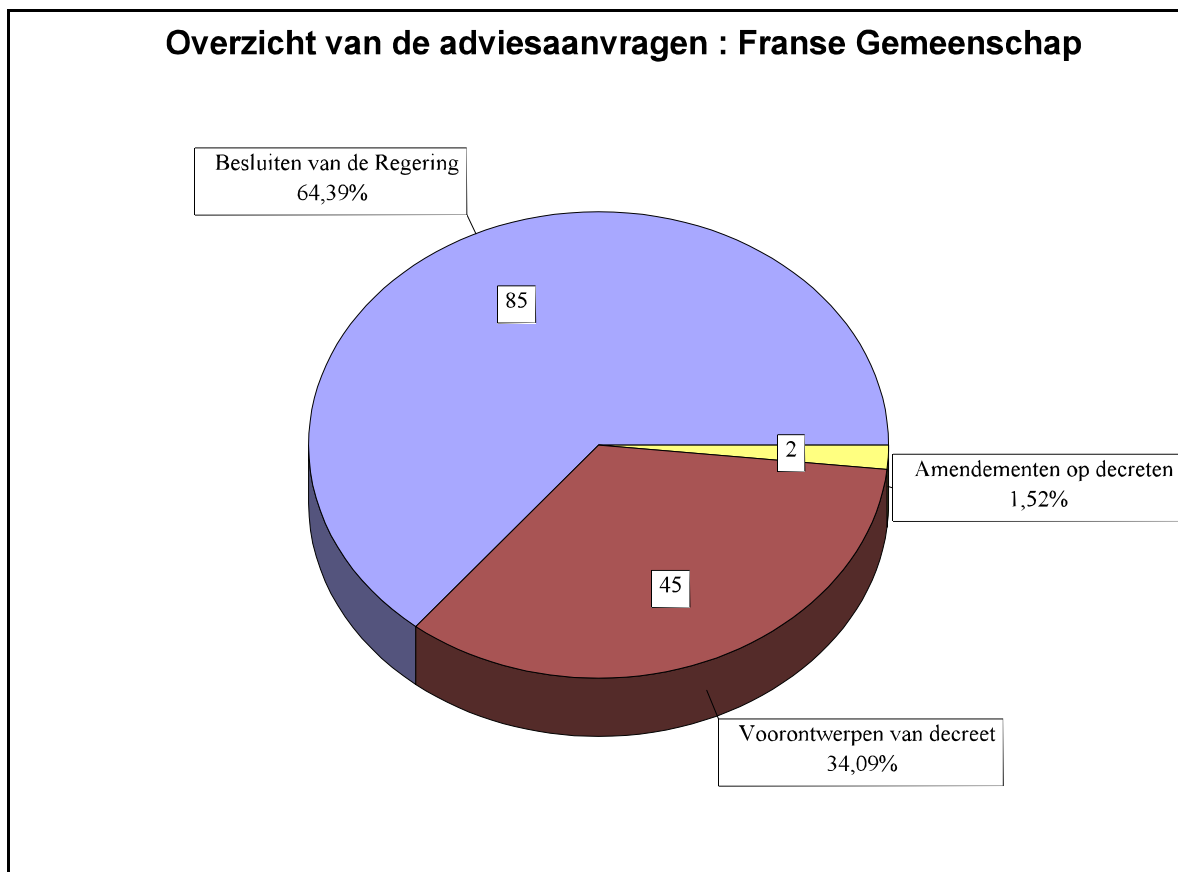
b. Vlaams Parlement en Vlaamse Regering

AARD	AANVRAGEN	%VLAAMSE OVERHEDEN	% TOTAAL ADVIEZEN
Voorontwerpen van decreet	97	25,80 %	4,29 %
Voorstellen van decreet	1	0,27 %	0,04 %
Besluiten van de regering	242	64,36 %	10,69 %
Ministeriële besluiten	36	9,57 %	1,60 %
TOTAAL	376	100 %	16,62 %

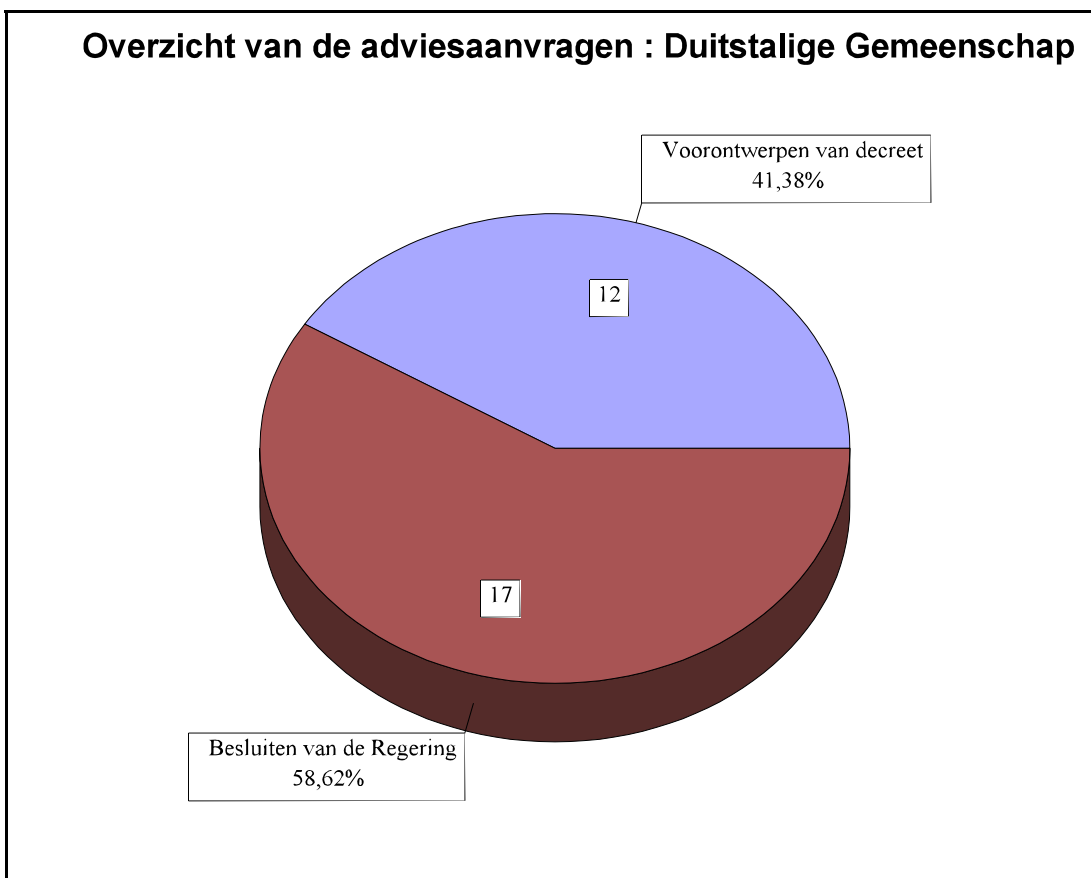
c. Franse Gemeenschap

AARD	AANVRAGEN	% GEMEENSCHAP	% TOTAAL ADVIEZEN
Amendementen op decreten	2	1,52 %	0,09 %
Voorontwerpen van decreet	45	34,09 %	1,99 %
Besluiten van de regering	85	64,39 %	3,76 %
TOTAAL	132	100 %	5,84 %

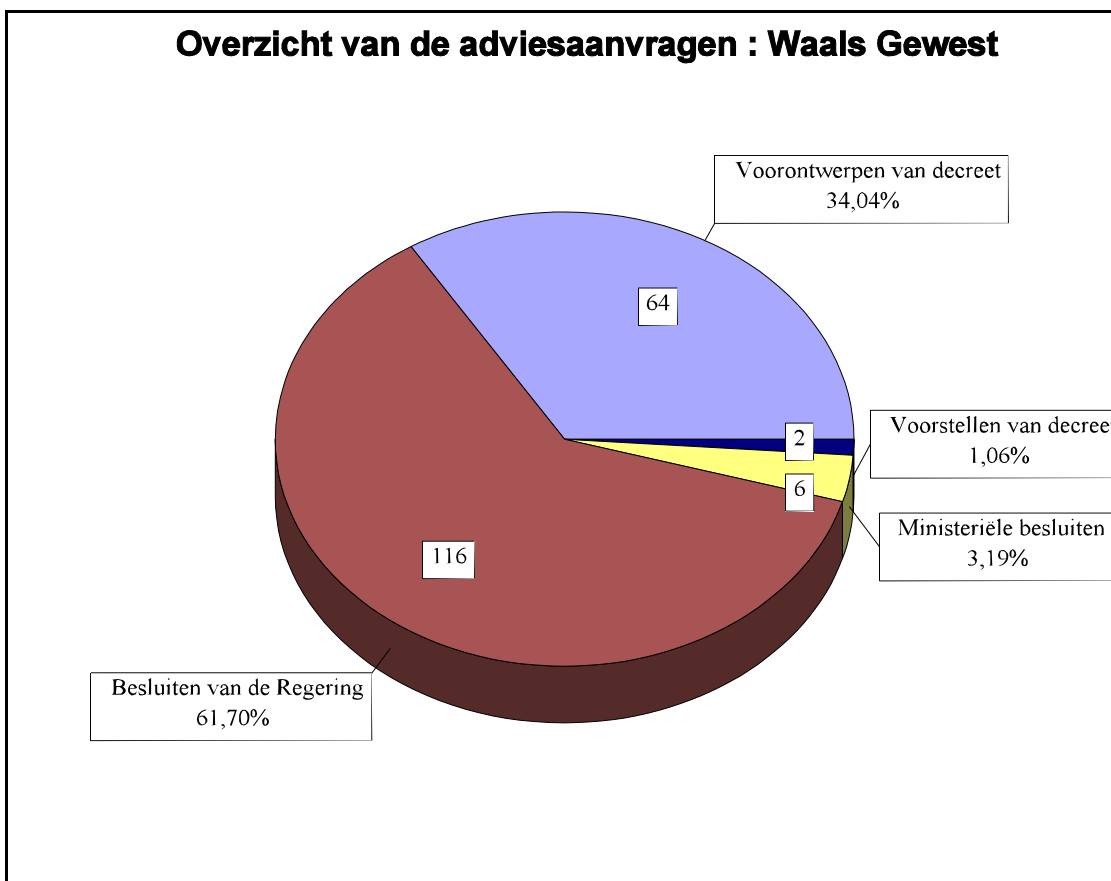
d. Duitstalige Gemeenschap

AARD	AANVRAGEN	% GEMEENSCHAP	% TOTAAL ADVIEZEN
Voorontwerpen van decreet	12	41,38 %	0,53 %
Besluiten van de regering	17	58,62 %	0,75 %
TOTAAL	29	100 %	1,28 %

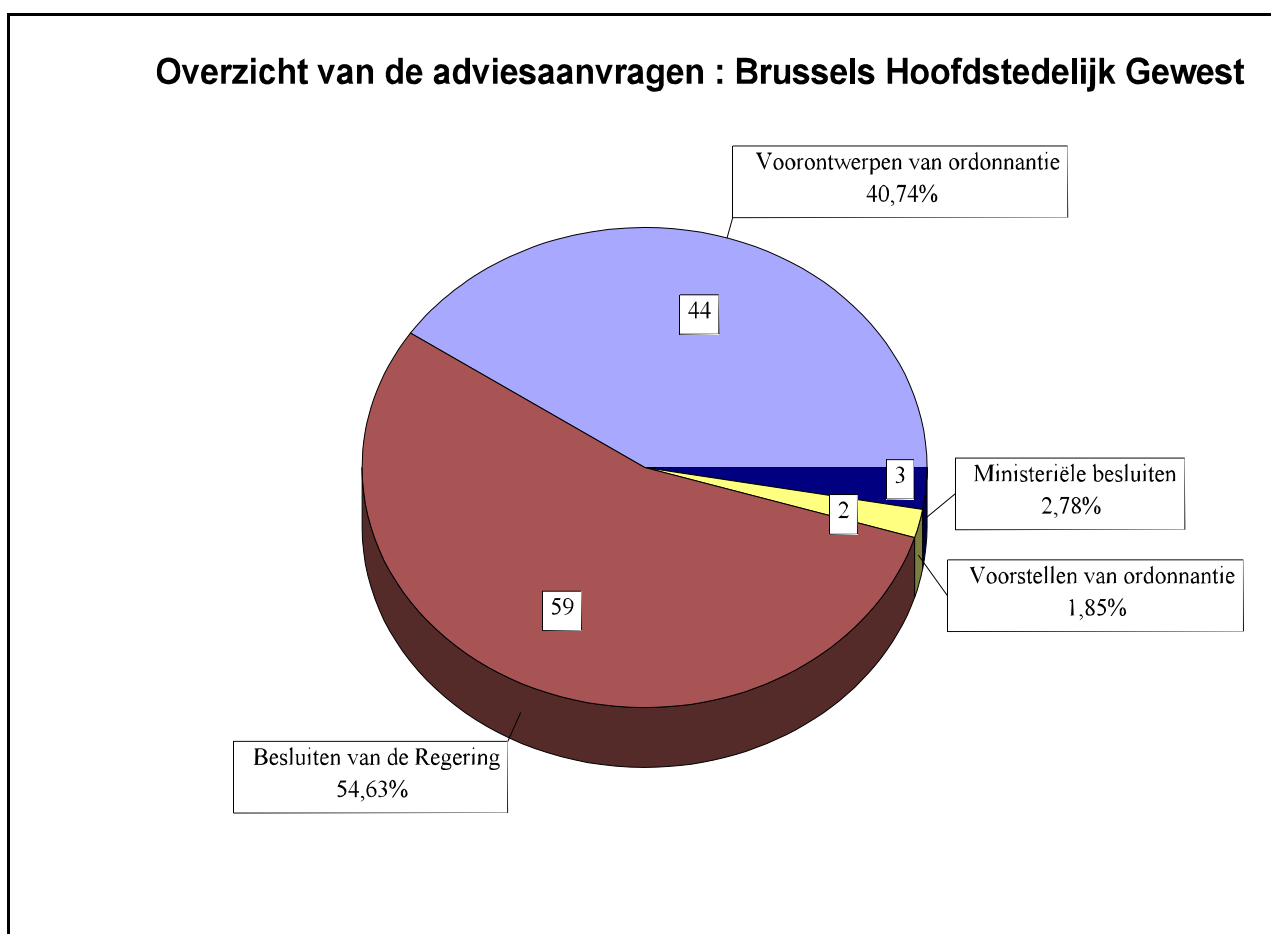
e. Waals Gewest

AARD	AANVRAGEN	% GEWEST	% TOTAAL ADVIEZEN
Voorontwerpen van decreet	64	34,04 %	2,83 %
Besluiten van de regering	116	61,70 %	5,12 %
Ministeriële besluiten	6	3,19 %	0,27 %
Voorstellen van decreet	2	1,06 %	0,09 %
TOTAAL	188	100 %	8,31 %

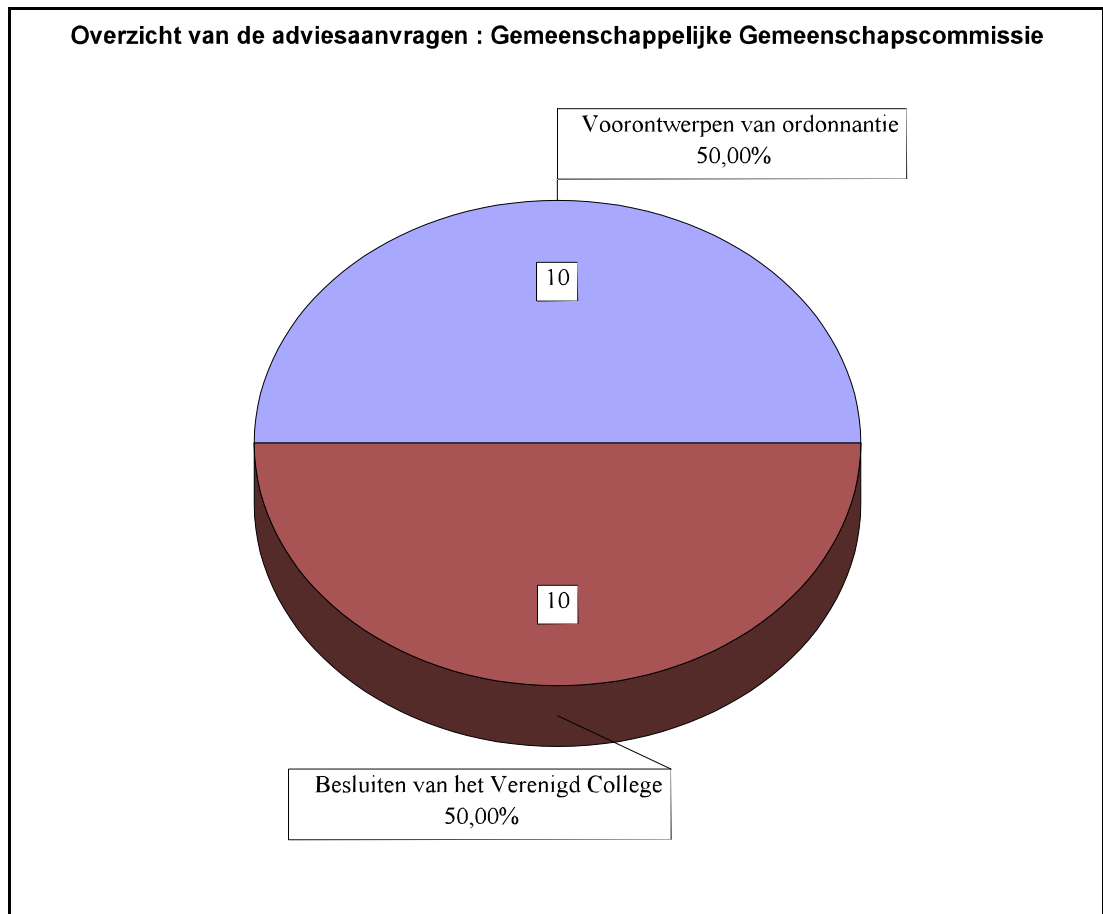
f. Brussels Hoofdstedelijk Gewest

AARD	AANVRAGEN	% GEWEST	% TOTAAL ADVIEZEN
Voorontwerpen van ordonnantie	44	40,74 %	1,94 %
Besluiten van de regering	59	54,63 %	2,60 %
Voorstellen van ordonnantie	2	1,85 %	0,09 %
Ministeriële besluiten	3	2,78 %	0,14 %
TOTAAL	108	100 %	4,77 %

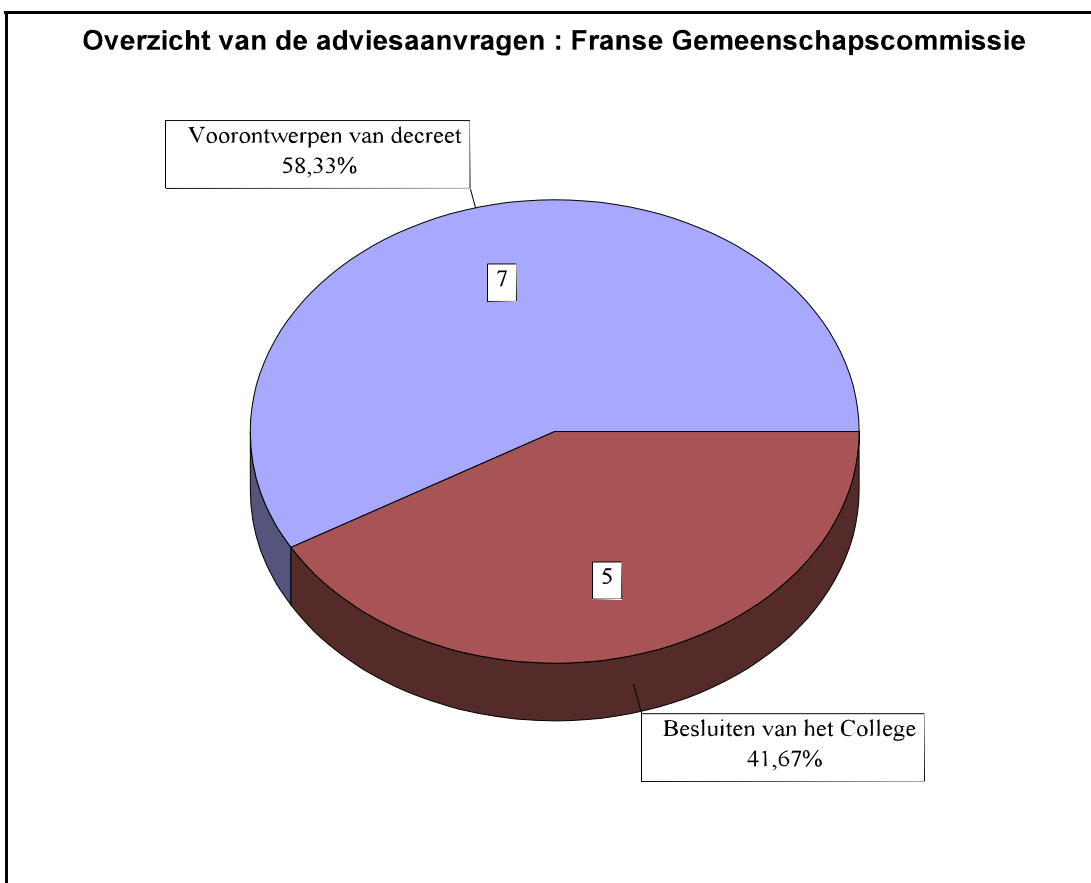
g. Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie

AARD	AANVRAGEN	% GGC	% TOTAAL ADVIEZEN
Voorontwerpen van ordonnantie	10	50,00 %	0,44 %
Besluiten van het Verenigd College	10	50,00 %	0,44 %
TOTAAL	20	100 %	0,88 %

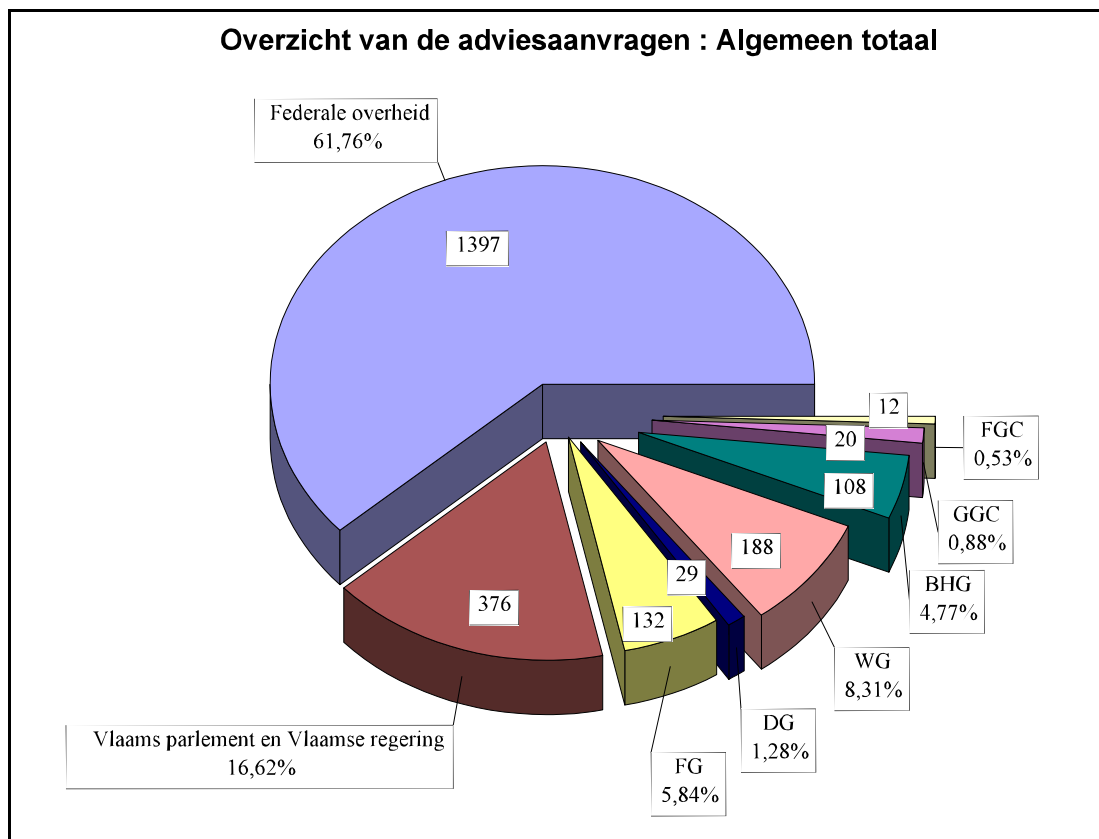
h. Franse Gemeenschapscommissie

AARD	AANVRAGEN	% FGC	% TOTAAL ADVIEZEN
Voorontwerpen van decreet	7	58,33 %	0,31 %
Besluiten van het College	5	41,67 %	0,22 %
TOTAAL	12	100 %	0,53 %

i. Algemeen totaal

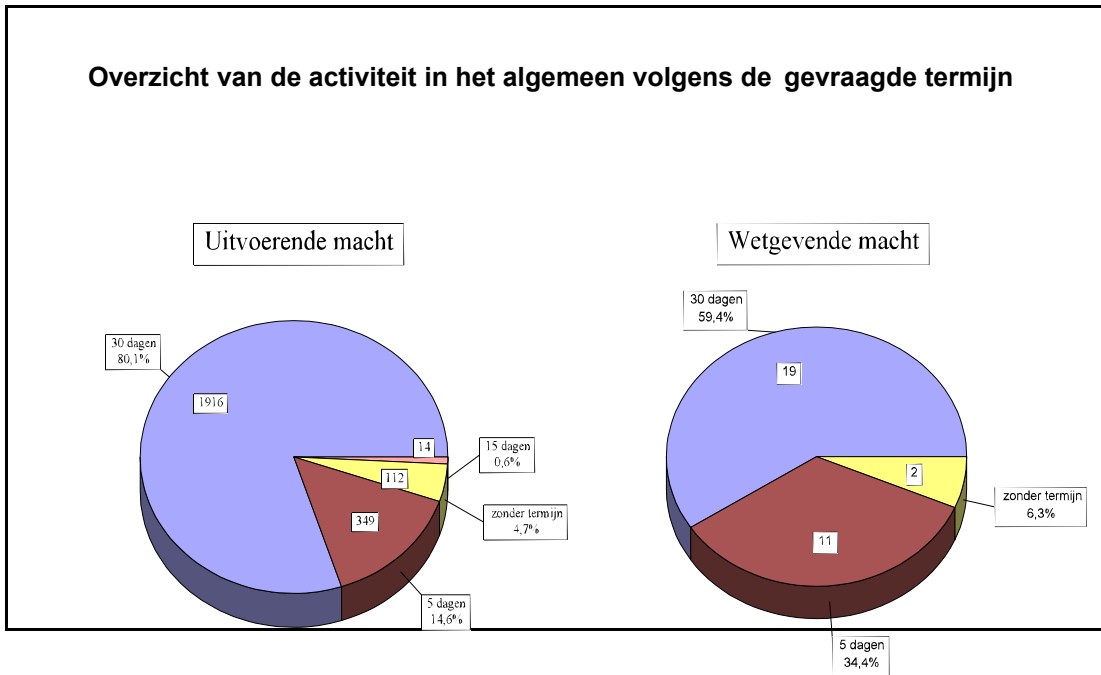
	AANVRAGEN	PERCENTAGE
FEDERALE OVERHEID	1397	61,76 %
GEMEENSCHAPPEN EN GEWESTEN		
- Vlaams parlement en Vlaamse regering	376	16,62 %
- Franse Gemeenschap	132	5,84 %
- Duitstalige Gemeenschap	29	1,28 %
- Waals Gewest	188	8,31 %
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest	108	4,77 %
- Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie	20	0,88 %
- Franse Gemeenschapscommissie	12	0,53 %
SUBTOTAAL	865	38,24 %
TOTAAL	2.262	100 %

13. Verstreckte adviezen

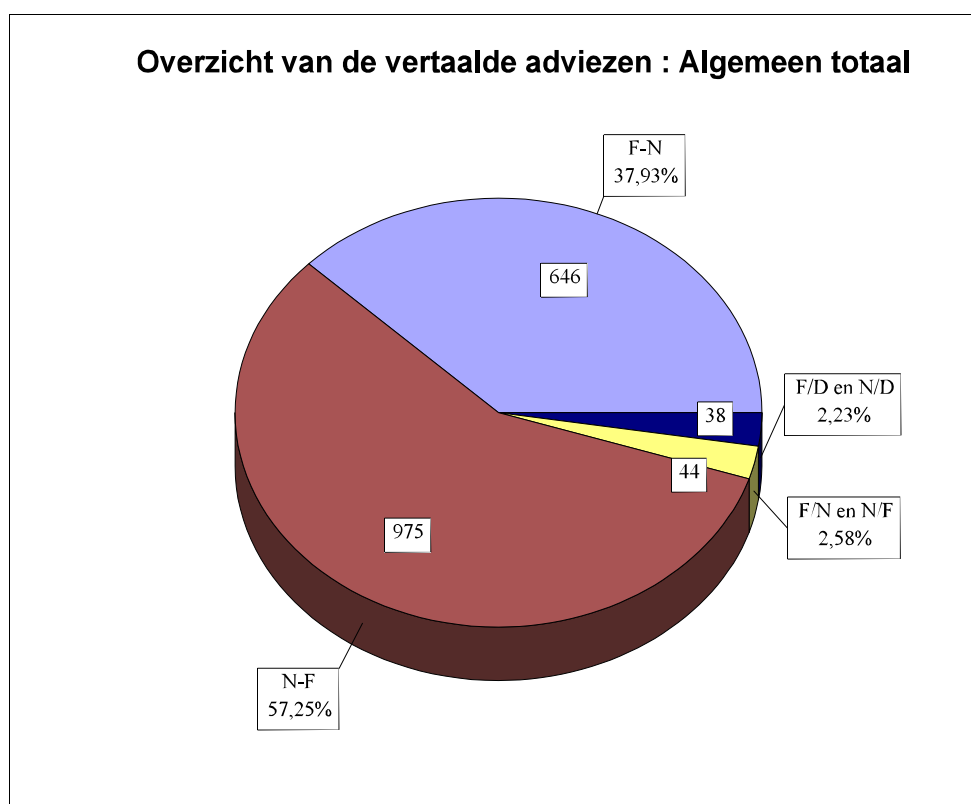
a. Activiteit - Algemeen: 16 september 2006 - 15 september 2007

	zonder termijn	15 dagen	5 dagen	30 dagen	Totaal adviezen/jaar
Uitvoerende macht	112	14	349	1.916	2.391
	4,69 %	0,58 %	14,60 %	80,13 %	100 %
Wetgevende macht	2	0	11	19	32
	6,25 %	0,00 %	34,37 %	59,38 %	100 %
TOTAAL	114	14	360	1.935	2.423
	4,70 %	0,58 %	14,86 %	79,86 %	100 %

b. Vertaalde adviezen ⁸ 16 september 2006 - 15 september 2007

		zonder termijn	15 dagen	5 dagen	30 dagen	Totaal	Algemeen totaal	%
F-N	Fed. Ov.	29	1	128	415	573	646	37,93 %
	Bru	7		6	60	73		
N-F	Fed. Ov.	67	10	125	703	905	975	57,25 %
	Bru			11	59	70		
F/N en N/F	Fed. Ov.	2		16	18	36	44	2,58 %
	Bru			2	6	8		
F/D en N/D	F				16	16	38	2,23 %
	N				18	18		
	F en N				4	4		
TO-TAAL		105	11	288	1.299	1.703	1.703	100 %

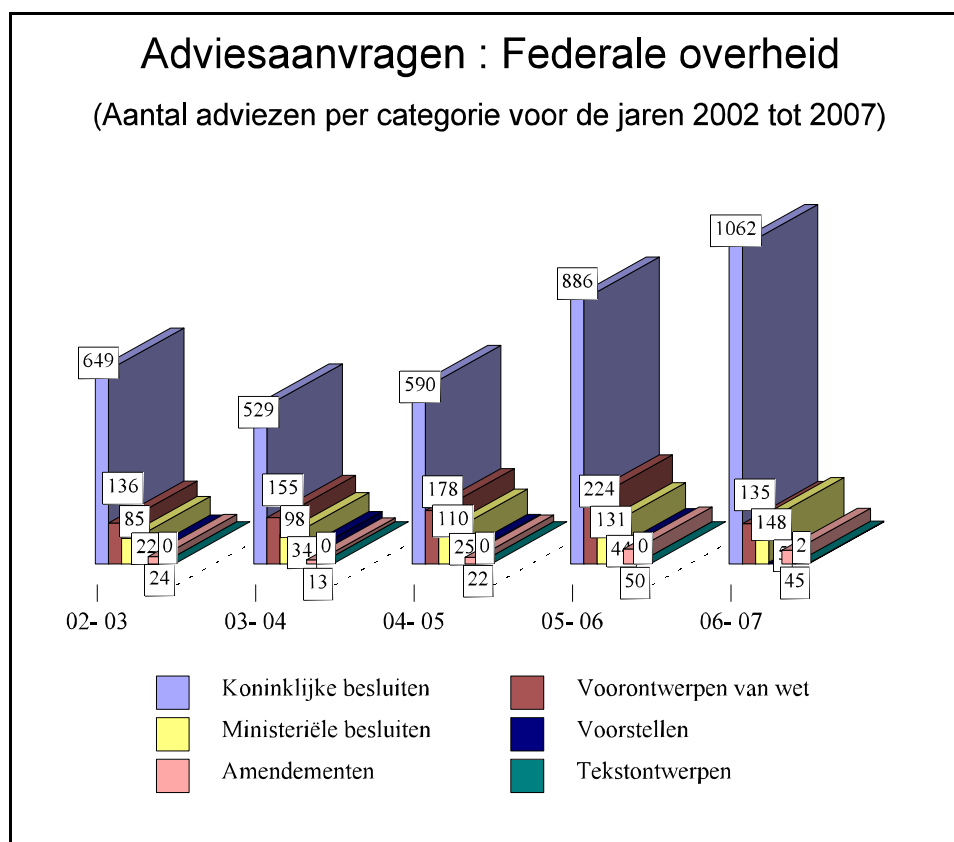

⁽⁸⁾ Adviezen die wettelijk in de twee talen moeten zijn volgens artikel 83, eerste lid, en adviezen die vertaald moeten worden op basis van artikel 83, tweede lid.

14. Ontwikkeling ter zake van adviesaanvragen

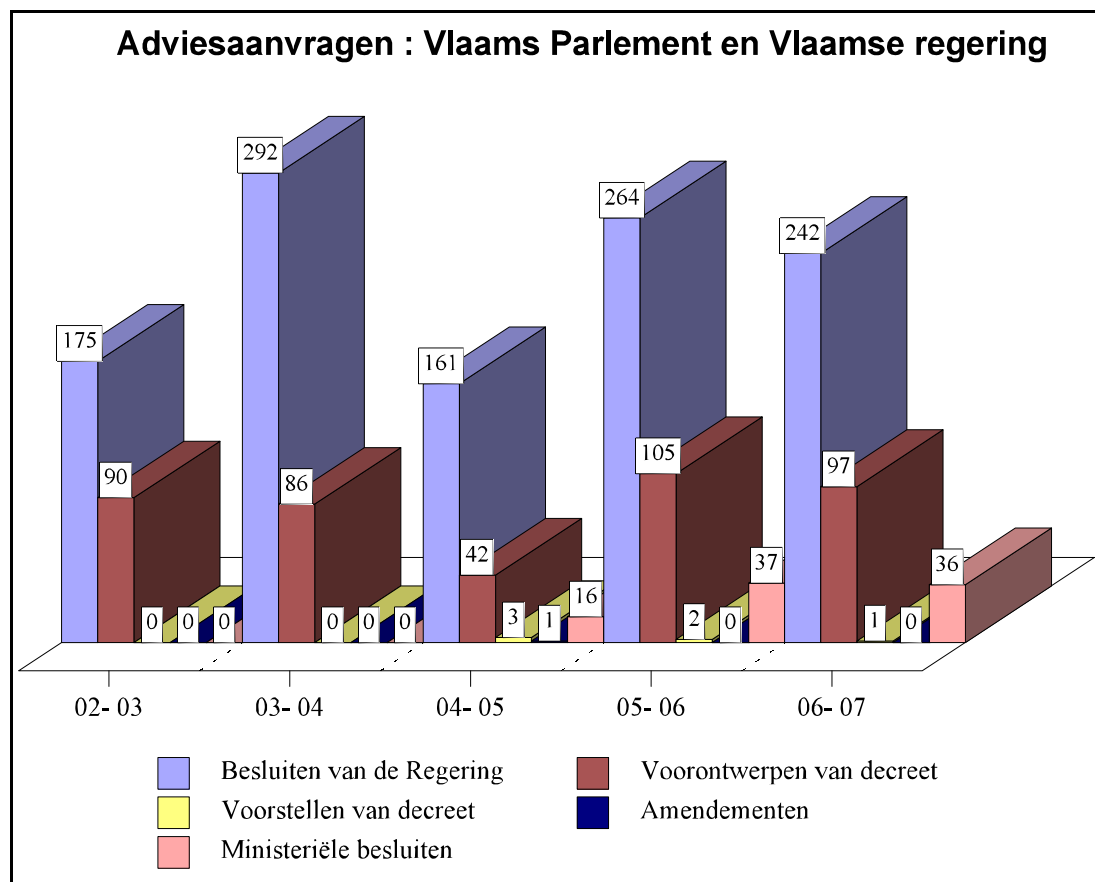
a. Federale overheid

JAAR	Voorontwerpen van wet	Voorstellen	Amendementen	Koninklijke besluiten	Ministeriële besluiten	Tekstontwerpen	Totaal
02-03	136	22	24	649	85	0	916
03-04	155	34	13	529	98	0	829
04-05	178	25	22	590	110	0	925
05-06	224	44	50	886	131	0	1.335
06-07	135	5	45	1062	148	2	1.397
TOTAAL	828	130	154	3716	572	2	5.402
<i>Jaarlijks gemiddelde</i>	<i>165,6</i>	<i>26</i>	<i>30,8</i>	<i>743,2</i>	<i>114,4</i>	<i>0,4</i>	<i>1.080,4</i>

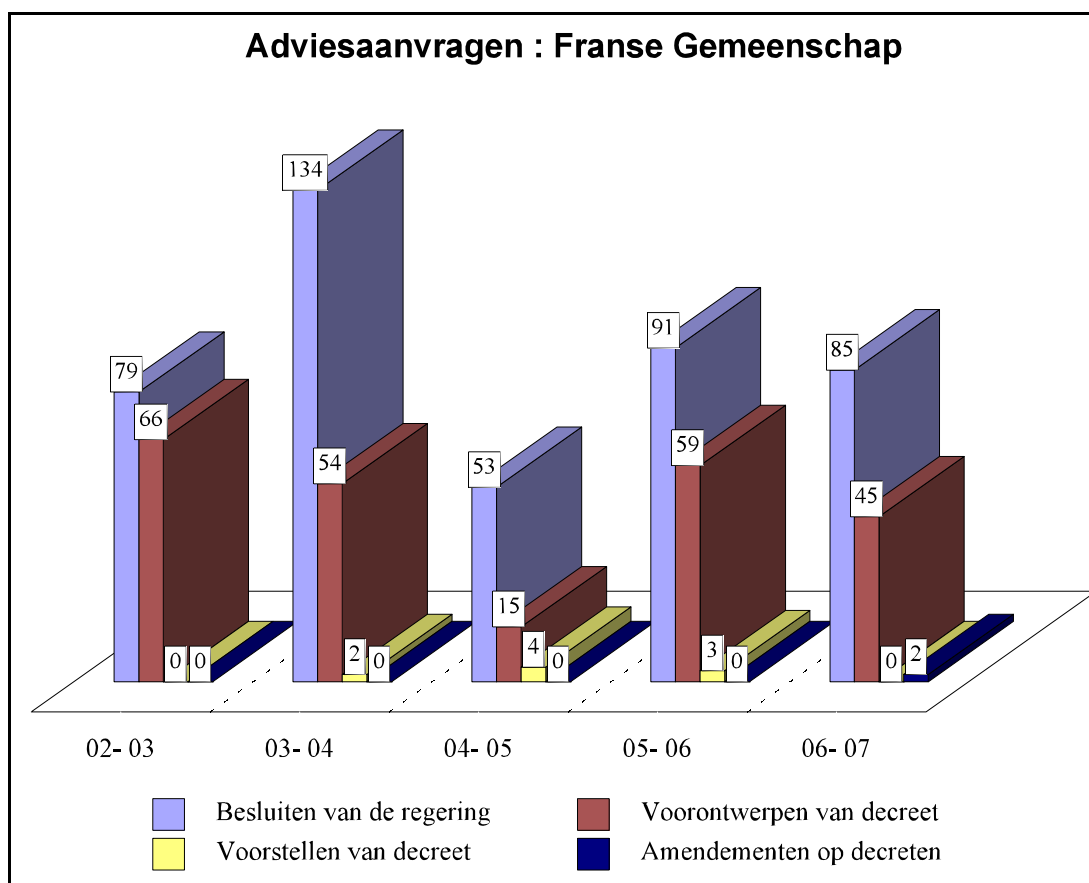
b. Vlaams parlement en Vlaamse regering

JAAR	Besluiten van de Regering	Voorontwerpen van decreet	Voorstellen van decreet	Amendementen	Ministeriële besluiten	Totaal
02-03	175	90	0	0	0	265
03-04	292	86	0	0	0	378
04-05	161	42	3	1	16	223
05-06	264	105	2	0	37	408
06-07	242	97	1	0	36	376
TOTAAL	1.134	420	6	1	89	1.650
<i>Jaarlijks gemiddelde</i>	<i>226,8</i>	<i>84</i>	<i>1,2</i>	<i>0,2</i>	<i>17,8</i>	<i>330</i>

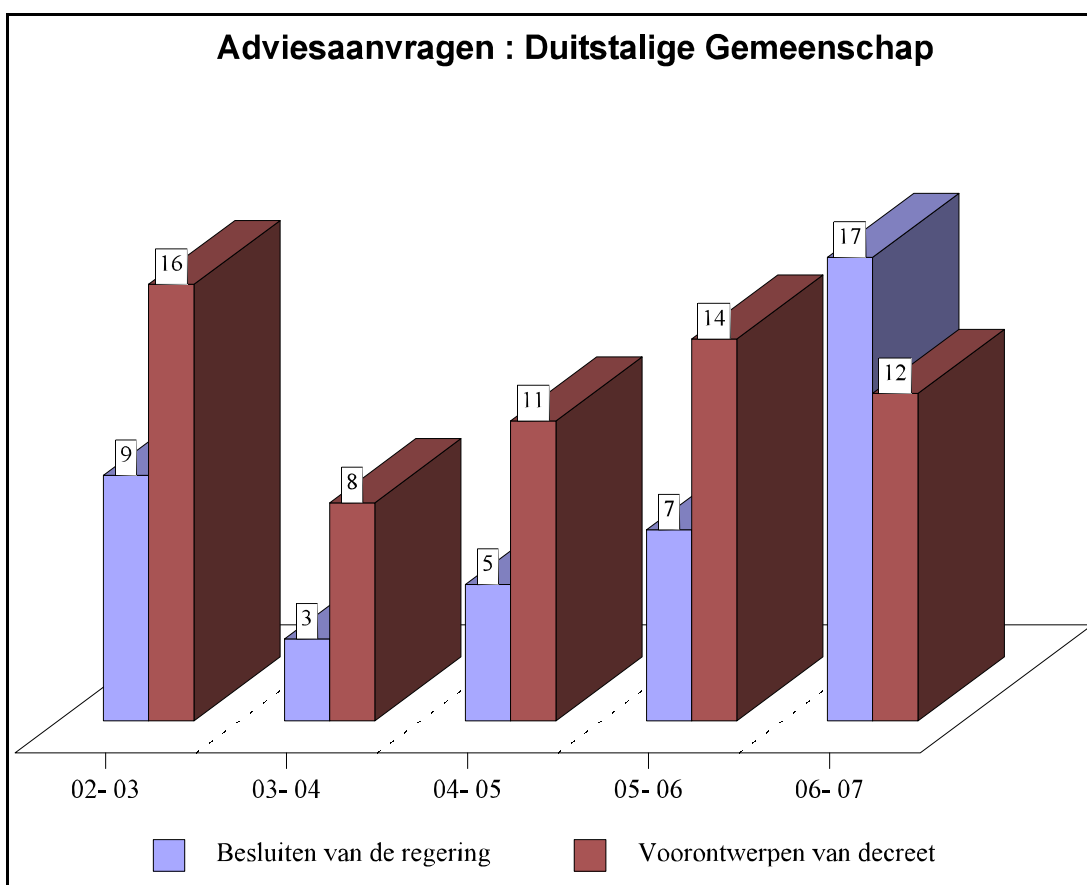
c. Franse Gemeenschap

JAAR	Besluiten van de regering	Voorontwerpen van decreet	Voorstellen van decreet	Amendementen op decreten	Totaal
39.508	79	66	0	0	145
39.540	134	54	2	0	190
39.571	53	15	4	0	72
39.603	91	59	3	0	153
39.634	85	45	0	2	132
TOTAAL	442	239	9	2	692
<i>Jaarlijks gemiddelde</i>	<i>88,4</i>	<i>47,8</i>	<i>1,8</i>	<i>0,4</i>	<i>138,4</i>

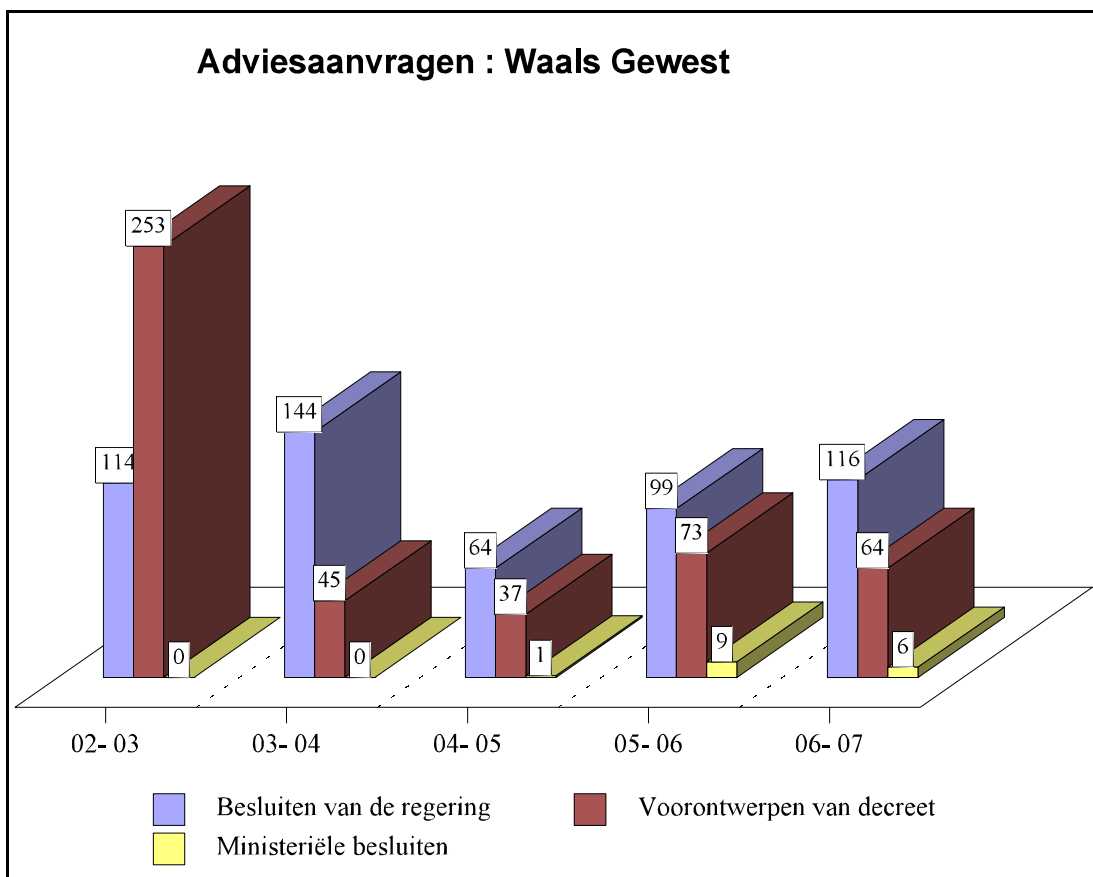
d. Duitstalige Gemeenschap

JAAR	Besluiten van de regering	Voorontwerpen van decreet	Totaal
39.508	9	16	25
39.540	3	8	11
39.571	5	11	16
39.603	7	14	21
39.634	17	12	29
TOTAAL	36	61	97
<i>Jaarlijks gemiddelde</i>	<i>7,2</i>	<i>12,2</i>	<i>19,4</i>

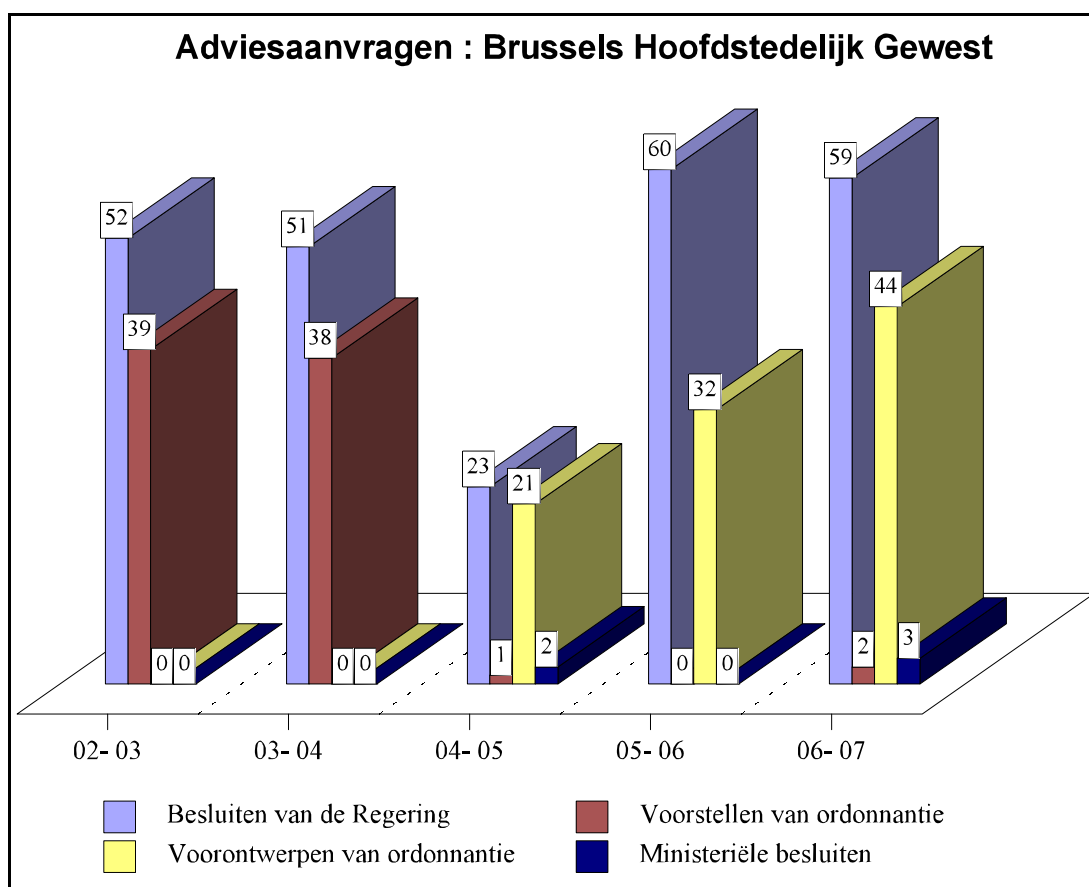
e. Waals Gewest

JAAR	Besluiten van de regering	Voorontwerpen van decreet	Ministeriële besluiten	Totaal
39.508	114	253	0	367
39.540	144	45	0	189
39.571	64	37	1	102
39.603	99	73	9	181
39.634	116	64	6	186
TOTAAL	537	472	15	1.024
<i>Jaarlijks gemiddelde</i>	<i>107,4</i>	<i>94,4</i>	<i>3</i>	<i>204,8</i>

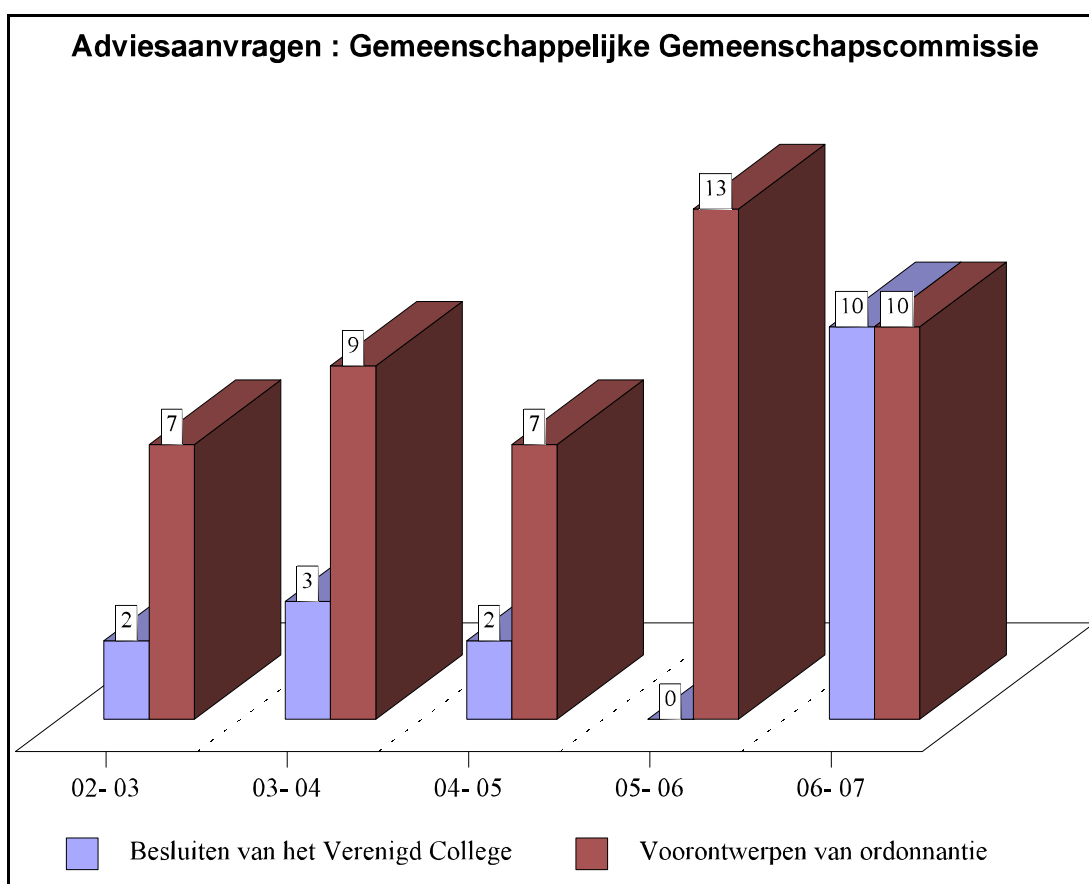
f. Brussels Hoofdstedelijk Gewest

JAAR	Besluiten van de regering	Voorstellen van ordonnantie	Voorontwerpen van ordonnantie	Ministeriële besluiten	Totaal
39.508	52	39	0	0	91
39.540	51	38	0	0	89
39.571	23	1	21	2	47
39.603	60	0	32	0	92
39.634	59	2	44	3	108
TOTAAL	245	80	97	5	427
<i>Jaarlijks gemiddelde</i>	<i>49</i>	<i>16</i>	<i>19,4</i>	<i>1</i>	<i>85,4</i>

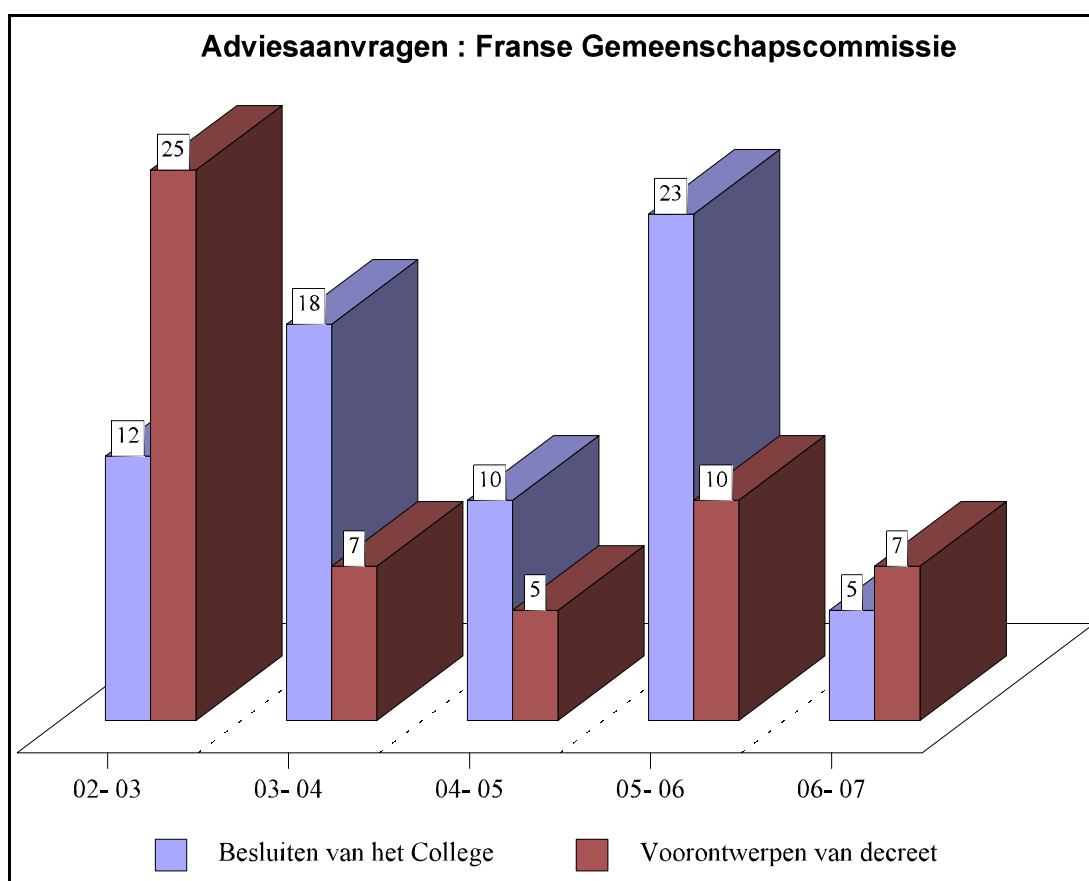
g. Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie

JAAR	Besluiten van het Verenigd College	Voorontwerpen van ordonnantie	<i>Totaal</i>
39508	2	7	9
39540	3	9	12
39571	2	7	9
39603	0	13	13
39634	10	10	20
TOTAAL	17	46	63
<i>Jaarlijks gemiddelde</i>	<i>3,4</i>	<i>9,2</i>	<i>12,6</i>

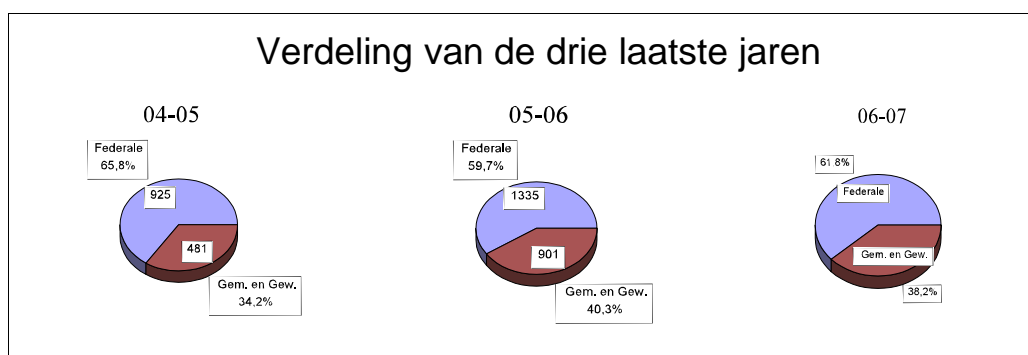
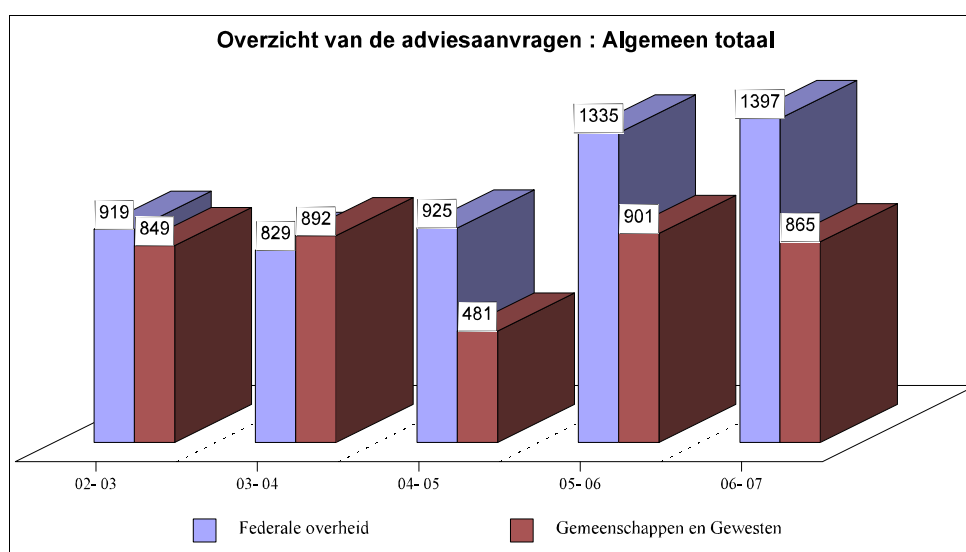
h. Franse Gemeenschapscommissie

JAAR	Besluiten van het College	Voorontwerpen van decreet	Totaal
39508	12	25	37
39540	18	7	25
39571	10	5	15
39603	23	10	33
39634	5	7	12
TOTAAL	68	54	122
<i>Jaarlijks gemiddelde</i>	<i>13,6</i>	<i>10,8</i>	<i>24,4</i>

i. Algemeen totaal van de adviesaanvragen

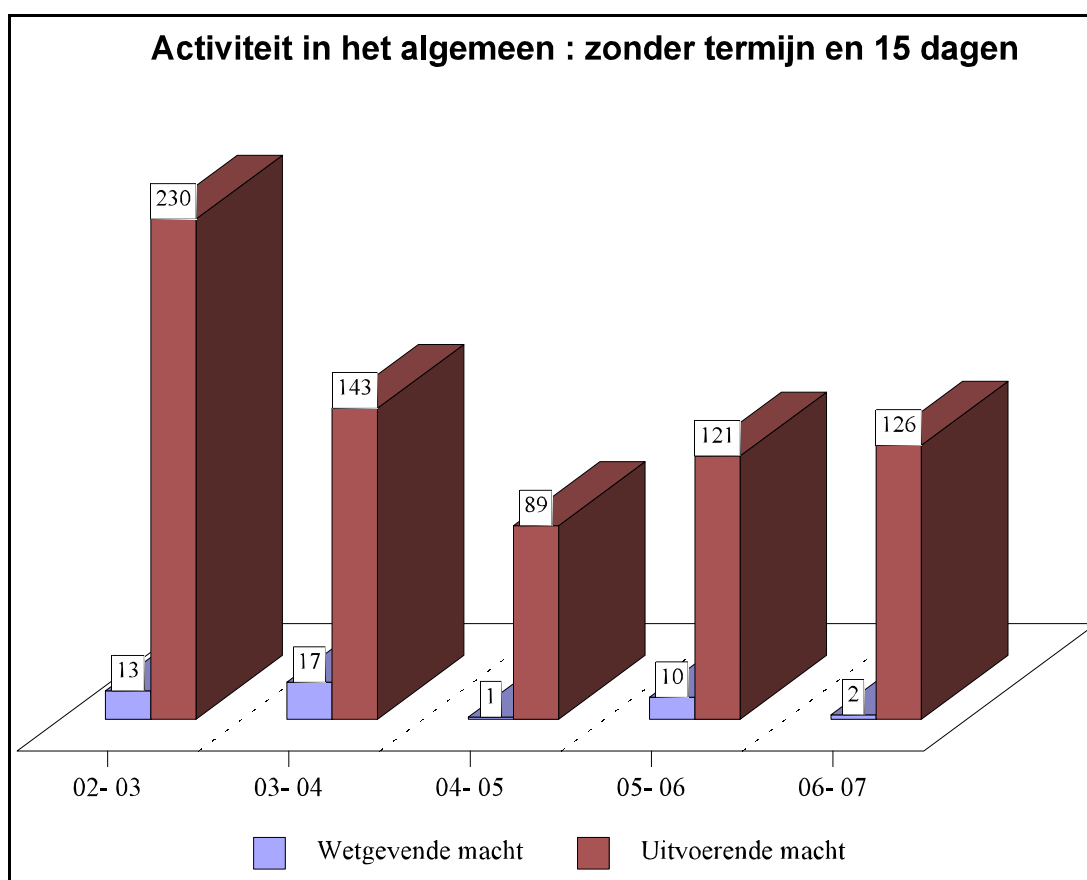
JAAR	Federale overheid	Gemeenschappen en Gewesten	Totaal
39508	919	849	1.768
39540	829	892	1.721
39571	925	481	1.406
39603	1335	901	2.236
39634	1397	865	2.262
TOTAAL	5.405	3.988	9.393
<i>Jaarlijks gemiddelde</i>	<i>1.081</i>	<i>797,6</i>	<i>1.878,6</i>

15. Ontwikkeling (ter zake) van de verstrekte adviezen

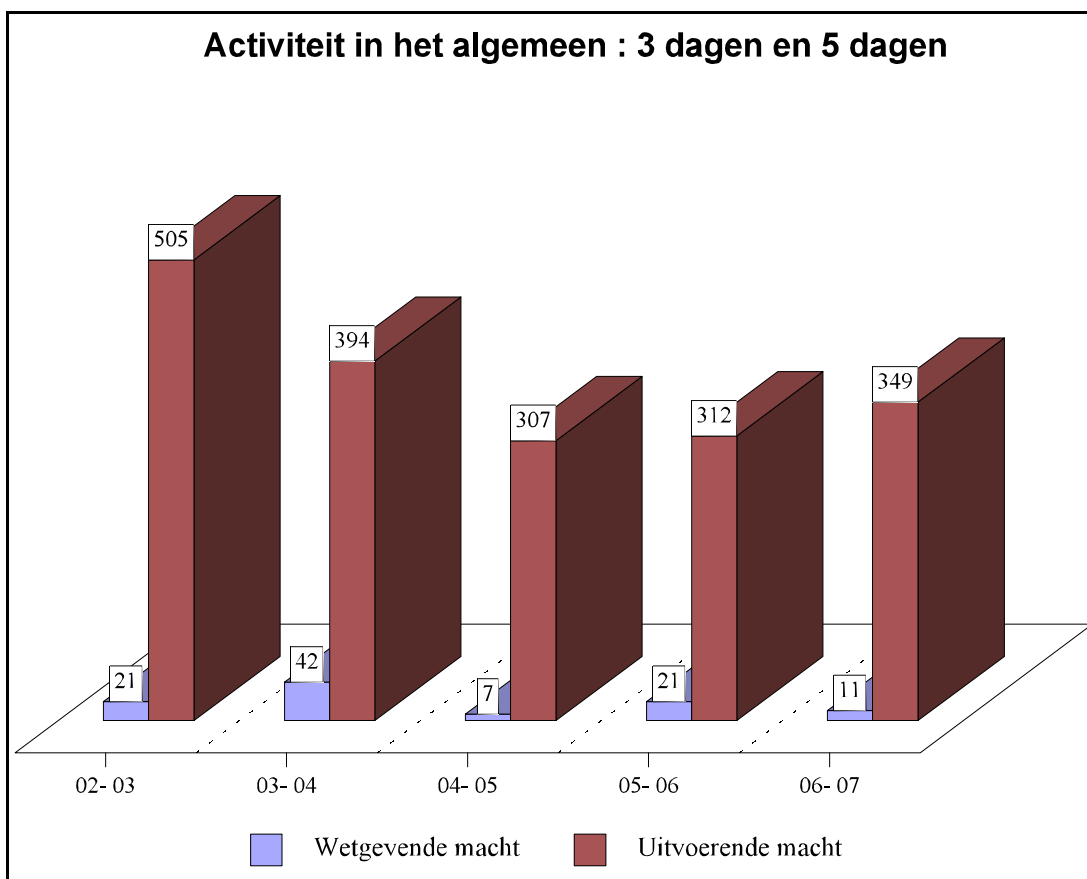
a. Activiteit in het algemeen: zonder termijn en 15 dagen

JAAR	Wetgevende macht	Uitvoerende macht	<i>Totaal</i>
39508	13	230	243
39540	17	143	160
39571	1	89	90
39603	10	121	131
39634	2	126	128
TOTAAL	43	709	752
<i>Jaarlijks gemiddelde</i>	<i>8,6</i>	<i>141,8</i>	<i>150,4</i>

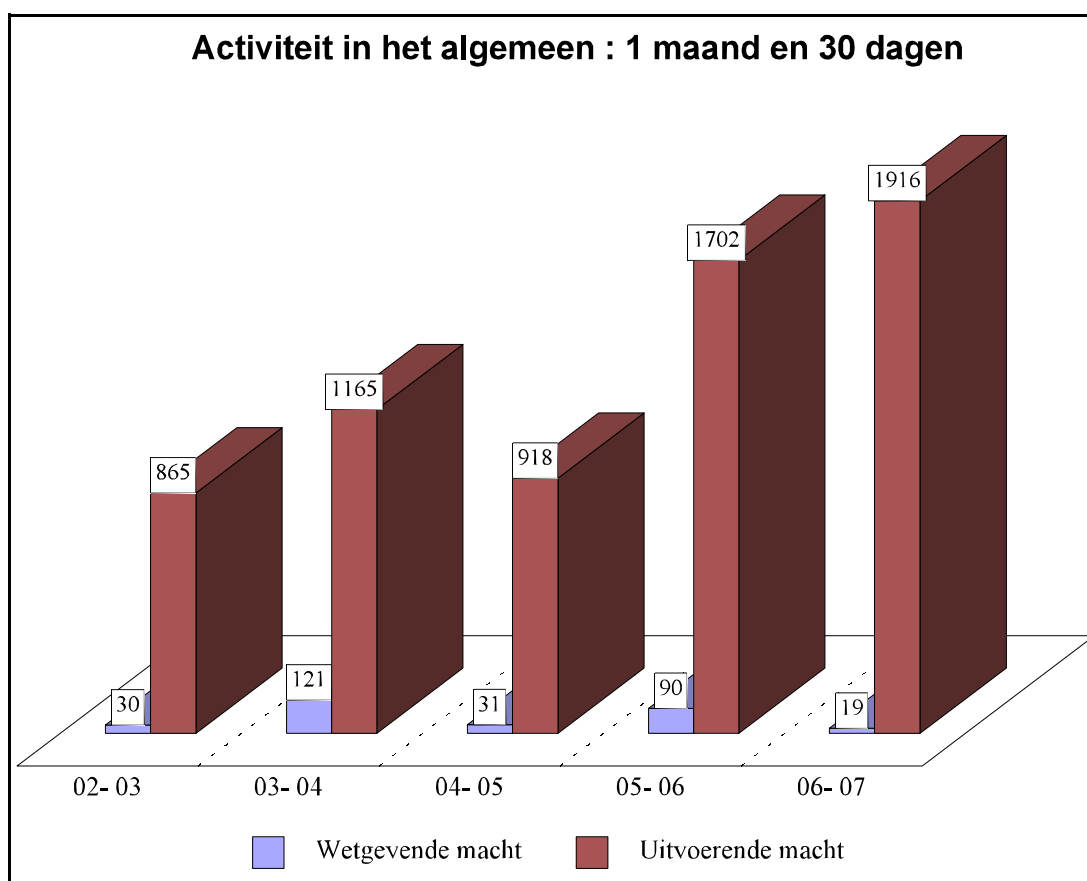
b. Activiteit in het algemeen: 3 dagen en 5 dagen

JAAR	Wetgevende macht	Uitvoerende macht	Totaal
39508	21	505	526
39540	42	394	436
39571	7	307	314
39603	21	312	333
39634	11	349	360
TOTAAL	102	1.867	1.969
<i>Jaarlijks gemiddelde</i>	<i>20,4</i>	<i>373,4</i>	<i>393,8</i>

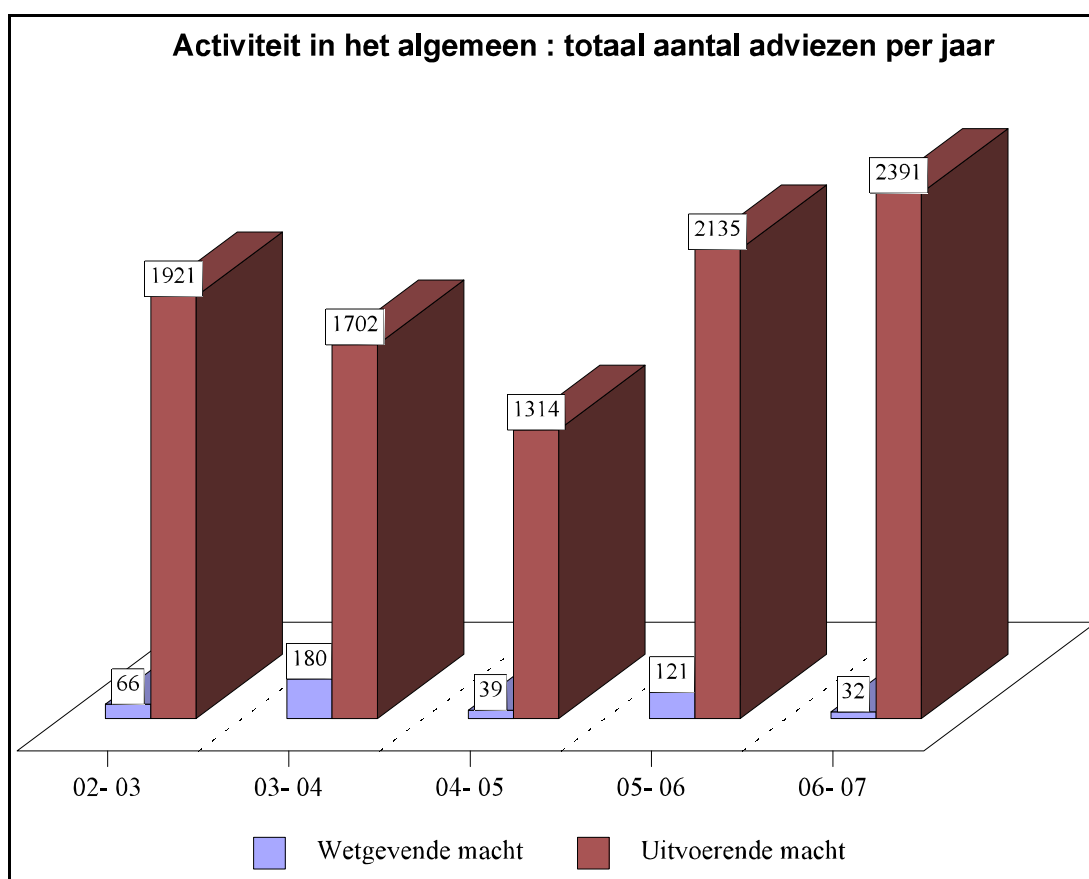
c. Activiteit in het algemeen: 1 maand en 30 dagen

JAAR	Wetgevende macht	Uitvoerende macht	Totaal
39.508	30	865	895
39.540	121	1.165	1.286
39.571	31	918	949
39.603	90	1.702	1.792
39.634	19	1.916	1.935
TOTAAL	291	6.566	6.857
<i>Jaarlijks gemiddelde</i>	<i>58,2</i>	<i>1.313,2</i>	<i>1.371,4</i>

d. Activiteit in het algemeen: alle procedures

JAAR	Wetgevende macht	Uitvoerende macht	Totaal
39508	66	1.921	1.987
39540	180	1.702	1.882
39571	39	1.314	1.353
39603	121	2.135	2.256
39634	32	2.391	2.423
TOTAAL	438	9.463	9.901
<i>Jaarlijks gemiddelde</i>	<i>87,6</i>	<i>1.892,6</i>	<i>1.980,2</i>

C. DE AFDELING WETGEVING VAN DE RAAD VAN STATE EN ENKELE RECENTE WETSINITIATIEVEN INZAKE BIO-ETHISCHE KWESTIES

I. Inleiding

16. In het gerechtelijk jaar 2006-2007 heeft de afdeling wetgeving van de Raad van State in algemene vergadering een belangrijk advies gegeven over een bio-ethische kwestie, met name over een wetsvoorstel betreffende de transseksualiteit ⁹. In het recente verleden heeft de afdeling wetgeving zich ook over een aantal andere delicate bio-ethische kwesties uitgesproken. In veel van deze gevallen stond de toetsing aan het Europees Verdrag over de Rechten van de Mens centraal.

De adviesaanvragen over deze bio-ethische kwesties gingen bijna steeds uit van wetgevende vergaderingen en niet van de regering, en in veel gevallen werden verscheidene wetsvoorstellen om advies voorgelegd met sterk uiteenlopende beleidsvisies. De volgende bijdrage geeft een zeer beknopt overzicht van de wijze waarop de afdeling wetgeving deze adviesaanvragen heeft behandeld en hoe zij zich daarin heeft opgesteld.

II. Een grote appreciatiemarge voor de wetgever

17. Omdat bio-ethische kwesties vaak in hoge mate de publieke opinie kunnen beroeren, omdat de meningen erover zeer verdeeld kunnen zijn en omdat de kwesties vaak betrekking hebben op conflicterende grondrechten (zie ook *infra*, nr. 6), is het van groot belang dat een democratisch verkozen vergadering in grote mate de beleidskeuzen uitwerkt, wanneer ervoor wordt gekozen om rechtsregels uit te vaardigen met betrekking tot een bepaalde kwestie.

De afdeling wetgeving oefent in die omstandigheden een terughoudende toetsing uit en beperkt zich tot de strikt juridische aspecten van de teksten die om advies worden voorgelegd ¹⁰. Dat is natuurlijk ook in grote mate het geval voor de overige adviezen van de afdeling wetgeving, maar gezien de aard van het ontwerp houdt de Raad van State in bio-ethische kwesties rekening met een grote appreciatiemarge van de

⁽⁹⁾ Advies 41.570/AV van 28 november 2006 over een wetsontwerp betreffende de transseksualiteit, *Parl. St. Senaat*, 2006-07, nr. 3-1794/3. Dat wetsontwerp heeft geleid tot de wet van 10 mei 2007 betreffende de transseksualiteit (*B.S.*, 11 juli 2007) en tot de wet van 9 mei 2007 tot wijziging van de artikelen 628 en 764 van het Gerechtelijk Wetboek (*B.S.*, 11 juli 2007).

⁽¹⁰⁾ Advies 38.817-818-841-906/AV van 20 september 2005 over een aantal wetsvoorstellen met betrekking tot het zorgouderschap en de adoptie door koppels van gelijk geslacht, *Parl. St. Kamer*, 2004-05, nr. 51-393/2, 32 : "De voorliggende teksten doen vragen rijzen van ethische, antropologische, symbolische, filosofische, sociologische, psychologische en andere aard, die omstreden zijn en waarover de afdeling wetgeving zich niet uitspreekt. Het is daarentegen van belang te wijzen op de juridische context waarin ze moeten worden gezien". Die wetsvoorstellen hebben geleid tot de wet van 18 mei 2006 tot wijziging van een aantal bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, teneinde de adoptie door personen van hetzelfde geslacht mogelijk te maken (*B.S.*, 20 juni 2006).

wetgever¹¹. Die beleidsmarge kan vanzelfsprekend ook inhouden dat de wetgever het verkieslijk acht een bepaalde bio-ethische kwestie niet te regelen of om de bestaande regeling, ook al is die beperkt of slechts partieel, te handhaven en er geen wijziging in aan te brengen, zelfs al zijn er nieuwe maatschappelijke of technologische ontwikkelingen met betrekking tot die bio-ethische kwestie. Binnen zijn ruime beleidsmarge kan de wetgever ook van oordeel zijn dat een bepaalde handelwijze geheel of gedeeltelijk verboden moet worden, eventueel zelfs met strafrechtelijke sancties. Zo oordeelde de afdeling wetgeving dat inzake het draagmoederschap een algemeen verbod mogelijk is en *a fortiori* een specifiek verbod voor het commercialiseren van het draagmoederschap¹².

III. Belang van de rechtspraak van het Europees hof voor de rechten van de mens en van het grondwettelijk hof

18. Omdat in bio-ethische kwesties bijna steeds sprake is van grondrechten (infra, nrs. 4-5), vaak zelfs van conflicterende grondrechten (infra, nr. 6), poogt de afdeling wetgeving in de mate van het mogelijke relevante rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens en van het Grondwettelijk Hof op te sporen. Ook wanneer er uitspraken bestaan die slechts ten dele of bij analogie relevant zijn voor het thema dat in het om advies voorgelegde voorstel aan bod komt, zal de afdeling wetgeving pogen om er toch tot op zekere hoogte conclusies uit te halen.

De Raad van State poogt in dat geval enkel zijn rol van raadgever van de wetgever optimaal te vervullen. Wanneer een wettelijke regeling tot stand zou komen die vanuit het oogpunt van de grondrechten in het EVRM en de Grondwet niet goed is overwogen, kan men zich verwachten aan een beroep tot vernietiging bij het Grondwettelijk Hof en eventueel aan een zaak die bij het Europees Hof voor de rechten van de mens aanhangig wordt gemaakt. Het is precies de taak van de afdeling wetgeving om de wetgever te behoeden voor een vernietiging of ongrondwettigheidsverklaring door het Grondwettelijk Hof en om de Belgische staat te behoeden voor een veroordeling door het Europees Hof voor de rechten van de mens.

Dit verklaart ook waarom de afdeling wetgeving zich zeer behoedzaam opstelt wanneer er voor een bepaald thema geen relevante hogere rechtspraak voorhanden is. Zo heeft het Europees Hof voor de rechten van de mens zich tot dusver nog niet uitgesproken over de verenigbaarheid van het draagmoederschap met grondrechten die door het EVRM worden gewaarborgd. Die vaststelling noopte de afdeling wetgeving tot enige voorzichtigheid bij de conclusies in haar advies¹³.

⁽¹¹⁾ Advies 41.570/AV, blz. 2, nr. 3; advies 38.474-478/AV en 38.525/AV van 24 januari 2006 over een aantal wetsvoorstellen met betrekking tot het draagmoederschap en medisch begeleide voortplanting, *Parl. St.* Senaat, 2005-06, blz. 18-22, nrs. 26-27. De wetsvoorstellen hebben (enkel voor wat betreft het tweede thema) geleid tot de wet van 6 juli 2007 betreffende de medisch begeleide voortplanting en de bestemming van de overtallige embryo's en de gameten (*B.S.*, 17 juli 2007).

⁽¹²⁾ Advies 38.474-478/AV en 38.525/AV, blz. 51-52, nrs 69-72.

⁽¹³⁾ Advies 38.474-478/AV en 38.525/AV, blz. 53, nrs 75-76.

IV. Toepassing van grondrechten

19. Bio-ethische kwesties raken bijna steeds aan grondrechten, zodat de toetsing van voorgenomen wetgevende maatregelen aan die grondrechten centraal staat in de advisering door de Raad van State.

In sommige gevallen kan de wetgever een positieve verplichting hebben om op te treden, omdat de bestaande toestand of alleszins het gebrek aan een wettelijke regeling neerkomt op de schending van een of meer grondrechten. Dit kwam aan bod in het advies over een wetsinitiatief inzake transseksualiteit. Uit recente rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens kon worden afgeleid dat de overheid een principiële verplichting heeft om een verandering van geslachtsidentiteit juridisch te erkennen, zowel vanuit het oogpunt van het recht op eerbiediging van het privé-, familie- en gezinsleven als vanuit het oogpunt van het recht om te huwen. Bovendien moet de procedure voor de erkenning van een veranderde geslachtsidentiteit aan een aantal voorwaarden voldoen, onder meer vanuit het oogpunt van het recht op een behoorlijke rechtsbedeling. De Raad van State bevestigde in zijn advies dan ook de wenselijkheid van het optreden van de wetgever¹⁴.

In zijn advies over het zorgouderschap en de adoptie door personen van hetzelfde geslacht wees de Raad op recente rechtspraak van het Europees Hof voor de rechten van de mens en van het Grondwettelijk Hof. Uit die rechtspraak maakte de afdeling wetgeving op dat het wenselijk is dat de wetgever op gelijke wijze een regeling zou uitwerken voor feitelijke gezinsrelaties van ouderlijke aard tussen kinderen en volwassenen, ongeacht de seksuele geaardheid van die volwassene of het bestaan van een biologische band. De rechtspraak tendert immers duidelijk naar een toenemende bescherming, vanuit het oogpunt van het recht op eerbiediging van het familie- en gezinsleven, van feitelijke gezinsrelaties, met inbegrip van mechanismen inzake rechtsbescherming¹⁵.

Voor wat betreft de meer specifieke toepassing op de mogelijkheid voor koppels van hetzelfde geslacht om kinderen te adopteren, stelde de afdeling wetgeving dan weer vast dat het Europees Hof voor de rechten van de mens had geoordeeld dat de overheid deze mogelijkheid kan uitsluiten zonder daarbij het recht op eerbiediging van het familie- en gezinsleven te schenden. Er kon weliswaar niet worden uitgesloten dat die rechtspraak in de toekomst nog zou evolueren. De Raad van State wees ter zake ook op het grote gewicht dat aan het belang van het kind moet worden toegekend, ook al had het Europees Hof geoordeeld dat er een gebrek was aan uniformiteit bij de wetenschappelijke beoordeling van dat belang. De Raad vond hiervoor inspiratie in het Verdrag inzake de rechten van het kind. Uit dat verdrag kan worden afgeleid dat er een recht bestaat in hoofde van het kind op een sinds zijn geboorte vaststaande afstamming, op het leven van een normaal gezinsleven en op het opgevoed worden door zijn oorspronkelijke ouders¹⁶.

20. Het identificeren van grondrechten is niet altijd even eenvoudig. Zo ging de afdeling wetgeving na of, in het kader van de toetsing van een aantal

⁽¹⁴⁾ Advies 41.570/AV, blz. 2, nrs 2-3.

⁽¹⁵⁾ Advies 38.817-818-841-906/AV, blz. 37-46, nrs 26-33.

⁽¹⁶⁾ Advies 38.817-818-841-906/AV, blz. 46-58, nrs 34-45.

wetsvoorstellen inzake draagmoederschap en medisch begeleide voortplanting, het ongeboren kind als dusdanig aanspraak kon maken op grondrechten. Uit rechtspraak van het Europees Hof en van de Europese Commissie voor de rechten van de mens kon echter geen antwoord worden gevonden op deze vraag, zodat dit aspect van de toetsing dan ook niet kon worden doorgevoerd¹⁷.

In andere gevallen kan het toetsingskader dan weer bestaan uit rechtsregels die nog niet tot stand zijn gekomen. Voor het bovengenoemde wetsvoorstel inzake medisch begeleide voortplanting deed de Raad van State een beroep op het verdrag inzake de rechten van de mens en de biogeneeskunde, gesloten te Oviedo op 4 april 1997. Dit verdrag bevat immers een aantal specifieke bepalingen die bijzonder relevant waren voor de voorgestelde regeling. De afdeling wetgeving wees er op dat volgens een verdragsbepaling de aanmaak van embryo's met het oog op het tot stand brengen van een zwangerschap beperkt moet worden tot een aantal dat vanuit medisch oogpunt noodzakelijk is om de zwangerschap te beperken. Nu was het betrokken verdrag door België ondertekend, maar had het nog geen parlementaire instemming verkregen en was het nog niet geratificeerd. Toch achtte de afdeling wetgeving het raadzaam om het wetsvoorstel uitdrukkelijk in overeenstemming te brengen met die verdragsbepaling¹⁸.

V. Conflicterende grondrechten

21. In veel bio-ethische kwesties kan de juridische beoordeling niet herleid worden tot een eenvoudige toepassing van grondrechten, omdat er verscheidene personen betrokken zijn die elk aanspraak kunnen maken op eigen grondrechten, die bovendien met elkaar in conflict komen. In dat geval moet een afweging worden gemaakt en de voorrang worden gegeven aan het grondrecht of de grondrechten die in het concrete geval het meest behartigenswaardig zijn.

In zijn advies over een aantal wetsvoorstellen inzake draagmoederschap en medisch begeleide voortplanting onderzocht de afdeling wetgeving een aantal dergelijke kwesties.

Wanneer bijvoorbeeld een draagmoeder zich na de geboorte bedenkt en het kind niet wenst af te staan, is een gedwongen tenuitvoerlegging denkbaar omdat het recht op eerbiediging van het gezinsleven en het recht om een gezin te stichten in hoofde van de wensouders doorweegt, gegeven althans het bestaan van een duidelijke formele verbintenis tussen de draagmoeder en de wensouders. Bij een gedwongen tenuitvoerlegging moet dan wel de weerslag op het gezin van de draagmoeder zo beperkt mogelijk worden gelaten. In dat geval moet alleszins vermeden worden dat het kind langer dan nodig bij de draagmoeder blijft, want naarmate het kind langer bij de biologische moeder (de draagmoeder) blijft, ontstaan nauwere banden en zou in het

⁽¹⁷⁾ Advies 38.474-478/AV en 38.525/AV, blz. 22-25, nr. 28.

⁽¹⁸⁾ Advies 38.474-478/AV en 38.525/AV, blz. 82-83, nrs 152-153.

belang van het kind toch de voorrang moeten worden gegeven aan de zich ontwikkelende relatie tussen het kind en de draagmoeder¹⁹.

Wanneer daarentegen de wensouders weigeren het kind te aanvaarden en de draagmoeder het kind evenmin wil opnemen, moet de wetgever een regeling uitwerken waarbij het belang van het kind vooraan staat. Adoptie is daarbij een, maar zeker niet de enige mogelijkheid, omdat in concreto, eventueel door een rechter, zal moeten worden nagegaan welke oplossing het meest is aangewezen²⁰.

Het recht van de draagmoeder, alsook van donoren van zaadcellen, eicellen en embryo's, kan in conflict komen met het recht van het er uit voortkomende kind om zijn biologische ouders te kennen. Dit laatste recht weegt in dat geval door. Een recht op anonimiteit van de draagmoeder en van donoren kan dan ook enkel aanvaard worden als de wetgever dit beginsel op adequate wijze kan verantwoorden en wanneer in elk geval wordt voorzien in de mogelijkheid om op vraag van het betrokken kind en na beoordeling door een onafhankelijke instantie die anonimiteit op te heffen. Omgekeerd kan de wetgever wel uitsluiten dat de draagmoeder of de donoren zich later kenbaar zouden kunnen maken aan het kind of hun biologische band met het kind zouden kunnen laten vaststellen. Daar weegt het recht op eerbiediging van het gezinsleven van de wensouders en van het kind dan weer door²¹.

De wetgever moet ook voorzien in een regeling voor het geval dat een partner van de draagmoeder of de wensouder het niet eens is met bepaalde beslissingen, zodat het recht van die partner op eerbiediging van zijn gezinsleven ook kan worden gewaarborgd²².

Nu het huwelijk wettelijk is opengesteld voor koppels van hetzelfde geslacht, kan niet worden ingezien waarom zij zouden kunnen worden uitgesloten als wensouders. Net zoals voor alleenstaande wensouders kan moeilijk worden betoogd dat het belang van het kind in dat geval zou worden geschaad en moet dan ook worden geconcludeerd dat hun recht op gezinsleven zou worden miskend door hen van medisch begeleide voortplanting of van een beroep op draagmoederschap uit te sluiten²³.

VI. Noodzaak van een effectieve rechtsbescherming

22. Zoals bij vele rechtsregels, maar in het bijzonder bij bio-ethische kwesties, is een duidelijke, tijdige en effectieve rechtsbescherming van groot belang. Bij een wetsvoorstel inzake transsexualiteit formuleerde de Raad van State een aantal kritische opmerkingen bij de wijze waarop de

⁽¹⁹⁾ Advies 38.474-478/AV en 38.525/AV, 57-59, nrs 83-86 en 89.

⁽²⁰⁾ Advies 38.474-478/AV en 38.525/AV, 59, nrs 87-88.

⁽²¹⁾ Advies 38.474-478/AV en 38.525/AV, 60-61, nrs 93-96.

⁽²²⁾ Advies 38.474-478/AV en 38.525/AV, 66, nr. 104.

⁽²³⁾ Advies 38.474-478/AV en 38.525/AV, 61-63, nrs 97-98 en 100.

beroepen tegen beslissingen tot wijziging van het geslacht van een persoon waren ingericht²⁴.

VII. Strafrecht als ultieme, precieze en gedifferentieerde sanctie

23. Het strafrecht kan en moet gebruikt worden om ernstige overtredingen te voorkomen en te bestraffen, ook wanneer het bio-ethische kwesties betreft. Zo aanvaardde de Raad van State niet alleen de mogelijkheid van een verbod van draagmoederschap, maar ook de strafrechtelijke sancties die aan een dergelijk verbod zouden worden gekoppeld²⁵.

Wanneer een beroep wordt gedaan op strafrechtelijke sancties moet evenwel rekening worden gehouden met het feit dat die sancties enkel adequaat zijn voor vrij ernstige overtredingen, dat ze precies moeten worden omschreven en dat ze gedifferentieerd moeten worden naargelang de ernst van het vergrijp. Zo bekritiseerde de afdeling wetgeving in haar advies over een aantal wetsvoorstellen inzake draagmoederschap en medisch begeleide voortplanting het feit dat alle overtredingen van een voorgestelde wettelijke regeling met dezelfde strafmaat werden bedacht²⁶.

VIII. De internationale dimensie

24. De internationale dimensie van bepaalde bio-ethische dossiers mag ook niet uit het oog worden verloren.

Zo wees de Raad van State in het advies over een aantal wetsvoorstellen inzake draagmoederschap en medisch begeleide voortplanting op de mogelijkheid dat een draagmoederschap "over de grenzen heen" gekwalificeerd zou worden als een interlandelijke adoptie, waardoor de bepalingen van het verdrag inzake de internationale samenwerking en de bescherming van kinderen op het vlak van de interlandelijke adoptie, ondertekend te Den Haag op 29 mei 1993 toepasselijk worden. Omwille van de korte termijn waarbinnen zij haar advies moest geven, kon de afdeling wetgeving de gevolgen daarvan niet nader onderzoeken, maar ze zijn belangrijk genoeg om onder de aandacht te worden gebracht²⁷.

Voor wat betreft het wetsvoorstel inzake transseksualiteit liet de Raad zich dan weer kritisch uit over een bepaling die de onmogelijkheid van wijziging van het geslacht opnam in de internationaal-privaatrechtelijke exceptie van openbare orde. Aldus zou het recht van een staat die de geslachtswijziging in zijn rechtsorde niet toelaat, niet kunnen worden toegepast in België door middel van de verwijzingsregels van het internationaal privaatrecht. De afdeling wetgeving suggereerde hier enige terughoudendheid, omdat die exceptie van openbare orde traditioneel enkel voor fundamentele beginselen wordt toegepast²⁸.

⁽²⁴⁾ Advies 41.570/AV, blz. 7-9, nrs 16-22.

⁽²⁵⁾ Advies 38.474-478/AV en 38.525/AV, blz. 51-52, nrs 69-72.

⁽²⁶⁾ Advies 38.474-478/AV en 38.525/AV, blz. 91-92, nr. 185.

⁽²⁷⁾ Advies 38.474-478/AV en 38.525/AV, blz. 25-26, nr. 33.

⁽²⁸⁾ Advies 41.570/AV, blz. 9-10, nr. 24.

HOOFDSTUK III : DE AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

A. EVOLUTIE VAN DE WERKLAST VAN DE AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

25. Inzake het aantal ingeleide beroepen

In het gerechtelijk jaar 2006-2007 werden er in totaal 8.623 nieuwe beroepen²⁹ ingeschreven op de rol. Van deze nieuw ingeleide beroepen behoorden er 2.417 tot het algemeen contentieux en 6.206³⁰ tot het vreemdelingencontentieux. Het aantal ingeleide beroepen blijft in vergelijking met het voorgaande gerechtelijk jaar 2005-2006 voor wat betreft het algemeen contentieux, waarin 2.474 nieuwe beroepen werden ingediend, nagenoeg constant. In het vreemdelingencontentieux kan een afname van het aantal ingeleide beroepen worden vastgesteld van nagenoeg 2000 zaken. Deze relatief sterke afname van het aantal ingeleide beroepen in het vreemdelingencontentieux is grotendeels toe te schrijven aan de inwerkingtreding op 1 juni 2007 van de wet van 15 september 2006 tot hervorming van de Raad van State en tot oprichting van een Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. De Raad van State heeft sinds 1 juni 2007 (en inzake de jurisdictionele beslissingen gewezen door de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen reeds sinds 1 december 2006) enkel nog de bevoegdheid om als cassatierechter kennis te nemen van alle beslissingen genomen door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen in toepassing van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen. De relatieve afname van het aantal ingeleide beroepen is derhalve toe te schrijven aan het gegeven dat er minder (cassatie)beroepen worden ingeleid tegen de beslissingen genomen door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen dan dat er beroepen werden ingeleid in het voorheen bestaande vreemdelingencontentieux waar de Raad van State over een annulatie- en schorsingbevoegdheid beschikte.

Uit een vergelijking over een langere termijn blijkt dat in het gerechtelijke jaar 2000-2001 de sterkste stijging van het aantal ingeleide beroepen dat de Raad van State ooit gekend heeft werd opgetekend. In het gerechtelijke jaar 2000-2001 werden er 14.607 nieuwe beroepen ingeleid (11.616 nieuwe beroepen in het vreemdelingencontentieux en 2.991 nieuwe beroepen in het algemeen contentieux). Deze sterke stijging van het aantal ingeleide beroepen is in grote mate toe te schrijven aan de stijging van het aantal ingeleide beroepen in het vreemdelingencontentieux. De oorzaak van deze stijging in het aantal ingeleide beroepen in het vreemdelingencontentieux kan grotendeels gevonden worden in de sterke toename van het aantal asielaanvragen in de jaren 2000 en 2001 en het nieuw ontstaan contentieux door de beroepen ingeleid tegen de afwijzende beslissingen van de

⁽²⁹⁾ Als nieuw beroep wordt beschouwd : ieder (nieuw) rolnummer. Elk (nieuw) rolnummer bevat minstens één vordering, doch kan er verschillende omvatten (bv. beroep tot nietigverklaring en vordering tot schorsing en vordering tot het bevelen van voorlopige maatregelen,...). Uit voorgaande volgt dat, om een (nieuw ingeleid) beroep af te sluiten ten minste één eindarrest dient te worden gewezen. Dit neemt niet weg dat er in een ingeleide zaak (nieuw rolnummer) vaak meerdere (tussen)arresten dienen gewezen te worden, zoals schorsingsarrest, arrest tot het stellen van een prejudiciële vraag,....)

⁽³⁰⁾ In dit cijfer zijn de beroepen ingeleid bij toepassing van de nieuwe cassatieprocedure inbegrepen.

regularisatiecommissie opgericht bij van de van 22 december 1999 betreffende de regularisatie van het verblijf van bepaalde categorieën van vreemdelingen verblijvend op het grondgebied van het Rijk. Een andere belangrijke factor die geleid heeft tot een sterke toename van het aantal ingeleide beroepen in het vreemdelingencontentieux zijn de gevolgen van arrest nr. 43/98 van 22 april 1998 van het Grondwettelijk Hof waarbij het Hof in het derde en het vierde lid van het nieuwe artikel 57, § 2, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, ingevoegd door artikel 65 van de wet van 15 juli 1996, het woord "uitvoerbaar" heeft vernietigd. Een van de rechtsgevolgen van dit arrest is dat een asielzoeker zijn recht op steun behoudt zolang de Raad van State geen uitspraak heeft gedaan over de grond van het beroep ingeleid tegen de beslissing waarbij wordt geweigerd hem als asielzoeker te erkennen.

De stijging van het aantal ingeleide beroepen die kan opgetekend worden in het gerechtelijk jaar 2000-2001 zet zich in gelijke mate door in het gerechtelijke jaar 2001-2002 (totaal van 16.338 beroepen waarvan 13.381 in het vreemdelingencontentieux en 2.957 in het algemeen contentieux). In de gerechtelijke jaren 2002-2003 en 2003-2004 is er een lichte terugval van het aantal ingeleide beroepen tot het niveau van het gerechtelijk jaar 2000-2001. In het gerechtelijk jaar 2002-2003 werden er 14.771 nieuwe beroepen opgetekend waarvan 12.139 in het vreemdelingencontentieux en 2.632 in het algemene contentieux en in het gerechtelijk jaar 2003-2004 werden er 14.231 nieuwe beroepen opgetekend waarvan 11.080 in het vreemdelingencontentieux en 3.151 in het algemene contentieux.

In het gerechtelijk jaar 2004-2005 kan er een substantiële terugloop van het aantal nieuw ingeleide beroepen worden vastgesteld (totaal van 10.404 beroepen waarvan 8.009 in het vreemdelingencontentieux en 2.395 in het algemeen contentieux). Deze terugval kan grotendeels verklaard worden door de terugloop van het aantal asielaanvragen en de uitdoving van het contentieux ontstaan door de oprichting van de regularisatiecommissie waarvan de werkzaamheden in 2003 grotendeels afgerond waren. In het gerechtelijk jaar 2005-2006 blijft het aantal ingeleide beroepen quasi gelijk aan het aantal ingeleide beroepen tijdens het gerechtelijk jaar 2004-2005 (totaal van 10.679 beroepen waarvan 8.205 in het vreemdelingencontentieux en 2.474 in het algemeen contentieux). In het gerechtelijk jaar 2006-2007 neemt het aantal ingeleide beroepen sterker af dan in de vorige gerechtelijke jaren (in totaal werden er 8.636 nieuwe beroepen ingeschreven op de rol waarvan 2.417 tot het algemeen contentieux en 6.206 tot het vreemdelingencontentieux behoren). Deze relatief sterke afname is, zoals hiervoor reeds uiteengezet, toe te schrijven aan de inwerkingtreding op 1 juni 2007 van de wet van 15 september 2006 tot hervorming van de Raad van State en tot oprichting van een Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

26. Inzake het aantal gewezen arresten

In het gerechtelijk jaar 2006-2007 werden in totaal 13.154 arresten gewezen. Er werden 11.483 eindarresten (10.358) of beschikkingen van niet-toelaatbaarheid (1.125) gewezen³¹ en 1.671 tussenarresten (1.558) of beschikkingen van toelaatbaarheid³² (113). Er werden 2.634 eindarresten (2.627) of beschikkingen van niet-toelaatbaarheid (9) gewezen in het algemeen contentieux en 8.849 eindarresten (7.715) of beschikkingen van niet-toelaatbaarheid (1.134) in het vreemdelingencontentieux. In het algemeen contentieux werden er 976 tussenarresten (961) of beschikkingen van toelaatbaarheid (15) gewezen en 689 tussenarresten (591) of beschikkingen van toelaatbaarheid (98) in het vreemdelingencontentieux. In het gerechtelijk jaar 2005-2006 werden er in totaal 13.730 arresten gewezen (11.970 eindarresten en 1760 tussenarresten), waarvan 10.047 arresten in het vreemdelingencontentieux (9.227 eindarresten en 820 tussenarresten) en 3.683 arresten in het algemeen contentieux (2.743 eindarresten en 940 tussenarresten). In het gerechtelijk jaar 2004-2005 lag het aantal gewezen arresten in dezelfde lijn: 14.034 arresten (11.923 eindarresten en 2.111 tussenarresten), waarvan 9.847 arresten in het vreemdelingencontentieux (8.809 eindarresten en 1.038 tussenarresten) en 4.187 arresten in het algemeen contentieux (3.114 eindarresten en 1.073 tussenarresten).

Algemeen kan gesteld worden dat gedurende de voorgaande 7 gerechtelijke jaren het aantal gewezen arresten per gerechtelijk jaar een gestage toename heeft gekend: in het gerechtelijk jaar 2000-2001 werden er 9.152 arresten gewezen en in het gerechtelijk jaar 2001-2002 nam dit toe tot 11.274 arresten om te stijgen tot 12.432 arresten in het gerechtelijk jaar 2002-2003. Na een zeer geringe daling in het gerechtelijk jaar 2003-2004, kon er opnieuw een toename worden opgetekend in het gerechtelijk jaar 2004-2005 tot 14.034 arresten. Dit betekent dat tussen het gerechtelijk jaar 2000-2001 en het gerechtelijk jaar 2005-2006 een gemiddelde toename van het aantal gewezen arresten werd gerealiseerd van meer dan 50%. In het laatste gerechtelijk jaar 2006-2007 kan er een kleine daling van het aantal gewezen arresten vastgesteld worden. Dit is grotendeels te wijten aan een kleine afname van het aantal arresten gewezen in het vreemdelingencontentieux ten gevolge van de reeds aangehaalde wetswijziging van 15 september 2006 waardoor de rechtsmacht van de Raad van State inzake het vreemdelingencontentieux werd gewijzigd.

De gerealiseerde stijging van het aantal gewezen arresten over de laatste 7 gerechtelijke jaren is een toename die de stijging van de toegekende middelen (toename van het aantal ambtsdragers en het toename van het aantal administratieve personeelsleden) overtreft.

⁽³¹⁾ Beschikkingen van niet-toelaatbaarheid genomen in de filterprocedure worden gelijkgesteld met eindarresten daar deze beschikkingen een rolnummer definitief afsluiten. De zaak dient na een beschikking van niet-toelaatbaarheid beschouwd te worden als definitief afgehandeld.

⁽³²⁾ Beschikkingen van toelaatbaarheid genomen in de filterprocedure worden gelijkgesteld met tussenarresten daar deze beschikkingen een rolnummer niet afsluiten. De zaak dient na een beschikking van toelaatbaarheid verder afgehandeld te worden middels de cassatieprocedure ten gronde om middels een eindarrest te worden afgesloten.

27. Overzicht van de evolutie van de globale achterstand

Het globaal aantal hangende zaken ³³ bedroeg in het gerechtelijk jaar 2003-2004 nog 41.065 zaken waarvan 27.957 vreemdelingenzaken en 13.108 zaken in het algemeen contentieux. In het gerechtelijk jaar 2004-2005 was het totaal aantal hangende zaken reeds teruggelopen tot 37.886 zaken waarvan 26.405 zaken in het vreemdelingencontentieux en 11.481 zaken in het algemeen contentieux. In het gerechtelijk jaar 2005-2006 zet de afname van het totaal aantal hangende zaken zich verder tot 35.918 zaken waarvan 24.946 zaken in het vreemdelingencontentieux en 10.866 zaken in het algemeen contentieux. De dalende tendens in het aantal hangende zaken laat zich nog duidelijker optekenen in het gerechtelijk jaar 2006-2007. Het totaal aantal hangende zaken op 31 augustus 2007 bedraagt 32.115 waarvan 21.573 zaken in het vreemdelingencontentieux en 10.542 zaken in het algemeen contentieux.

Er kan derhalve een geleidelijke maar gestage afname van het aantal hangende zaken worden opgetekend en dit zowel in het vreemdelingencontentieux als in het algemeen contentieux, maar deze afname doet zich in het gerechtelijk jaar 2006-2007 sterker voor dan in de vorige gerechtelijke jaren. Deze versterking van de dalende tendens van het aantal hangende zaken is in grote mate toe te schrijven aan de vermindering van het aantal ingeleide vreemdelingenzaken hetgeen zijn oorzaak vindt in de reeds aangehaalde wetswijziging van 15 september 2006 waardoor de rechtsmacht van de Raad van State inzake het vreemdelingencontentieux werd gewijzigd.

⁽³³⁾ Onder hangende zaak wordt verstaan een rolnummer dat nog niet afgesloten werd middels een eindarrest.

B. STATISTIEKEN VAN DE AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

28. Totaal aantal beroepen ingesteld tijdens het gerechtelijk jaar 2006-2007 (1/9/2006-31/8/2007)

a. Begripsomschrijving

Als "ingesteld beroep" wordt beschouwd: ieder rolnummer. Elk rolnummer bevat minstens één vordering, doch kan er verschillende omvatten (bv. beroep tot nietigverklaring, vordering tot schorsing, vordering tot het bevelen van voorlopige maatregelen, ...). Uit het voorgaande volgt dat, om een "ingesteld beroep" op definitieve wijze af te sluiten verschillende arresten noodzakelijk kunnen blijken.

b. Totale aantal in 2006-2007 ingestelde beroepen

8.623 (waarvan 1.319 beroepen in cassatie)

29. Overzicht van de ingestelde beroepen, onderscheiden per taalrol, de rechtspraak in vreemdelingen zaken onderscheiden van de bestuursrechtspraak in het algemeen

a. Overzicht per gerechtelijk jaar 2006-2007 (1/9/2006-31/8/2007)

2006-2007 (1/9/2006-31/8/2007)

Taalrol	Geschillen	Aantal
Tweetalig	Algemeen	13
Tweetalig	Vreemdelingen	0
Franstalig	Algemeen	1185
Franstalig	Vreemdelingen	2553
Nederlandstalig	Algemeen	1197
Nederlandstalig	Vreemdelingen	2356
Franstalig	Cassatie algemeen	8
Franstalig	Cassatie vreemdelingen	446
Nederlandstalig	Cassatie algemeen	14
Nederlandstalig	Cassatie vreemdelingen	851
	Totaal	8623

2005-2006 (1/9/2005-31/8/2006)

Taalrol	Geschillen	
Tweetalig	Algemeen	6
Tweetalig	Vreemdelingen	1
Franstalig	Algemeen	1186
Franstalig	Vreemdelingen	4263
Nederlandstalig	Algemeen	1282
Nederlandstalig	Vreemdelingen	3941
Totaal		10679

2004-2005 (1/9/2004-31/8/2005)

Taalrol	Geschillen	Aantal
Tweetalig	Algemeen	8
Franstalig	Algemeen	1146
Franstalig	Vreemdelingen	4240
Nederlandstalig	Algemeen	1241
Nederlandstalig	Vreemdelingen	3769
Totaal		10404

2003-2004 (1/9/2003-31/8/2004)

Taalrol	Geschillen	Aantal
Duitstalig	Algemeen	0
Duitstalig	Vreemdelingen	0
Tweetalig	Algemeen	15
Tweetalig	Vreemdelingen	0
Franstalig	Algemeen	1478
Franstalig	Vreemdelingen	5936
Nederlandstalig	Algemeen	1658
Nederlandstalig	Vreemdelingen	5144
Totaal		14231

2002-2003 (1/9/2002-31/8/2003)

Taalrol	Geschillen	Aantal
Duitstalig	Vreemdelingen	3
Duitstalig	Algemeen	0
Tweetalig	Algemeen	27
Tweetalig	Vreemdelingen	2
Franstalig	Vreemdelingen	5928
Franstalig	Algemeen	1142
Nederlandstalig	Vreemdelingen	6206
Nederlandstalig	Algemeen	1463
Totaal		14771

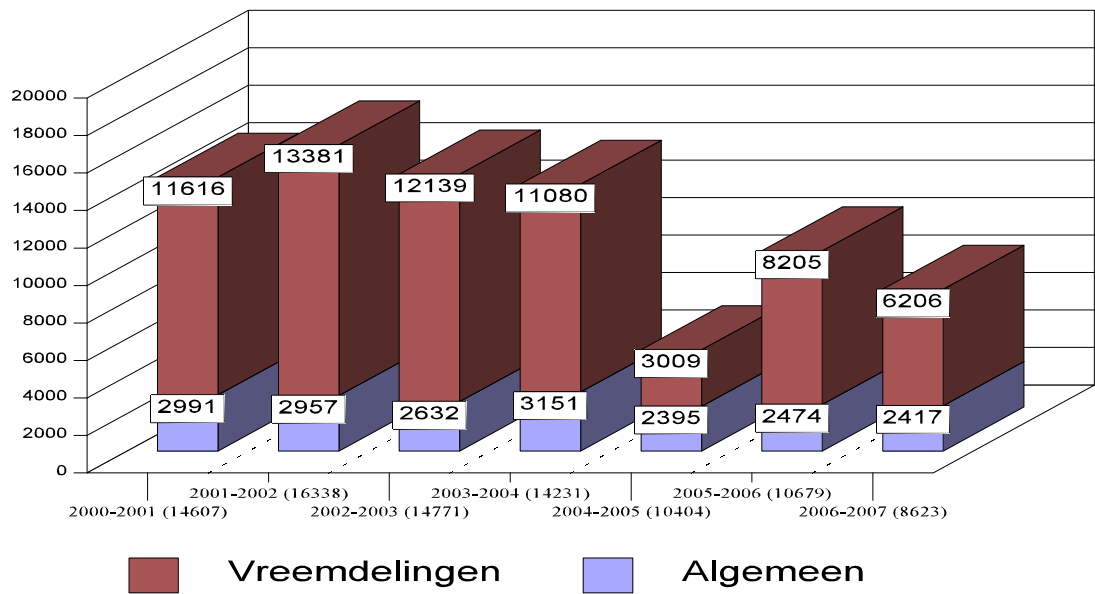
2001-2002 (1/9/2001-31/8/2002)

Taalrol	Geschillen	Aantal
Duitstalig	Vreemdelingen	6
Duitstalig	Algemeen	8
Tweetalig	Vreemdelingen	1
Tweetalig	Algemeen	19
Franstalig	Vreemdelingen	6952
Franstalig	Algemeen	1294
Nederlandstalig	Vreemdelingen	6422
Nederlandstalig	Algemeen	1636
Totaal		16338

2000-2001 (1/9/2000-31/8/2001)

Taalrol	Geschillen	Aantal
Duitstalig	Vreemdelingen	1
Duitstalig	Algemeen	4
Tweetalig	Vreemdelingen	0
Tweetalig	Algemeen	33
Franstalig	Vreemdelingen	5968
Franstalig	Algemeen	1420
Nederlandstalig	Vreemdelingen	5647
Nederlandstalig	Algemeen	1534
Totaal		14607

b. Grafische voorstelling van de evolutie van de ingestelde beroepen, opgesplitst tussen de rechtspraak in vreemdelingenzaken en de bestuursrechtspraak in het algemeen (het aantal volgens de cassatieprocedure ingestelde beroepen inbegrepen)

30. Totaal aantal arresten onderscheiden per taalrol, de rechtspraak in vreemdelingenzaken onderscheiden van de bestuursrechtspraak in het algemeen

a. Begripsomschrijving

Bedoeld worden alle gewezen arresten, ongeacht de aard ervan (schorsingsarresten, bodemarresten, ...).

b. Overzicht van het gerechtelijk jaar 2006-2007 (1/9/2006-31/8/2007)

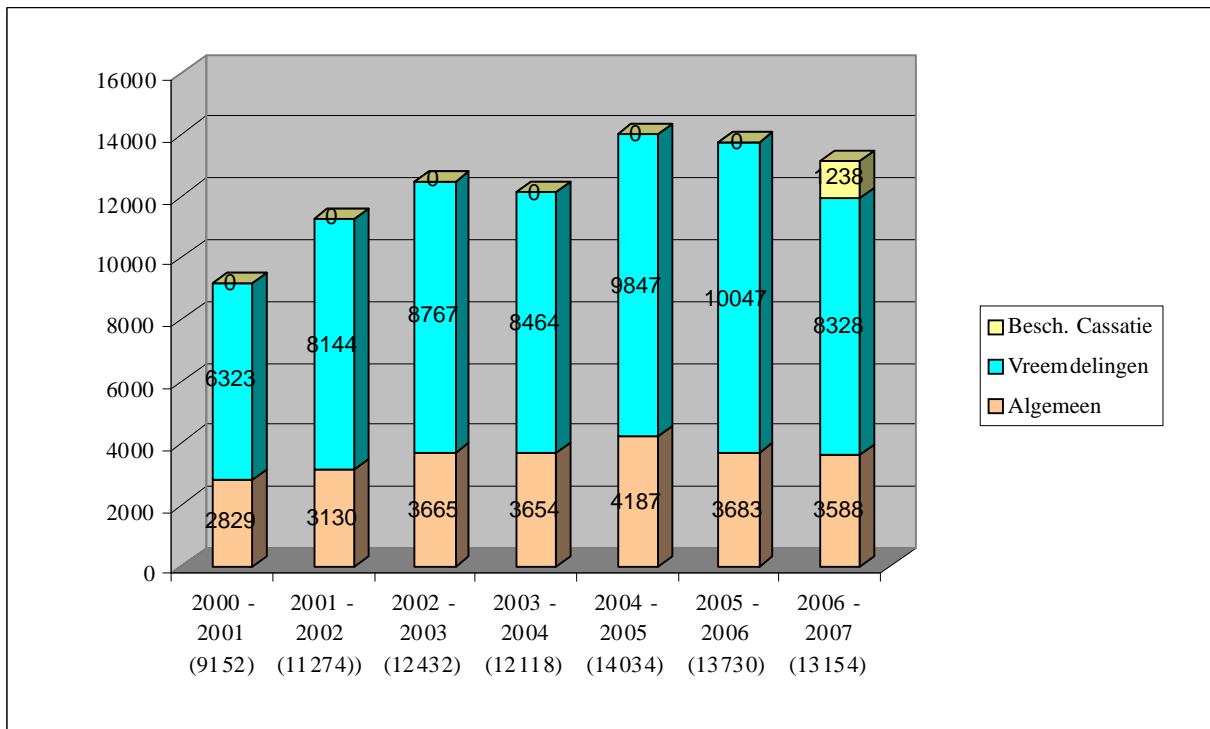
1/. Algemeen overzicht van het aantal uitgesproken arresten

Taalrol	Geschillen	Aantal
Tweetalig	Algemeen	40
Tweetalig	Vreemdelingen	3
Duitstalig	Algemeen	24
Duitstalig	Vreemdelingen	0
Franstalig	Algemeen	1553
Franstalig	Vreemdelingen	4368
Nederlandstalig	Algemeen	1971
Nederlandstalig	Vreemdelingen	3935
Franstalig	Cassatie	15
Nederlandstalig	Cassatie	7
Totaal		11916

2/. Algemeen overzicht van het aantal beschikkingen (cassatieberoep)

Taalrol	Geschillen	Aantal
Franstalig	Cassatie algemeen	8
Franstalig	Cassatie vreemdelingen	428
Nederlandstalig	Cassatie algemeen	14
Nederlandstalig	Cassatie algemeen	788
Totaal		1238

3/. Grafische voorstelling van de evolutie van het aantal arresten, opgesplitst tussen de rechtspraak in vreemdelingenzaken en de bestuursrechtspraak in het algemeen, en van het aantal beschikkingen in de cassatieprocedure

31. **Uitgesproken eindarresten en beschikkingen van niet-toelaatbaarheid per gerechtelijk jaar, onderscheiden per taalrol, de rechtspraak in vreemdelingenzaken onderscheiden van de bestuursrechtspraak in het algemeen**

a. Begripsomschrijving

Onder "eindarrest" wordt begrepen: elk arrest waarbij een rolnummer wordt afgesloten. Voorbeelden zijn: eindarrest over een beroep tot nietigverklaring, over een verwerping van een vordering ingesteld bij uiterst dringende noodzakelijkheid waarbij niet tijdig een beroep tot nietigverklaring werd ingesteld, over een vordering tot het opleggen van een dwangsom na een vernietigingsarrest, ...

b. Overzicht van het gerechtelijk jaar 2006-2007 (1/9/2006-31/8/2007)

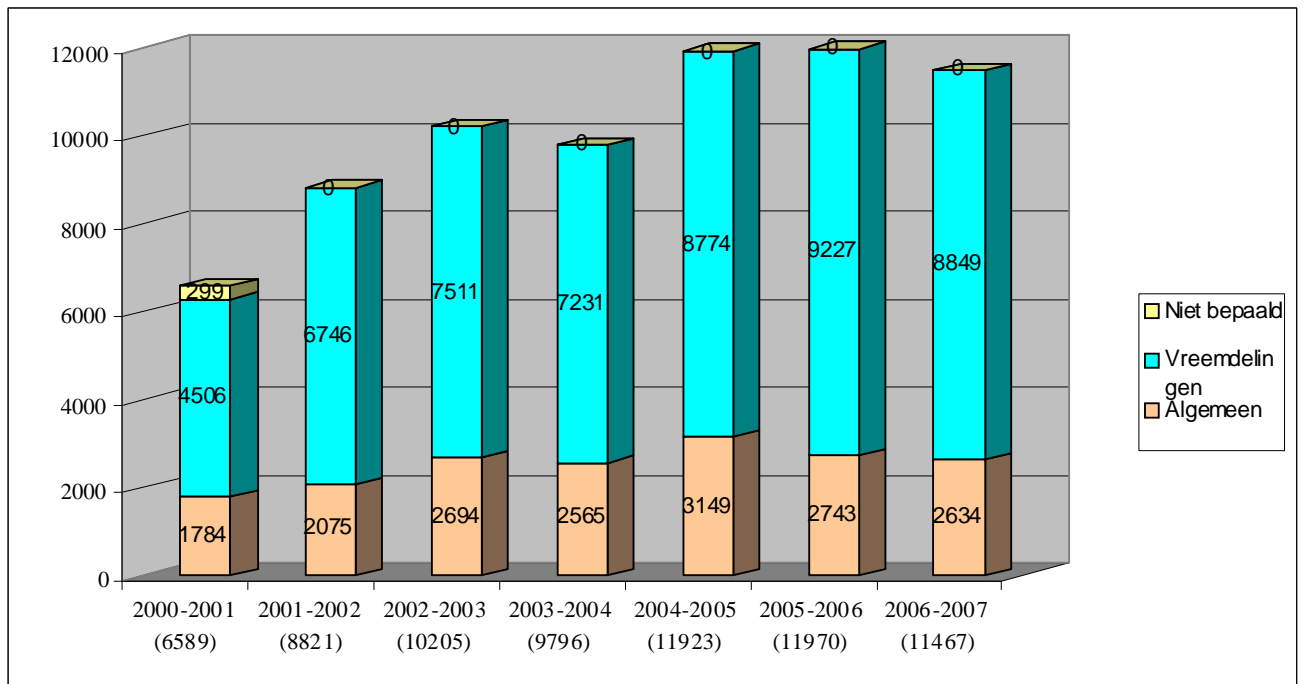
1/. Algemeen overzicht van de eindarresten

Taalrol	Geschillen	Aantal
Duitstalig	Algemeen	14
Duitstalig	Vreemdelingen	0
Tweetalig	Algemeen	32
Tweetalig	Vreemdelingen	3
Franstalig	Algemeen	1115
Franstalig	Vreemdelingen	3961
Nederlandstalig	Algemeen	1466
Nederlandstalig	Vreemdelingen	3751
Franstalig	Cassatie	9
Nederlandstalig	Cassatie	7
Totaal		10358

2/. Algemeen overzicht van de beschikkingen van niet-toelaatbaarheid voor de cassatieprocedure

Taalrol	Geschillen	Aantal
Franstalig	Cassatie algemeen	3
Franstalig	Cassatie vreemdelingen	393
Nederlandstalig	Cassatie algemeen	4
Nederlandstalig	Cassatie vreemdelingen	725
Totaal		1125

3/. Grafische voorstelling van de evolutie van het aantal eindarresten, opgesplitst tussen de rechtspraak in vreemdelingenzaken en de bestuursrechtspraak in het algemeen (de beschikkingen van niet-toelaatbaarheid zijn begrepen in het totaal)

32. **Uitgesproken tussenarresten en beschikkingen van toelaatbaarheid, onderscheiden per taalrol, de rechtspraak in vreemdelingenzaken onderscheiden van de bestuursrechtspraak in het algemeen**

a. Begripsomschrijving

Onder "tussenarrest" wordt verstaan : elk arrest waarbij een rolnummer niet wordt afgesloten. Voorbeelden zijn : arrest houdende heropening van de debatten, arrest waarbij uitspraak wordt gedaan over een vordering tot schorsing, arrest waarbij een prejudiciële vraag wordt gesteld, ...

b. Overzicht van het gerechtelijk jaar 2006-2007 (1/9/2006-31/8/2007)

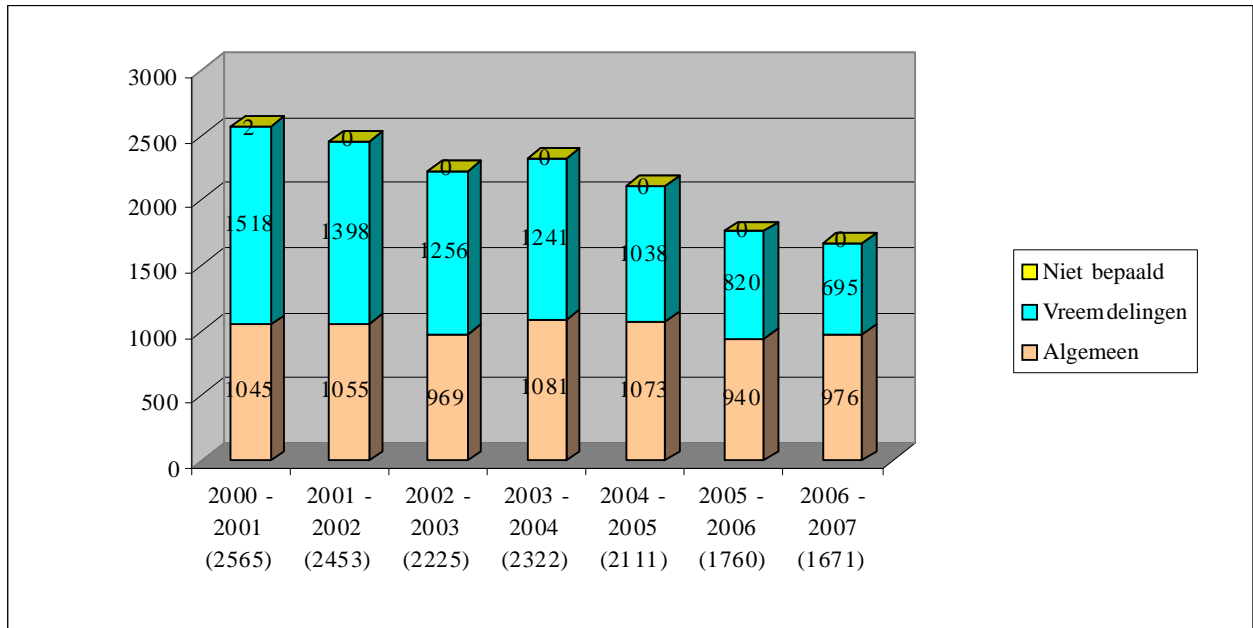
1/. Algemeen overzicht

Taalrol	Geschillen	Aantal
Duitstalig	Algemeen	10
Duitstalig	Vreemdelingen	0
Tweetalig	Algemeen	8
Tweetalig	Vreemdelingen	0
Franstalig	Algemeen	438
Franstalig	Vreemdelingen	407
Nederlandstalig	Algemeen	505
Nederlandstalig	Vreemdelingen	184
Franstalig	Cassatie	6
Nederlandstalig	Cassatie	0
Totaal		1558

2/. Algemeen overzicht van de beschikkingen van toelaatbaarheid voor de cassatieprocedure

Taalrol	Geschillen	Aantal
Franstalig	Cassatie algemeen	5
Franstalig	Cassatie vreemdelingen	35
Nederlandstalig	Cassatie algemeen	10
Nederlandstalig	Cassatie vreemdelingen	63
Totaal		113

3/. Grafische voorstelling van de evolutie van de tussenarresten, opgesplitst tussen de rechtspraak in vreemdelingenzaken en de bestuursrechtspraak in het algemeen (de beschikkingen van toelaatbaarheid zijn in het totaal begrepen)

33. Overzicht van de hangende zaken op 31 augustus 2007

a. Begripsomschrijving

De gecumuleerde som van alle ingestelde beroepen waarin op 31 augustus 2007 nog geen eindarrest is geweest.

b. Hangende zaken onderscheiden per taalrol, de rechtspraak in vreemdelingenzaken onderscheiden van de bestuursrechtspraak in het algemeen

1/. Algemeen overzicht

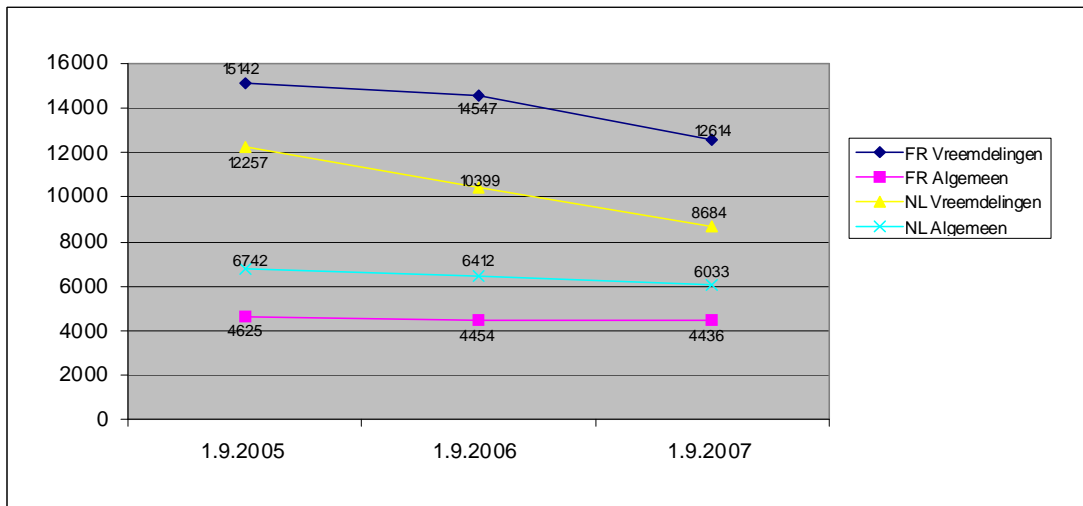
Taalrol	Geschillen	Aantal	%
Duitstalig	Algemeen	6	0,01
Duitstalig	Vreemdelingen	12	0,03
Tweetalig	Algemeen	67	0,2
Tweetalig	Vreemdelingen	3	0
Franstalig	Algemeen	4436	13,81
Franstalig	Vreemdelingen	12614	39,3
Nederlandstalig	Algemeen	6033	18,8
Nederlandstalig	Vreemdelingen	8684	27,04
Franstalig	Cassatie	70	0,21
Nederlandstalig	Cassatie	190	0,6
Totaal		32115	100

c. Evolutie van het aantal hangende zaken

1/. Algemeen overzicht

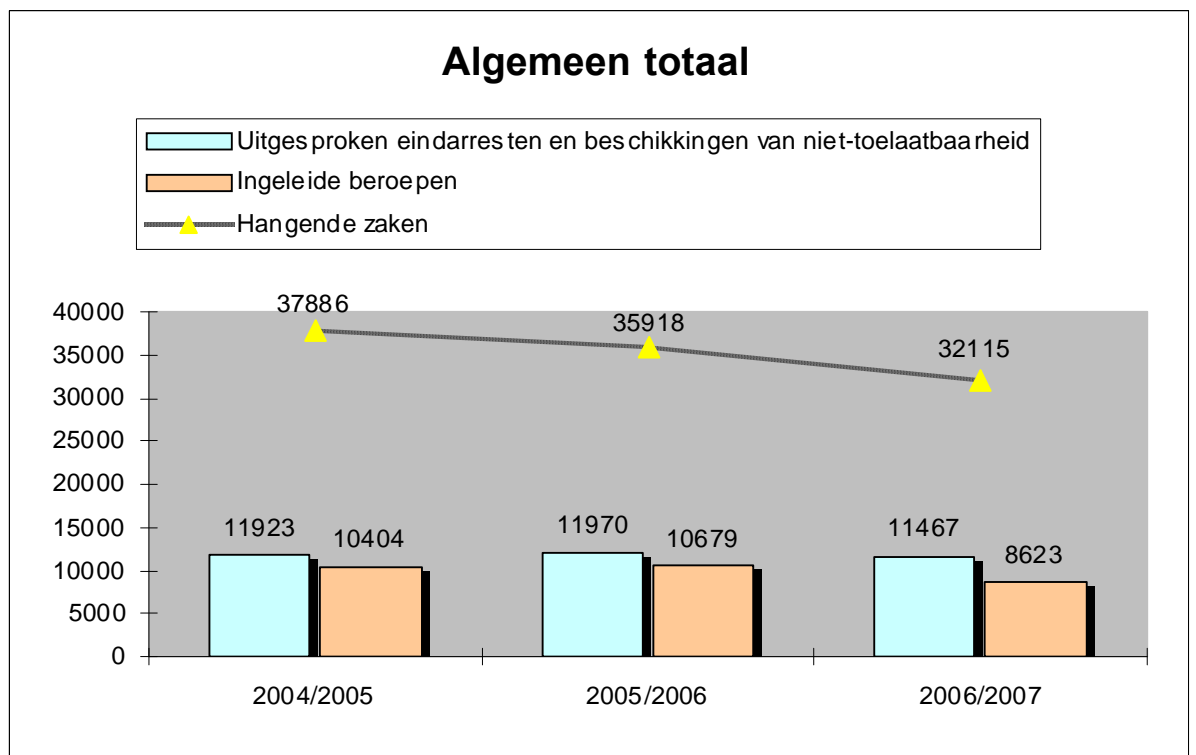
Taalrol	Geschillen	Aantal 38595	Aantal 38960	Aantal 39325	Vershil Jaar -1	Vershil Jaar-2
Duitstalig	Algemeen	7	9	6	-3	-1
Duitstalig	Vreemdelingen	3	3	12	9	9
Tweetalig	Algemeen	107	88	67	-21	-40
Tweetalig	Vreemdelingen	3	6	3	-3	0
Franstalig	Algemeen	4625	4454	4436	-18	-189
Franstalig	Vreemdelingen	15142	14547	12614	-1933	-2528
Nederlandstalig	Algemeen	6742	6412	6033	-379	-709
Nederlandstali	Vreemdelingen	11257	10399	8684	-1715	-2573
Franstalig	Cassatie	0	0	70	70	70
Nederlandstalig	Cassatie	0	0	190	190	190
Totaal		37886	35918	32115	-3803	-5771

2/. Grafische voorstelling van de evolutie van het aantal hangende zaken in de belangrijkste geschillenberechting (in werklust)

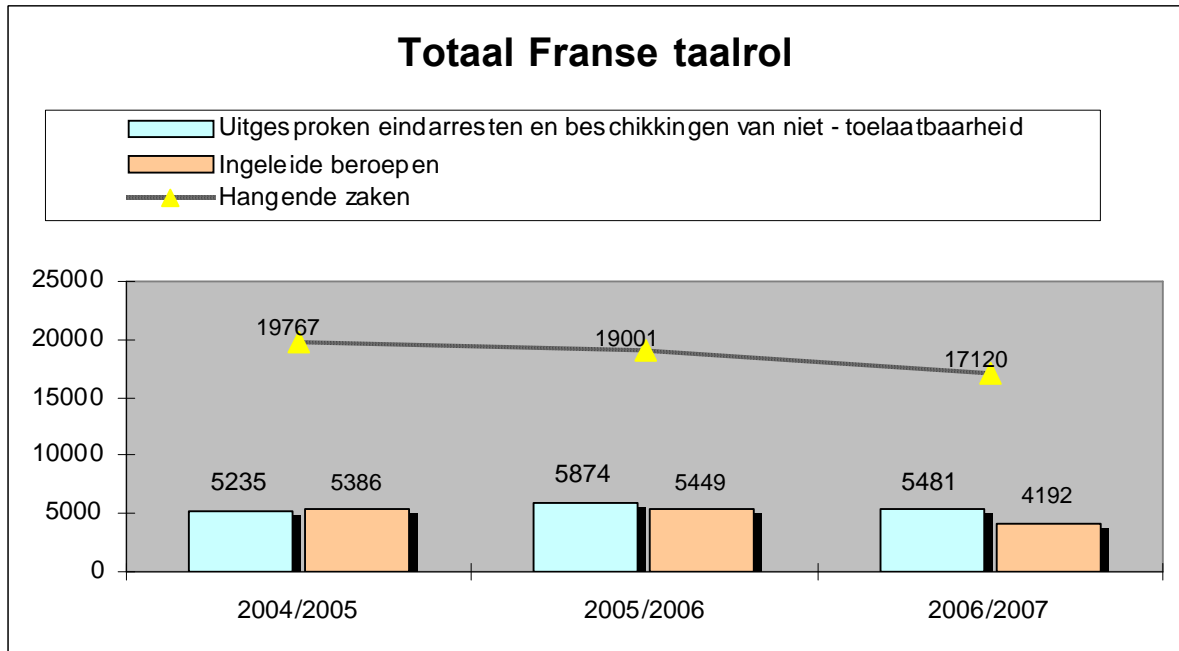

3/. Grafische voorstelling van de evolutie van het aantal hangende zaken in combinatie met de evolutie van het aantal ingestelde beroepen en het aantal uitgesproken eendarresten (de cijfers betreffende de cassatieprocedure zijn in het totaal voor het jaar 2006/2007 begrepen)

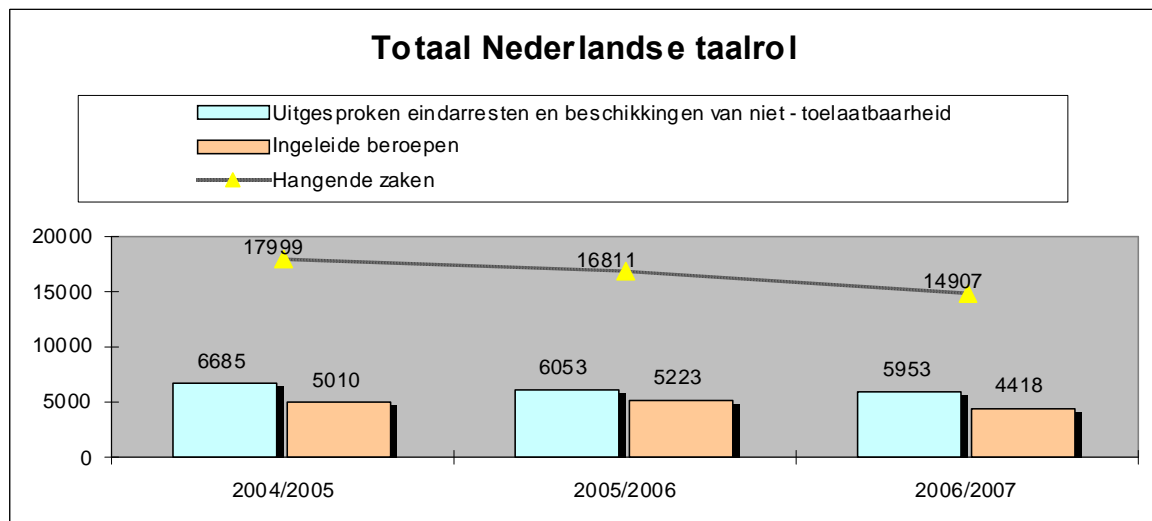
a) Algemeen totaal

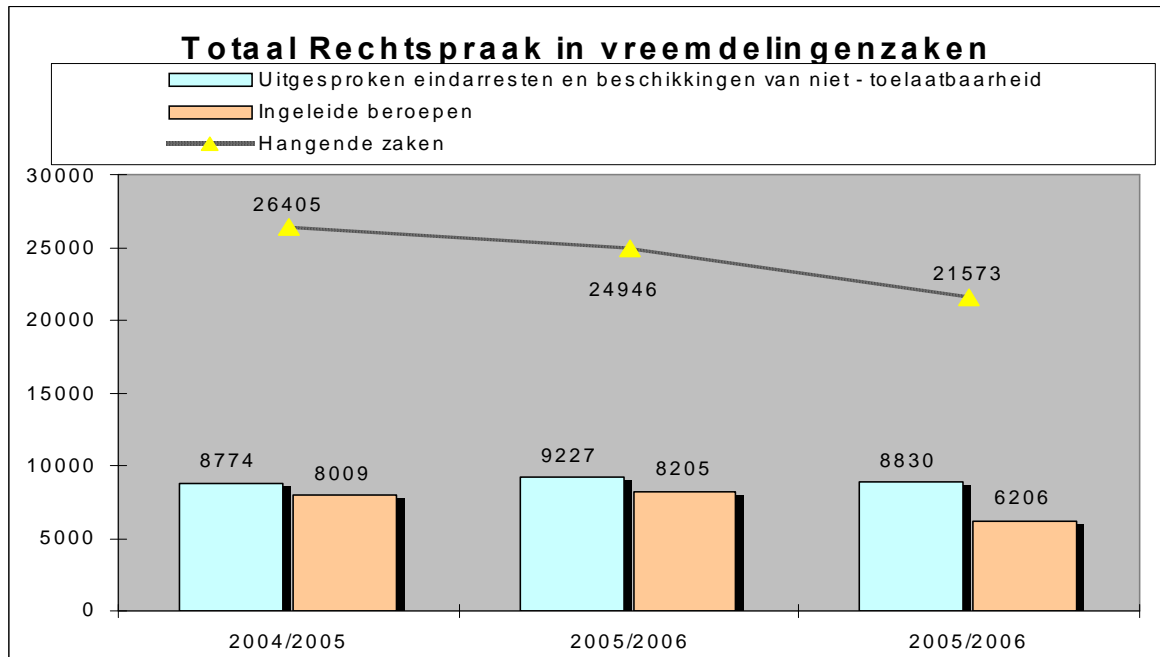
b) Franse taalrol

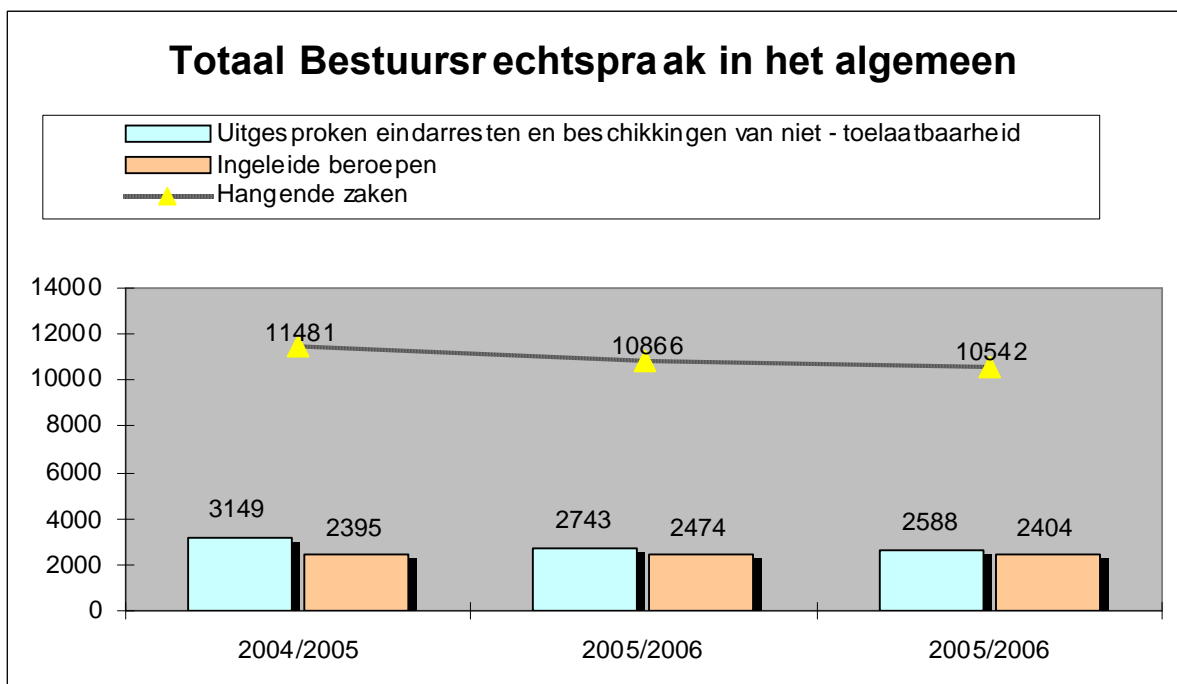
c) Nederlandse taalrol

d) Rechtspraak in vreemdelingenzaken

e) Bestuursrechtspraak in het algemeen

C. DE RAAD VAN STATE, CASSATIERECHTER: BEROEPEN INGESTELD TEGEN BESLISSINGEN VAN ADMINISTRATIEVE RECHTSCOLLEGES

- 34.1. Burgers krijgen niet alleen te maken met verordeningen of bestuurshandelingen die onwettig kunnen zijn, met alle ernstige gevolgen die zulks voor hen kan hebben. Naast verscheidene bestuursinstanties bestaan er administratieve rechtscolleges waarvan de omstreden beslissingen aangevochten kunnen worden bij de Raad van State, die in dat geval een administratieve-cassatiebevoegdheid uitoefent.
- 34.2. In zulke aangelegenheden oefent de Raad van State immers een soortgelijke taak uit als het Hof van Cassatie, vermits artikel 15 van de op 12 januari 1973 gecoördineerde wetten op de Raad van State het volgende bepaalt: "De administratieve rechtscolleges waarnaar de Raad van State de zaak na een arrest van nietigverklaring heeft verwezen, gedragen zich naar dit arrest ten aanzien van het daarin beslechte rechtspunt."
- 34.3. Luidens de parlementaire voorbereiding van de wet van 23 december 1946 houdende instelling van een Raad van State is de bevoegdheid om beslissingen van administratieve rechtscolleges nietig te verklaren toevertrouwd aan de Raad van State, met de bedoeling deze in te stellen als "organisme régulateur de l'activité des juridictions administratives inférieures non soumises à la censure de la Cour de cassation". Die taak is nog nader bepaald bij de wet van 3 juni 1971, waarbij aan de Raad de bevoegdheid is toevertrouwd bij wege van arresten uitspraak te doen over beroepen ter voorkoming of opheffing van strijdigheid tussen beslissingen van onder zijn bevoegdheid ressorterende administratieve rechtscolleges (huidig artikel 13 van de gecoördineerde wetten).
- 34.4. Ten slotte maakt sedert de inwerkingtreding van de wet van 25 mei 1999 artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State uitdrukkelijk een onderscheid tussen cassatieberoepen en annulatieberoepen ingesteld tegen akten en reglementen wegens machtsoverschrijding. Paragraaf 2 van dat artikel bepaalt uitdrukkelijk dat de afdeling Bestuursrechtspraak "uitspraak (doet), bij wijze van arresten, over de cassatieberoepen ingesteld tegen de door de administratieve rechtscolleges in laatste aanleg gewezen beslissingen in betwiste zaken wegens overtreding van de wet of wegens schending van substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormen. Zij treedt daarbij niet in de beoordeling van de zaken zelf".
- 34.5. De administratieve rechtscolleges, die overeenkomstig de artikelen 144 en 145 van de Grondwet bij wet zijn opgericht om kennis te nemen van betwistingen in administratieve aangelegenheden waarbij politieke rechten in het geding zijn, tegen welke beslissingen cassatieberoep kan worden ingesteld bij de Raad van State, zijn zeer verscheiden. Men kan er een dertigtal noemen, maar naast het feit dat de lijst van die rechtscolleges aan verandering onderhevig is, is de betiteling als "administratief rechtscollege" soms het gevolg van de jurisprudentie. Die verschilt immers naargelang van de maatstaven aangelegd om uit maken wat rechtsprekende functie is en naargelang van de definitie zelf die van "rechterlijke handeling" gegeven wordt.

- 34.6. Het oudste administratieve rechtscollege is de bestendige deputatie van de provincieraad, die meer bepaald uitspraak doet over gemeenteraadsverkiezingen en tegen de beslissingen waarvan in dat geval beroep met volle rechtsmacht kan worden ingesteld bij de Raad van State. In Brussel is, als gevolg van het verdwijnen van de provinciale instelling in 1993, een "rechtscollege" opgericht, terwijl de bestendige deputatie in het Waals Gewest thans "provinciaal college" heet.
- 34.7. Als cassatierechter is de Raad van State thans echter nog slechts bevoegd voor geschillen omtrent de last voor het onderhoud van buurtwegen of de last voor het onderhoud van irrigatiekanalen in de Kempen, of nog voor beroepen met betrekking tot het kastekort van plaatselijke ontvangers, welke geschillen en beroepen beslecht zijn door de bestendige deputaties of de provinciale colleges of het Brussels rechtscollege.
- 34.8. Voorts zijn er een reeks organen belast met eigenlijke rechtspraak die beslissingen wijzen waartegen een beroep tot nietigverklaring kan worden ingesteld bij de Raad van State. Het gaat om commissies opgericht om kennis te nemen van sociaalrechtelijke geschillen, zoals de Commissie van beroep voor vergoedingspensioenen of de Kamer van beroep van de Dienst voor geneeskundige evaluatie en controle van het RIZIV, of die uitspraak doen in geschillen die onder Justitie vallen, zoals de Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders of de Commissie voor de vergoeding voor onwerkzame voorlopige hechtenis. Andere rechtscolleges betreffen de werkzaamheden van de overheid op economisch en professioneel gebied, zoals bijvoorbeeld de Vestigingsraad, de Raad voor Economisch Onderzoek inzake Vreemdelingen, het College van experts inzake tapperijen van gegiste dranken, het beroepsorgaan inzake veiligheidsmachtigingen, de raad van beroep voor gerechtsdeurwaarders. Op andere domeinen bestaan nog de beroepscommissie voor ziekenhuizen, de commissie die uitspraak doet over het toekennen van een bijzondere vergoeding wegens luchtvaartongeval in vredestijd, en, meer recentelijk, het Comité van beroep voor de plannen voor het bosbeheer in Vlaanderen of de Vlaamse Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen.
- 34.9. Het is uiteraard de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, de nieuwe administratieve rechtbank opgericht bij de wet van 15 september 2006, en gespecialiseerd in rechtspraak in vreemdelingengeschillen als geheel, die sedert kort het gros van de administratieve cassatie aangebracht voor de Raad van State, voor zich neemt. Tegen alle beslissingen van dat nieuwe rechtscollege, dat er onder meer mee belast is een beslissing ten gronde te nemen over de asielaanvragen die door de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen niet zijn goedgekeurd, kan bij de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State cassatieberoep worden ingesteld.
- 34.10. Er moet gewezen worden op de verschillen die, op het vlak van de op te werpen middelen, bestaan tussen het beroep tot nietigverklaring van een bestuurshandeling of reglement en het beroep dat bij de Raad van State wordt aangetekend tegen een beslissing van een administratief rechtscollege. In het laatste geval kan het beroep in beginsel alleen steunen op schending van rechtsregels, en is de Raad van State niet bevoegd om kennis te nemen van de grond van de zaak.

- 34.11. Algemeen beschouwd gaat de Raad van State ervan uit, zelfs bij ontstentenis van regelgeving, dat alle rechtscolleges verplicht zijn hun beslissingen te motiveren, de partijen op de hoogte te brengen van onderzoeksmaatregelen, zich uit te spreken over verzoeken waarbij om onderzoeksmaatregelen of om uitstel wordt verzocht, dat rechtscolleges regelmatig samengesteld moeten zijn, moeten voorzien in de mogelijkheid tot wraking, dezelfde samenstelling moeten handhaven tijdens de hele procedure, en de rechten van verdediging moeten eerbiedigen gedurende het hele geding en inzonderheid gedurende het onderzoek van de zaak.
- 34.12. Deze invloed van de Raad van State op de goede werking van administratieve rechtscolleges is ook versterkt dankzij de adviezen van de afdeling wetgeving die, toen ze zich moest uitspreken over de oprichting en organisatie van een nieuw administratief rechtscollege, altijd de nadruk heeft gelegd op de te volgen procedurevoorschriften en de waarborgen die aan rechtzoekenden geboden moeten worden.
- 34.13. Wat meer bepaald de motivering betreft, moet het administratief rechtscollege een antwoord geven op de argumenten die de verzoeker in zijn processtukken heeft aangevoerd. Met ontstentenis van motieven worden gelijkgesteld vaagheid of onderlinge tegenstrijdigheid van de motieven, of tegenstrijdigheid tussen de motieven en het dictum van de beslissing van het administratief rechtscollege.
- 34.14. Bovendien gaat de Raad van State na, ook al is hij wanneer hij optreedt als cassatierechter niet bevoegd om de feiten die reeds door de bodemrechter beoordeeld zijn opnieuw te onderzoeken, of het administratief rechtscollege geen andere strekking heeft gegeven aan de feiten door deze verkeerd te kwalificeren, en of aan sommige stukken van het dossier geen bewijskracht is toegeschreven die niet verenigbaar is met de feiten.

35. Overzicht van arresten gewezen in de "gewone" administratieve cassatie (dit wil zeggen in andere administratieve aangelegenheden dan de rechtspraak in vreemdelingenzaken)

35.1. Arrest nr. 162.454 van 13 september 2006 (VIe kamer), Minister van Leefmilieu en Pensioenen en Minister van Landsverdediging tegen XXX (Commissie van beroep voor vergoedingspensioenen voor politieke gevangenen)

De Belgische Staat, vertegenwoordigd door de Minister van Leefmilieu en Pensioenen en door de Minister van Landsverdediging, heeft de nietigverklaring gevraagd van een beslissing van de Commissie van beroep voor vergoedingspensioenen voor politieke gevangenen, in zoverre daarbij erkend was dat twee nieuwe aandoeningen aan gevangenschap waren te wijten.

In casu had een politieke gevangene enerzijds een beroep tot herziening wegens erkende verergering van zijn erkende asthenie ingesteld en anderzijds een vergoedingspensioen aangevraagd wegens arteriopathie van de onderste ledematen en dystonie van de gal.

Daar het gaat om aandoeningen die progressief evolueren, was het zaak te weten of deze twee nieuwe aandoeningen aanrekenbaar waren als late gevolgen van de gevangenschap. Eveneens omstreden was de wijze waarop politieke gevangenen de aandoeningen die ze aanvoeren moeten aantonen.

Voor de Raad van State heeft de Belgische Staat aangevoerd dat alleen politieke gevangenen die een gevangenschap van minstens zes maanden hebben ondergaan aanspraak kunnen maken op het vermoeden van aanrekenbaarheid aan de gevangenschap van elke ziekte die overeenkomstig een specificatie in de officiële Belgische schaal tot vaststelling van de graad van invaliditeit (afgekort als "OBSI") werd geraamd, maar dat in casu voor betrokkene, daar hij slechts gedurende 115 dagen politieke gevangene was geweest, dit is minder dan zes maanden, de algemene regeling van de bewijslevering bleef gelden. De Belgische Staat heeft daarop vervolgd dat de Commissie van beroep in het bijzonder verslag tot wettiging van haar beslissing gesteund had op de richtlijnen uit het XVe deel van de OBSI, betreffende de concentratiekamppathologie, en hieruit had afgeleid dat alle politieke gevangenen, behoudens tegenbewijs, het vermoeden genieten dat elke ziekte, vermeld in dat deel, aanrekenbaar is, en dat, daar dit bewijs door de Staat niet werd geleverd, moest worden aangenomen dat de beide aandoeningen aan de gevangenschap van verzoeker te wijten waren, terwijl de bij koninklijke besluiten vastgestelde richtlijn van de OBSI niet kunnen opwegen tegen een wetsbepaling.

De Raad van State heeft zich in zijn arrest aangesloten bij de door de Belgische Staat verdedigde argumentatie, door de stellen dat uit de samenlezing van de artikelen 1, derde lid, en *8bis* van de gecoördineerde wetten op de vergoedingspensioenen volgt dat politieke gevangenen die voldoen aan de voorwaarden voor de toekenning van de bij artikel 8bis bepaalde forfaitaire invaliditeit van 20 pct. wegens asthenie, dit wil zeggen die een gevangenschap van in totaal zes maanden hebben ondergaan, het vermoeden genieten dat elke ziekte, vermeld in de Officiële Belgische Schaal tot vaststelling van de graad van invaliditeit, behoudens tegenbewijs, aan de gevangenschap te wijten is. Indien de gevangenschap, zoals in het voorliggende geval, geen zes maanden heeft geduurd, moet de aanvrager het bewijs leveren dat de aandoening tijdens en door de gevangenschap is veroorzaakt en aantonen dat de kwalen die in deel XV van de Officiële Belgische Schaal tot vaststelling van de graad van invaliditeit ("concentratiekamppathologie") staan, aan politieke gevangenschap te wijten zijn. In het arrest wordt voorts verklaard dat deel XV van de OBSI weliswaar als richtlijn aan de geneesheren-experts geeft dat politieke gevangenen het voordeel krijgen van "het vermoeden van oorsprong voor alle aangehaalde aandoeningen" en dat "de deskundige dus de medische aanrekenbaarheid zal erkennen behoudens klaarblijkelijk bewijs van vreemde oorsprong", doch dat de OBSI bij koninklijk besluit is vastgesteld en een koninklijk besluit de wet niet kan wijzigen, noch ervan mag afwijken, zodat de voormelde richtlijnen niet kunnen opwegen tegen de wetsbepalingen.

Dientengevolge heeft de Raad van State de rechtsdwaling van de Commissie van beroep voor vergoedingspensioenen voor politieke gevangenen tenietgedaan in zoverre ze voor twee nieuwe aandoeningen de aanrekenbaarheid aan gevangenschap erkende. Het vernietigingsarrest brengt evenwel de kosten van het geding ten laste van de verzoekende Staat, daar de verwerende partij niets vandoen heeft met de rechtsdwaling begaan door de Commissie, die als orgaan van de Belgische Staat had gehandeld.

In dezelfde zin: vgl. de arresten nrs. 164.276 van 30 oktober 2006 en 166.008 van 18 december 2006 (VIe kamer), Minister van Leefmilieu en Pensioenen en

Minister van Landsverdediging tegen XXX (Commissie van beroep voor vergoedingspensioenen voor politieke gevangenen).

35.2. Arrest nr. 163.192 van 4 oktober 2006 (XIe kamer), HERION tegen de Minister van Justitie (Commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden)

Verzoeker had bij de voormelde Commissie een verzoek om hulp ingediend wegens zedenfeiten die op hem waren gepleegd door een dader die door de correctionele rechtbank tot een enkele gevangenisstraf van negen jaar veroordeeld was op grond van zevenenvijftig tenlasteleggingen van verkrachting en aanranding van de eerbaarheid met geweld of bedreigingen tegenover minderjarigen van meer dan zestien jaar, welke strafbare feiten waren begaan tussen 1982 en 1995 tegen verschillende slachtoffers, onder wie verzoeker.

De Commissie had zijn verzoek verworpen om reden dat de feiten waarvan verzoeker het slachtoffer was, respectievelijk van 1983 en 1984 dateerden, terwijl de wet van 1985 die de hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden geregeld had, oorspronkelijk niet bedoeld was om te worden toegepast op feiten van vóór haar inwerkingtreding.

In de bestreden beslissing is er weliswaar op gewezen dat de wetgever van oordeel was, en daarbij de aanbevelingen van de parlementaire commissie over de "bende van Nijvel" had gevolgd, dat artikel 40 van de wet van 1 augustus 1985 moest worden gewijzigd om te bepalen dat de voorschriften van deze wet "eveneens van toepassing (waren) op schade veroorzaakt door gewelddaden gepleegd vóór haar inwerkingtreding, voor zover deze feiten niet verjaard waren en er een vermoeden was van samenhang met gewelddaden gepleegd na de bedoelde datum". In casu evenwel is er in de bestreden beslissing op geattendeerd dat het vonnis van 1995, waarbij de dader voor de gepleegde feiten is veroordeeld, eveneens betrekking had op feiten gepleegd na de inwerkingtreding van de wet van 1 augustus 1985, maar die gepleegd waren tegen andere slachtoffers en/of door een andere dader dan degene van wie verzoeker het slachtoffer was. Bijgevolg was de Commissie van oordeel dat er geen samenhang was met feiten gepleegd na de inwerkingtreding van de wet van 1 augustus 1985 en dat een andere beslissing erop zou neerkomen dat deze wet terugwerkende kracht kreeg, wat nooit de bedoeling van de wetgever was geweest.

Bij zijn arrest nr. 163.192 heeft de Raad van State het cassatiemiddel van verzoeker aangenomen, die aanvoerde dat de Commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden artikel 40 van de wet van 1 augustus 1985 verkeerd had geïnterpreteerd. In het arrest wordt geconcludeerd dat de strafrechter, door de dader van de feiten tot een enkele straf te veroordelen, *erga omnes* heeft geoordeeld, niet alleen dat deze feiten verknocht waren, dit wil zeggen dat het in het belang van een behoorlijk bestuur was om ze samen te beoordelen, maar zelfs dat ze slechts één enkel feit vormden, omdat ze een collectief delict opleverden, zodat het verband ertussen sterker was dan bij verknochtheid, en *a fortiori* sterker dan een "vermoeden van verknochtheid". De beslissing waarbij de Commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden het verzoek om hulp van verzoeker heeft verworpen, is derhalve verbroken.

35.3. Arresten nrs. 163.306, 163.307, 163.308 en 163.310 van 9 oktober 2006 (XIe kamer), BEKKOUR e.a. tegen de Minister van Justitie (Commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden)

Verzoekers waren de grootouders, de ouders en de broer van het slachtoffer van een dodelijke messteek en bij de bestreden beslissingen van de Commissie waren hun verzoeken om steun verworpen, om reden dat in het vonnis waarbij de dader van de messteek veroordeeld is, erop gewezen is dat de houding van het slachtoffer, die op de openbare weg een mes onder zich had en er zich van had bediend om aan zijn overvaller een steek toe te brengen, zeer laakbaar was en onbetwistbaar de oorzaak was van zijn eigen schade.

Tot staving van hun cassatieberoep hebben verzoekers schending aangevoerd van de motiveringsplicht vervat in artikel 34, § 5, van de wet van 1 augustus 1985 en hebben ze betoogd dat uit de motivering van het correctionele vonnis duidelijk blijkt dat het gedrag van hun verwante niet de oorzaak van zijn eigen schade was. Ze hebben de Commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden eveneens verweten uitsluitend rekening te hebben gehouden met het zogenaamde te veroordelen gedrag van het rechtstreekse slachtoffer om te weigeren hulp te verlenen aan verzoekers, de onrechtstreekse slachtoffers, terwijl het gedrag van verzoekers zelf onberispelijk is, zodat de motivering van de bestreden beslissingen niet overeenstemde met de juiste toedracht van de zaak en ondeugdelijk was.

In de vier voormelde arresten onderstreept de Raad van State dat uit de parlementaire voorbereiding van artikel 33, § 1, van de wet van 1 augustus 1985 blijkt dat het aan de Commissie staat de feiten in verband met de opzettelijke gewelddaad te onderzoeken en te oordelen of het gedrag van het slachtoffer rechtstreeks heeft bijgedragen aan het ontstaan van de schade, en dit los van de rechterlijke macht en dus zonder gebonden te zijn door de bevindingen in de beslissing waarbij over de strafvordering uitspraak wordt gedaan. De Raad van State leidt hieruit af dat het middel wettelijke grondslag mist in zoverre het kritiek levert op de bestreden beslissingen doordat ze afwijken van de bevindingen van de strafrechter. In de arresten wordt er vervolgens weer op gewezen dat de Raad van State, uitspraak doende als administratieve-cassatierechter, zijn toetsing moet beperken tot de materiële juistheid van de feiten en de juridische kwalificatie ervan, en wordt besloten dat het middel onontvankelijk is in zoverre het de Raad van State verzoekt zijn beoordeling van de feiten in de plaats te stellen van die van de Commissie.

In de arresten wordt geconcludeerd dat uit het administratief dossier blijkt dat de bestreden beslissingen aan de feiten geen afbreuk hebben gedaan en worden de beroepen verworpen.

35.4. Arrest nr. 168.479 van 5 maart 2007 (VIe kamer), ILTEN tegen de Minister van Leefmilieu en Pensioenen (Commissie van beroep voor vergoedingspensioenen)

De waarde van dit arrest, waarbij een beroep tegen een beslissing van de Commissie van beroep voor vergoedingspensioenen wordt verworpen, bestaat erin dat de bevoegdheden van deze commissie worden gepreciseerd wanneer bij de commissie een aanvraag om herziening aanhangig is.

In casu had verzoeker, die een vergoedingspensioen vroeg wegens restverschijnselen van een trauma dat hij tijdens een oefening gedurende zijn militaire dienst opgelopen had, tegen een vroegere beslissing van de Commissie van beroep een aanvraag om herziening ingediend, gestaafd door een geneeskundige verklaring, wegens vergissing en/of een nieuw feit op basis van artikel 40 van de gecoördineerde wetten op de vergoedingspensioenen.

De Commissie van beroep voor vergoedingspensioenen had verklaard dat haar vroegere beslissing wegens vergissing moest worden herzien en had haar vernietigd, maar was tegelijk tot de conclusie gekomen dat "de resterende invaliditeitsgraad van 5% die aan het feit in kwestie te wijten is, te laag is om de betaling van een vergoedingspensioen te rechtvaardigen".

In het arrest van de Raad van State wordt erop gewezen dat uit de conclusie die verzoeker bij de Commissie van beroep heeft ingediend, blijkt dat hij om de herziening van de vorige beslissing had verzocht wegens "verscheidene vergissingen" die in de middelen uiteengezet zijn en voldoende grond opleveren voor de herziening van die beslissing, dat bij artikel 40 van de gecoördineerde wetten op vergoedingspensioenen een uitzonderingsprocedure met beperkte reikwijdte is ingesteld, die alleen bij dwalingen omtrent de feiten kan worden toegepast, doch niet bij een dwaling omtrent het recht of bij een dwaling omtrent de beoordeling, en dat de Commissie van beroep, wanneer bij haar een aanvraag om herziening wegens vergissingen aanhangig is, haar bevoegdheid te buiten zou gaan als ze haar beslissing zou herzien om een andere reden dan een dwaling omtrent de feiten.

Voor het overige besluit de Raad van State bij zijn onderzoek van de middelen van verzoeker dat de Commissie van beroep, die geoordeeld had dat geen enkele tot herziening aanleiding gevende medische fout in aanmerking moest worden genomen, niet gesteund heeft op een feitelijke onjuistheid of op een verkeerde kwalificatie van de feiten, en hij verwerpt het beroep.

35.5. Arrest nr. 170.998 van 10 mei 2007 (XVe kamer), PUTTERS tegen de Minister van Justitie (Commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden)

In dit arrest neemt de Raad van State het derde middel van het verzoekschrift aan waarin verzoeker een schending aanvoerde van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet en betoogde dat de voormelde bepalingen van de Grondwet geschonden worden door artikel 34, § 2, derde lid, van de wet van 1 augustus 1985, zoals geïnterpreteerd bij de bestreden beslissing, doordat dat artikel de ontvankelijkheid van een verzoek om hulp afhankelijk stelt van het bestaan van een gerechtelijke beslissing over de strafvordering of van een beslissing van een onderzoeksgerecht.

De Raad van State had eerder, in arrest nr. 152.618 van 13 december 2005 betreffende dezelfde zaak, geoordeeld dat het middel aldus geïnterpreteerd moest worden dat het een verschil in behandeling laakte tussen het slachtoffer dat om hulp van de Commissie verzoekt na zich burgerlijke partij te hebben gesteld of na een rechtstreekse dagvaarding te hebben uitgebracht en het slachtoffer dat zulks doet na een civiele procedure te hebben ingesteld zoals het kan krachtens artikel 31, § 1, eerste lid, van de wet van 1 augustus 1985. De Raad heeft in dat verband aan het Arbitragehof een prejudiciële vraag voorgelegd.

Bij zijn arrest nr. 196/2006 van 13 december 2006 heeft het Arbitragehof voor recht gezegd dat "artikel 34, § 2, derde lid, van de wet van 1 augustus 1985 ..., aangevuld door de wet van 18 februari 1997 tot wijziging van de wet van 1 augustus 1985 ..., inzake de hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden, ... de artikelen 10 en 11 van de Grondwet (schendt) doordat het het slachtoffer dat heeft gekozen voor de burgerlijke procedure, niet toestaat een verzoek om hulp in te dienen bij de Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden, wanneer de strafvordering niet werd uitgeoefend".

In arrest nr. 170.998 wordt besloten dat de voormelde bepaling van de wet van 1 augustus 1985, die door het Arbitragehof met de Grondwet strijdig verklaard is, niet mag worden toegepast, zodat er grond bestaat tot verbreking van de bestreden beslissing, waarbij het verzoek om hulp van verzoeker niet-ontvankelijk was verklaard omdat hij, die voor een burgerlijke rechtsvordering in plaats van voor strafvervolgning had gekozen, niet voldeed aan de voorwaarde gesteld in artikel 34, § 2, derde lid, van de wet van 1 augustus 1985.

35.6. Arrest nr. 171.148 van 14 mei 2007 (VIe kamer), DETRY tegen het RIZIV (Commissie van beroep van de dienst voor Geneeskundige Controle van het RIZIV)

De Commissie van beroep had verzoekster, een apothekeres, een sanctie opgelegd doordat de commissie haar dat inzonderheid ten laste legde aan de verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen farmaceutische producten te hebben aangerekend die gedekt waren door de forfaitaire tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging voor elke dag van verblijf in een bejaardenoord of in een rust- en verzorgingstehuis. De sanctie bestond in het verbod voor de verzekeringsinstellingen om gedurende vier weken tegemoet te komen in de kosten van de farmaceutische specialiteiten, magistrale recepturen en daarmee gelijkgestelde producten die door verzoekster in rekening worden gebracht en in een veroordeling tot het terugbetalen van een bedrag van 583,47 euro, dat ten onrechte geïnd was ten laste van de verzekering voor geneeskundige verzorging.

Tot staving van haar cassatieberoep heeft verzoekster inzonderheid de schending aangevoerd van artikel 1.134 van het Burgerlijk Wetboek, de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994 en inzonderheid de artikelen 34, 42, 47 en 52 van het koninklijk besluit van 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen. Zij heeft aangevoerd dat in de beslissing beweerd maar niet aangetoond wordt dat verzoekster perfect op de hoogte was van de overeenkomst die de bejaardenorden en de verzekeringsinstellingen gesloten hadden doordat de lijst van het verzorgingsmateriaal dat door de tegemoetkoming gedekt wordt, bepaald wordt na het inwinnen van het advies van de overeenkomstencommissie apothekers-verzekeringsinstellingen en doordat de overeenkomsten voor het overige ter goedkeuring worden voorgelegd aan het comité van de verzekering voor geneeskundige verzorging. Verzoekster heeft daarentegen betoogd dat de loutere kennis, zelfs als die kennis perfect zou zijn, van een bepaling van een overeenkomst niet volstaat om die bepaling toepasselijk te maken op degene die ze kent en zij heeft volgehouden dat, aangezien de overeenkomst gesloten was tussen de bejaardenorden en de verzekeringsinstellingen, zij niet tot de ondertekenaars ervan behoort en er niet bij betrokken is en dat de verwerende partij haar dan ook niet euvel kon duiden dat zij zich niet aan die bepaling had gehouden.

De Raad van State heeft erkend dat dit middel gegrond is. Nadat in het arrest erop gewezen is dat de financiële en administratieve betrekkingen tussen de rechthebbenden en de verzekeringsinstellingen enerzijds, en de apothekers anderzijds, normaal geregeld worden bij overeenkomsten zoals bedoeld in artikel 42 van de wet van 14 juli 1994, wordt in het arrest besloten dat hoewel zulke overeenkomsten voortkomen uit onderhandelingen, ze niet tot stand komen op basis van de wederzijdse toestemming van de partijen in de zin van

artikel 1.134 van het Burgerlijk Wetboek, doch wanneer de vormvoorschriften van de wet vervuld zijn, voor elk van de betrokken categorieën dezelfde rechtsgevolgen hebben als verordeningen ten aanzien van categorieën van personen van wie sommigen mogelijk noch ermee ingestemd hebben noch meegewerkt hebben aan het tot stand komen ervan.

Daaruit volgt dat niet in te zien valt in welk opzicht de overeenkomst die de rust- en verzorgingstehuizen en de verzekeringsinstellingen gesloten hebben, en inzonderheid artikel 2, § 2, 5/, ervan, zelfs als die bepaling van verordenende aard zou zijn, de apothekers in het algemeen en verzoekster in het bijzonder zou kunnen binden, terwijl de omstandigheid dat het verzorgingsmateriaal overeenkomstig dat artikel van de overeenkomst vermeld wordt op de lijst die opgesteld wordt door de commissie voor de overeenkomsten tussen de rust- en verzorgingstehuizen, de bejaardenoorden en de verzekeringsinstellingen, in dit opzicht niet als een rechtvaardiging kan gelden. In het arrest wordt besloten dat de Commissie van beroep in de bestreden beslissing dan ook ten onrechte verklaard heeft dat het bezwaar ontleend aan schending van artikel 34, 12/, van de wet van 14 juli 1994, van artikel 147, § 2, van het koninklijk besluit van 3 juli 1996 en van artikel 2, § 2, 5/, van de nationale overeenkomst tussen de bejaardenoorden en de verzekeringsinstellingen gegrond was.

35.7. Arrest nr. 172.919 van 28 juni 2007 (VIIe kamer), Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering t. ROMAGNOLI.

De verwerende partij werkt als cardioloog in een polikliniek. Uit een vergelijking met andere cardiologen uit de regio blijkt dat de betrokkene voor alle parameters (technische verstrekkingen) telkens het hoogst scoort. Op 5 augustus 1998 wordt door de Dienst voor geneeskundige controle van het RIZIV bij de Controlecommissie van het RIZIV een gemotiveerde klacht lastens de verwerende partij aanhangig gemaakt.

Op 19 januari 2000 beslist de Controlecommissie onder meer dat de klacht gegrond is, dat van de betrokkene een som van 1.881.755 frank, die ten laste werd genomen door de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, wordt gevorderd, en dat de Dienst voor geneeskundige controle wordt afgewezen van het overige en meergevorderde, inzonderheid het verbod tot toepassing van de derdebetalersregeling. De verwerende partij tekent op 8 februari 2000 tegen deze beslissing hoger beroep aan bij de Commissie van beroep.

Op 28 februari 2006 neemt de Kamer van beroep, ingesteld bij de Dienst voor geneeskundige evaluatie en controle van het RIZIV, een tussenbeslissing waarbij de beslissing van de Controlecommissie bevestigd wordt in zoverre zij de klacht van 5 augustus 1998 ontvankelijk en gegrond verklaart, en waarbij tevens, vooraleer te oordelen over de vordering van de geïntimeerde, de debatten worden heropend «teneinde de partijen te horen omtrent het temporeel toepassingsgebied van artikel 141, § 3, laatste lid van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, ingevoegd bij artikel 21, 8/ van de Programmawet (II) van 24 december 2002, nadat zij hierover conclusie zullen genomen hebben».

Op 26 september 2006 neemt de Kamer van beroep de beslissing, die luidt als volgt:

"De bestreden beslissing van de Controlecommissie hervormend, Stelt de terugvordering lastens dokter XXX vast op een bedrag van 11.661,87 euro (...);

Wijzen de vordering van de Dienst voor geneeskundige evaluatie en controle af voor het anders of meer gevorderde;

Bevestigt de bestreden beslissing van de Controlecommissie voor het overige, inzonderheid in zoverre zij de kosten van het geding op 24,79 euro begroot en deze ten laste van dokter XXX legt".

Het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering heeft een verzoekschrift bij de Raad van State ingediend om de vernietiging te vorderen van de beslissing van de Kamer van beroep van 26 september 2006.

In een tweede middel laat de verzoekende partij gelden dat het de bedoeling van de wetgever was om via artikel 216 de nieuwe wetsbepalingen en aldus de mildste sanctie toe te passen, dat de organen die worden afgeschaft door de programmawet (II) van 24 december 2002 via de overgangsbepaling van artikel 216 nog slechts bevoegd blijven om de oude sancties (van artikel 157) op te leggen indien de partijen voor deze organen reeds waren verschenen, dat een bijzondere termijn wordt voorzien voor het opleggen van de nieuwe sancties, indien de oude organen zouden moeten optreden, dat de wetgever aldus de bedoeling had om de sanctie voorzien in de nieuwe wet onmiddellijk te laten toepassen, dat de Kamer van beroep dit evenwel niet heeft gedaan.

Het arrest van de Raad stelt vast dat volgens artikel 157 van de ZIV-wet, zoals het destijds van toepassing was, de in artikel 142 bedoelde commissies, dit zijn de Controlecommissie en, in beroep, de Commissie van beroep, bij vaststelling van een tekortkoming inzake de bepalingen van artikel 73 -te weten bij overconsumptie van geneeskundige verstrekkingen, onverminderd straf- of tuchtrechtelijke vervolgingen- de uitgaven met betrekking tot de prestaties welke door de verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen werden ten laste genomen, geheel of gedeeltelijk terugvorderen van de zorgverlener. Samen met deze terugvorderingen kunnen zij de toepassing van de derdebetalersregeling voor de verstrekkingen door de betrokken zorgverlener verstrekt, verbieden.

Artikel 29, 5/, van de programmawet (II) van 24 december 2002 heft deze bepaling op. Deze opheffing is in werking getreden op 15 februari 2003, met andere woorden vóór de Kamer van beroep, als opvolger van de Commissie van beroep, een einduitspraak heeft gedaan. Met ingang van 15 februari 2003 geldt een andere administratieve sanctie: de administratieve geldboete komt in de plaats van het verbod van verzekeringstegemoetkoming.

De nieuwe sanctie is dus lichter dan de vorige.

In zijn arrest wijst de Raad van State erop dat wanneer de sanctie opgelegd door de nieuwe wet op het ogenblik van de uitspraak lichter is dan deze welke door

de oude wet was voorzien ten tijde van de inbreuk, de nieuwe wet op dit punt moet worden toegepast.

Door te stellen dat «artikel 157 van de ZIV-wet 1994, opgeheven bij artikel 29, 5/ van de Programmawet (II) van 24 december 2002, in deze zaak van toepassing blijft», heeft de Kamer van beroep dus het algemeen rechtsbeginsel van de terugwerking van de mildere straf miskend.

Sinds de inwerking treding van de programmawet (II) van 24 december 2002 is de Commissie van beroep afgeschaft. De Kamer van beroep is de opvolger van deze commissie. Volgens de overgangsbepaling van art. 48 van de programmawet (II) van 24 december 2002, blijft de Commissie van beroep evenwel bevoegd om de bij haar aanhangig gemaakte zaken verder te behandelen indien de partijen al voor haar zijn verschenen. Deze bepaling betreft de bevoegdheid van het rechtscollege en laat de vraag naar de toe te passen sanctie (een aangelegenheid van materieel recht) onverlet.

Het arrest nr. 172.919 vernietigt de beslissing van de Kamer van beroep: eens de nieuwe wet houdende de lichtere sanctie van kracht was, dit is vanaf 15 februari 2003, had de Kamer niet meer op grond van het vroegere artikel 157 uitspraak mogen doen.

In dezelfde zin: de arresten van de VIIe kamer van de Raad van State nr. 172.920 (MOONEN en RIZIV t. RIZIV en MOONEN), 172.921 (RIZIV t. JAEKEN) en 172.922 (VANDENDRIESSCHE en RIZIV t. RIZIV en VANDENDRIESSCHE) van 28 juni 2007.

35.8. Arrest nr. 172.921 van 28 juni 2007 (VIIe kamer), RIZIV t. JAEKEN.

De verzoekende partij is het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering en de bestreden beslissing is een beslissing van de Kamer van beroep van 12 oktober 2006, ingesteld bij de Dienst voor geneeskundige evaluatie en controle van het RIZIV, waarbij o.m. een terugvordering ten laste van de verwerende partij wordt vastgesteld op een bedrag van 1.542 euro.

De verwerende partij, die als orthopedisch chirurg werkzaam is in een ziekenhuis, werpt als exceptie op "dat de gehele beroepsprocedure een 'interne aangelegenheid' is in de werking van de DGEC van het RIZIV en dat het RIZIV dus geen beslissing kan aanvechten van een eigen orgaan".

De verwerende partij stelt dat uit de libellering van het koninklijk besluit van 18 mei 2004 tot wijziging van het koninklijk besluit van 3 juli 1996 tot uitvoering van de ZIV-wet, wat de Kamers van beroep betreft, en houdende diverse andere wijzigingen, kan worden afgeleid dat het RIZIV geen hoedanigheid heeft om zich in cassatie te voorzien tegen een beslissing van de Kamers van beroep waar deze behoren tot of een orgaan zijn van het RIZIV zelf, dat artikel 310bis van dit koninklijk besluit stelt dat het beroep tegen een beslissing van het Comité kan worden ingesteld door de adviserende geneesheren en de zorgverleners, maar dat die mogelijkheid niet wordt gegeven aan de Dienst voor geneeskundige evaluatie en controle, zodat het de juridische logica zelve is dat

het RIZIV zich al evenmin in cassatie kan begeven bij de Raad van State en, ten slotte, dat het secretariaat van de Kamer van beroep volgens artikel 310ter van het voormelde koninklijk besluit van 3 juli 1996 samengesteld is uit leden aangewezen door de geneesheer-directeur-generaal van de Dienst voor geneeskundige evaluatie en controle.

De Raad van State antwoordt dat de omstandigheid dat de Dienst voor geneeskundige evaluatie en controle geen beroep kan instellen tegen een beslissing van zijn Comité te dezen niet ter zake is. De bestreden beslissing werd immers niet door dit Comité genomen, maar door de Kamer van beroep.

De Kamer van beroep is geen eigen orgaan van de Dienst voor geneeskundige evaluatie en controle, doch een administratief rechtscollege dat bij deze Dienst is ingesteld. Het is een rechtsprekend orgaan waarvan de onafhankelijkheid ten opzichte van het RIZIV door de wetgever is gewild. De Kamer van beroep is het RIZIV geen enkele verantwoording verschuldigd voor haar beslissingen. Dat de leden van het secretariaat aangewezen worden door de geneesheer-directeur-generaal van de Dienst voor geneeskundige evaluatie en controle uit de personeelsleden van deze dienst, is zonder belang. De leden van het secretariaat nemen immers geen deel aan het totstandkomen van de beslissingen van de Kamer van beroep en oefenen er geen invloed op uit.

Het RIZIV was partij in het geding voor de Kamer van beroep en heeft dan ook hoedanigheid om de cassatie te vorderen van de door dit rechtscollege genomen beslissing. De exceptie wordt door het arrest verworpen.

36. Overzicht van arresten gewezen in administratieve cassatie in de rechtspraak in vreemdelingenzaken

- 36.1. Om de zeer grote achterstand in de rechtspraak in vreemdelingenzaken weg te werken, die de werking van de Raad van State sterk belemmerde, zijn structurele maatregelen ingevoerd bij de wet van 15 september 2006 tot hervorming van de Raad van State en tot oprichting van een Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.
- 36.2. Deze wet heeft de procedure voor de erkenning van de hoedanigheid van vluchteling, in de zin van het Internationaal Verdrag van Genève van 28 juli 1951, of de procedure voor begunstiging met de subsidiaire-beschermingsstatus, in de zin van de Europese richtlijn 2004/83/EG, herwerkt. De vereenvoudiging is enerzijds het gevolg van de afschaffing van het zogenaamde onderzoek van de "ontvankelijkheid" dat tot dan door de Dienst Vreemdelingenzaken verricht werd, zodat één enkele instantie, het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen, voortaan met het onderzoek van de aanvragen belast is. Anderzijds worden alle beroepen ingesteld bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, ongeacht of ze betrekking hebben op de ontvankelijkheid dan wel op het bodemgeschil, wat heeft geleid tot de opheffing van de vroegere Vaste Commissie van Beroep voor vluchtelingen. De Raad voor Vreemdelingenbetwistingen kan de beslissing genomen door de Commissaris-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen bevestigen, hervormen of vernietigen met terugzending. Ten slotte kan in een dergelijk schema bij de

Raad van State cassatieberoep tegen de beslissingen van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen worden ingesteld.

- 36.3. Wanneer het daarentegen gaat om de rechtspraak in zaken van vreemdelingen niet-asielzoekers en om de persoonsgerichte beslissingen die ten aanzien van hen genomen zijn met toepassing van de wetten betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, en inzonderheid van de wet van 15 december 1980 en haar uitvoeringsbesluiten, zijn de Minister van Binnenlandse Zaken en de Dienst Vreemdelingenzaken bevoegd gebleven, maar kunnen bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen een vordering tot schorsing en een beroep tot nietigverklaring worden ingesteld. Ook hier vervult de Raad van State de rol van cassatierechter.
- 36.4. Om te voorkomen dat de Raad van State wederom met werk overstelpt raakt wat de administratieve cassatie betreft, is voorzien in een zeefprocedure om de beroepen te beperken. Deze verkorte en versnelde procedure, die zowel voor de rechtspraak in vreemdelingenzaken als voor de overige geschillenberechting geldt, maakt het mogelijk om op basis van een beknopte motivering elke voorziening in cassatie niet-toelaatbaar of toelaatbaar te verklaren. Kortom, het gaat om verzoekschriften waarvan de loutere lezing door één enkele staatsraad aantoonde dat verzoeker kennelijk ongelijk of gelijk heeft.
- 36.5. Deze procedure van toelating is sedert 1 december 2006 geregeld bij het nieuwe artikel 20 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en bij het koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Krachtens deze bepalingen worden cassatieberoepen "waarvoor de Raad van State niet bevoegd is of zonder rechtsmacht, of die zonder voorwerp of kennelijk onontvankelijk zijn, (...) niet toelaatbaar verklaard". Bovendien "worden slechts toelaatbaar verklaard, de cassatieberoepen waarvan de middelen een schending van de wet of een substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvereiste aanvoeren, voor zover het erin aangevoerde middel niet kennelijk ongegrond is en (...) die schending daadwerkelijk van die aard is dat ze tot cassatie van de bestreden beslissing kan leiden en de strekking van de beslissing kan hebben beïnvloed".
- 36.6. De zeefprocedure voor de beroepen is weliswaar een van de doeltreffende middelen die volgens de wil van de wetgever ertoe moeten leiden dat de rechtspraak in vreemdelingenzaken in de hand kan worden gehouden, maar deze procedure vereist precieze en selectieve criteria. Dit is wat de Raad van State poogt te doen bij de redactie van de motivering van de beschikkingen van niet-toelaatbaarheid van beroepen, door de grenzen van zijn bevoegdheden als cassatierechter en de vereisten voor de toelaatbaarheid van verzoekschriften duidelijk te formuleren.
- 36.7. In talrijke beschikkingen van niet-toelaatbaarheid van het cassatieberoep tegen arresten van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen wordt aldus onderstreept dat de Raad van State van de zaak geen kennis mag nemen en zijn eigen oordeel niet in de plaats mag stellen van dat van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, die soeverein is. Dit is inzonderheid het geval wanneer verzoekers in de uiteenzettingen van hun cassatiemiddelen alleen kritiek leveren op de beoordeling door de bodemrechter van de omstandigheden

eigen aan de zaak of van de het al of niet overtuigend zijn van de voorgelegde gegevens, en in werkelijkheid ernaar streven van de cassatierechter een nieuwe beoordeling van de feiten te verkrijgen. De Raad van State onderstreept in dit opzicht dat hij, wanneer hij als cassatierechter uitspraak doet, geen kennis neemt van de grond van de zaken, en wijst erop dat hij, benevens onbevoegdheid, niet-naleving van de procedures en van de substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vormvereisten, rechtsdwaling of machtsafwending, wat de toetsing van de feiten betreft, alleen dwaling omtrent de kwalificatie van de feiten uit het oogpunt van de toepasselijke wetsbepalingen kan veroordelen, alsmede objectieve dwaling omtrent de materiële relatie van de feiten van de zaak die door het administratieve rechtscollege in aanmerking zijn genomen, en alleen kan nagaan of het rechtscollege met de voorgelegd gekregen feiten rekening heeft gehouden.

36.8. In de beschikkingen is er dan ook vaak op gewezen dat de Raad van State, in zijn hoedanigheid van cassatierechter, gebonden is door de uiteenzetting van de middelen zoals ze in het verzoekschrift voorkomen en geen andere grondslag die hij meer afdoende zou achten in de plaats mag stellen van de bepalingen of beginselen waarvan de schending uitdrukkelijk is aangevoerd, noch meer in het algemeen de gebreken of onduidelijkheden die het verzoekschrift vertoont, mag verhelpen.

36.9. Van 1 december 2006 tot 31 augustus 2007 heeft de Raad van State 1240 beschikkingen gewezen in het kader van de "zeefprocedure" inzake cassatieberoepen ingesteld tegen beslissingen van de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen, en vervolgens tegen arresten uitgesproken door de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. Voor de minderheid van de beroepen die tot een beschikking van toelaatbaarheid hebben geleid, zijn enkele arresten "ten principale" geweest, waarbij geconcludeerd is tot cassatie van de bestreden beslissing of tot verwerping van het beroep. De meest leerrijke van deze arresten zijn de volgende :

37.1. Arrest nr. 172.500 van 20 juni 2007 (XVe kamer), XXX tegen Belgische Staat

De procedureregeling, in casu artikel 14, derde lid, van het koninklijk besluit van 30 november 2006, bepaalt dat de memorie van wederantwoord of de toelichtende memorie de vorm moet hebben van een "samenvattende memorie" waarin alle argumenten van de verwerende partij op een rij worden gezet. In zijn arrest nr. 172.500 heeft de Raad van State evenwel gesteld dat zo'n vereiste weliswaar gerechtvaardigd is voor een memorie van wederantwoord, maar nauwelijks zin heeft in het geval van een toelichtende memorie.

Hoewel het auditoraat besloten had tot verwerping van het beroep omdat de toelichtende memorie niet alle argumenten bevatte die uiteengezet waren in het oorspronkelijke verzoekschrift tot cassatie, heeft de Raad van State gesteld dat wanneer de verwerende partij geen memorie van antwoord indient, in de toelichtende memorie van verzoeker kan worden volstaan met verwijzing naar het verzoekschrift, zonder dat de inhoud ervan wordt weergegeven. Bijgevolg heeft de XVe kamer een arrest gewezen waarin de heropening van de debatten wordt bevolen om de auditeur-rapporteur in staat te stellen de middelen van verzoeker te onderzoeken.

In dezelfde zin heeft de XVe kamer eveneens op 20 juni 2007 de arresten nrs. 172.501 en 172.502 uitgesproken. De problematiek van de samenvattende

memorie is eveneens in dezelfde zin beslecht bij de arresten nrs. 173.880 en 173.881, die op 3 augustus 2007 door de VIe vakantiekamer gewezen zijn.

37.2. Arrest nr. 173.389 van 11 juli 2007 (XIVe kamer), XXX t. Belgische Staat

De door de Raad samengevoegde beroepen zijn gericht tegen de beslissingen van de Vaste Beroepscommissie voor Vluchtelingen waarbij aan de verzoekers (eerste verzoeker en zijn echtgenote) de erkenning als vluchteling wordt geweigerd en waarbij hen geen subsidiaire beschermingsstatus wordt toegekend.

De eerste verzoeker voert in een eerste middel aan dat hij alle papieren heeft moeten afgeven aan de mensensmokkelaar en dat het enige wat hij kunnen bekomen heeft een kopie is van zijn geboorteakte. Hij stelt dat er in de bestreden beslissing enkel verwezen wordt naar zijn origine en verblijfplaats, maar dat zijn vluchtrelaas an sich niet in vraag wordt gesteld. In een tweede middel brengt verzoeker een samenvatting van zijn asielrelaas om hieruit te concluderen dat zijn problemen wel degelijk binnen de voorwaarden van het Vluchtelingenverdrag vallen.

Inzake het eerste middel antwoordt de Raad van State dat de kandidaat-vluchteling in de mate van het mogelijke de elementen dient aan te brengen ter staving van zijn relaas en dat het de feitenrechter toekomt om in laatste aanleg te oordelen over de mogelijkheid om bewijsstukken aan te brengen en in hoeverre het niet-voorleggen van bewijsstukken -onder meer in verband met de origine en laatste verblijfplaats- de geloofwaardigheid van het vluchtrelaas kunnen aantasten. Deze beoordelingen kunnen niet worden overgedaan door de Raad van State als cassatierechter.

Ook wat het tweede middel betreft, zegt de Raad dat hij de beoordeling van de Vaste Beroepscommissie voor Vluchtelingen niet kan overdoen. Het komt de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen immers toe in laatste aanleg te oordelen of aan de voorwaarden voor de erkenning van vluchteling voldaan is, en inzonderheid of de aangehaalde problemen hun grondslag vinden in één van de criteria van het Vluchtelingenverdrag, zoals de politieke overtuiging van betrokkene.

De tweede verzoekster, nl. de echtgenote van de eerste verzoeker had in haar beroep aangevoerd dat de te haren opzichte genomen beslissing onwettig is, want gesteund op de onwettige beslissing in verband met haar echtgenoot. Nu de Raad van State het cassatieberoep inzake de beslissing die ten aanzien van haar echtgenoot werd genomen, heeft verworpen, is deze beslissing definitief geworden zodat de onwettigheid ervan door de tweede verzoekster niet langer kan worden aangevoerd.

37.3. Arrest nr. 173.390 van 11 juli 2007 (XIVe kamer) XXX t. Belgische Staat

De verzoekende partijen richten zich tegen de beslissing van de Vaste Beroepscommissie voor Vluchtelingen waarbij wordt geweigerd hen als vluchteling te erkennen en waarbij hen geen subsidiaire beschermingsstatus wordt toegekend. Het arrest van de Raad verwerpt het Cassatieberoep.

Waar de verzoekers de schending inroepen van de beginselen van behoorlijk bestuur, antwoordt de Raad van State dat deze grief onontvankelijk is aangezien de beginselen van behoorlijk bestuur niet van toepassing zijn ten overstaan van administratieve rechtscolleges zoals de Vaste Beroepscommissie. Om dezelfde redenen kan ook de schending van de wet van 29 juli 1991 hier niet op ontvankelijke wijze worden aangevoerd. De Raad van State wijst er tevens op dat artikel 3 van het E.V.R.M. niet dienstig kan worden aangevoerd ten aanzien van een beslissing waarbij, zonder een terugleidingsmaatregel te nemen, uitsluitend uitspraak wordt gedaan over de hoedanigheid van vluchteling.

Waar de verzoekers kritiek uitoefenen op het oordeel dat hun asielrelaas niet geloofwaardig is en waarin de beslissing van de Conimissaris-generaal wordt bevestigd, zegt de Raad dat de enkele omstandigheid dat de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen zich aansluit bij een aantal door de Commissaris-generaal aangehaalde weigeringsmotieven, waarop tijdens de beroepsprocedure nader werd ingegaan, nog niet betekent dat de bestreden beslissing onzorgvuldig tot stand is gekomen of gebrekkig met redenen is omkleed. De Raad van State stelt vast dat de bestreden beslissing zeer omstandig is gemotiveerd. De Raad oordeelt dan ook dat de bestreden beslissing afdoende is gemotiveerd. Vervolgens wordt vastgesteld dat er niet wordt betwist dat verzoekster haar asielaanvraag heeft verbonden aan de asielaanvraag van haar echtgenoot, zodat de te haren opzichte genomen beslissing dan ook voldoende is gemotiveerd door de verwijzing naar de niet-erkenning van haar echtgenoot als vluchteling.

Waar de verzoekers argumenteren, dat hen de subsidiaire beschenningsstatus had moeten worden toegekend, wijst de Raad van State er nog op dat de verzoekers niet verduidelijken op welke onvolledige elementen de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen zich zou hebben gebaseerd, noch met welke argumentatie g~en rekening werd gehouden.

37.4. Arrest nr. 173.561 van 16 juli 1997 (thans XVe kamer), XXX tegen Belgische Staat

Bij een beschikking gewezen in de zeefprocedure voor cassatieberoepen was besloten dat het cassatieberoep niet toelaatbaar was, maar is de zaak evenwel verwezen naar een ander lid van de Raad van State, met het oog op de eventuele uitspraak van een geldboete wegens onrechtmatig beroep, met toepassing van artikel 37, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

In de beschikking van niet-toelaatbaarheid was er immers op gewezen dat de bestreden beslissing van de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen aan verzoeker ter kennis was gebracht bij een brief van 26 maart 2007, ter post aangetekend met bericht van ontvangst, en dat dit bericht van ontvangst op 29 maart 2007 door verzoeker persoonlijk was ondertekend, zodat kennelijk niet kon worden aangenomen de bewering van verzoeker die, om het te laat instellen van het beroep te wettigen, overmacht aanvoerde, bewerende dat hij, wegens opname in het ziekenhuis, geen kennis had kunnen nemen van de bewuste brief "die bij de Post was gebleven".

In arrest nr. 173.561 wordt eveneens onderstreept dat verzoeker het bericht van ontvangst van de brief waarin hem de bestreden beslissing ter kennis is gebracht, persoonlijk heeft ondertekend, zodat hij noodzakelijkerwijs wist dat de bewering dat deze brief bij de Post was gebleven en hij er geen kennis van had kunnen nemen vóór zijn vertrek uit het ziekenhuis, in strijd was met de waarheid en dat deze bewering geen ander doel had dan te pogen de kennelijk te late indiening van een beroep te wettigen.

Bijgevolg heeft de Raad van State, die heeft vastgesteld dat het cassatieberoep steunde op leugenachtige verklaringen, verzoeker tot een geldboete van 125 euro veroordeeld.

37.5. Arrest nr. 173.879 van 3 augustus 2007 (VIe vakantiekamer), XXX tegen Belgische Staat

Verzoekster verweet de Vaste Beroepscommissie voor Vluchtelingen haar de subsidiaire bescherming te hebben geweigerd om de enkele reden dat ze haar eveneens de internationale bescherming had geweigerd, terwijl deze veel ruimer is, doordat ze betrekking heeft op het bestaan van zwaarwegende gronden van ernstige schade in geval van terugkeer naar het land van herkomst na de indiening van een asielaanvraag, en niet alleen ervoor. Ze betoogde dat de kandidaat-politiek vluchteling dezelfde feiten kan aanvoeren, zowel volgens het toepassingsgebied van het Verdrag van Genève als volgens dat van artikel 48/4 van de wet van 15 december 1980, doordat er een zwaarwegende grond bestaat van ernstige schade in geval van terugkeer naar haar land van herkomst. Wat dit betreft, voerde ze aan dat ze had deelgenomen aan een gefilmde manifestatie die georganiseerd was door de Djiboutiaanse oppositie voor de Amerikaanse ambassade te Brussel, wat in de bestreden beslissing niet was ontkend.

Volgens de Raad van State heeft de bestuursrechter, door te besluiten dat de gevolgen die verzoekster aan haar deelneming aan deze manifestatie verbindt, namelijk het risico om, in geval van terugkeer naar haar land, opnieuw te worden gefolterd en onmenselijk of op een vernederende wijze te worden behandeld of bestraft, zuiver hypothetisch zijn, een feitelijke, en bijgevolg soevereine, beoordeling gemaakt van de situatie die verzoekster beschreven heeft in het deel van haar nota met opmerkingen over de subsidiaire bescherming, en heeft de bestuursrechter hieruit rechtmatig kunnen afleiden, zonder artikel 149 van de Grondwet en de bepalingen van de wet van 15 december 1980 over de toekenning van de subsidiaire beschermingsstatus te schenden, dat verzoekster geen element heeft aangevoerd dat, op basis van dezelfde gebeurtenissen, kon aantonen dat er zwaarwegende gronden zouden bestaan om aan te nemen dat ze, in geval van terugkeer naar haar land van herkomst, een reëel risico zou lopen op ernstige schade, zoals bedoeld in artikel 48/4, § 2, van de wet. Het cassatiemiddel is derhalve niet aangenomen.

37.6. Arrest nr. 173.882 van 3 augustus 2007 (VIe vakantiekamer), XXX tegen Belgische Staat

In dezelfde zaak als die waarover arrest nr. 172.500 handelde, dat hierboven ter sprake is gebracht, heeft de Raad van State na de heropening van de debatten de bestreden beslissing van de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen verbroken. Deze beslissing had het beroep als onontvankelijk verworpen dat

verzoeker had ingesteld tegen de beslissing van de Commissaris-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen om reden dat verzoeker zijn beroep had ingesteld door middel van een in het Nederlands gesteld verzoekschrift, terwijl hij het Frans als taal van de procedure had gekozen. De Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen verwees in dit opzicht naar artikel 3 van het koninklijk besluit van 19 mei 1993 tot regeling van de rechtspleging voor die Commissie, dat bepaalt dat "de beroepen bedoeld in artikel 57/11, paragraaf 1, eerste lid, van de wet, (...) bij de Commissie (worden) ingesteld door middel van een verzoekschrift dat is opgesteld in de taal van de procedure die werd bepaald overeenkomstig artikel 51/4 van de wet (...)".

Bij zijn arrest nr. 173.882 heeft de Raad van State evenwel geoordeeld dat artikel 51/4, § 3, van de wet van 15 december 1980, volgens hetwelk in de daaropvolgende procedure voor de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen gebruik wordt gemaakt van de taal vastgesteld door het bestuur zodra de asielaanvraag is ingediend, in casu het Frans, alleen betrekking heeft op de taal van het onderzoek van de zaak en niet op de taal die de vreemdeling gebruikt. Hieruit volgt dat een verzoekschrift geredigeerd in een andere landstaal dan die van de procedure geldig is, daar de beperkingen op de vrijheid van gebruik van de talen door particulieren restrictief moeten worden geïnterpreteerd.

Bovendien wordt in hetzelfde arrest besloten dat artikel 3 van het voormelde koninklijk besluit van 19 mei 1993, dat bepaalt dat beroepen bij de Commissie worden ingesteld door middel van een verzoekschrift dat is opgesteld in de taal van de procedure bepaald overeenkomstig artikel 51/4 van de wet, niet strookt met paragraaf 3 van het genoemde artikel 51/4, dat het vrije gebruik van de talen door de vreemdeling ongemoeid laat, en derhalve strijdig is met artikel 30 van de Grondwet, dat bepaalt dat het gebruik van de talen alleen bij wet kan worden geregeld. Hieruit volgt dat ingevolge artikel 159 van de Grondwet de Vaste Beroepscommissie de toepassing van artikel 3 van het koninklijk besluit van 19 mei 1993 van de hand had moeten wijzen.

Zie in dezelfde zin arrest nr. 173.883 dat op dezelfde datum van 3 augustus 2007 is uitgesproken.

37.7. Arrest nr. 173.958 van 10 augustus 2007 (VIe vakantiekamer), XXX tegen Belgische Staat

Verzoekers middelen waren gericht tegen de weigering van erkenning van de status van vluchteling en van de toekenning van de subsidiaire beschermingsstatus door de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen. Verzoeker betoogde meer bepaald dat het document dat hij voor de Vaste Beroepscommissie had overgelegd, duidelijk een aanhoudingsbevel was naar luid waarvan hij "door de veiligheidsdiensten en de Turkse autoriteiten werd gezocht wegens verscheidene politieke feiten en militaire strafbare feiten", en waarin aangegeven werd dat verzoeker vervolgd werd op basis van de artikelen 168 en 169 van het Turkse Strafwetboek wegens lidmaatschap van een illegale organisatie en hulpverlening aan een terroristische organisatie.

Verzoeker heeft hieruit geconcludeerd dat de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen daaruit niet rechtmatig had kunnen afleiden dat het aanhoudingsbevel bedrog was en betoogde dat het door de Commissie

gewraakte gebrek aan overeenstemming in de tijd slechts schijnbaar en onjuist was. Hij was eveneens van oordeel dat de Commissie, uit de situatie van de broers van verzoeker, niet rechtmatig kon afleiden dat hij geen enkele ernstige reden kon aanvoeren om te weigeren zijn militaire dienst te vervullen en dat noch de beslissing van de Vaste Beroepscommissie, noch die van de CGVS, noch het administratief dossier de bronnen aangaven van de door de Commissaris-generaal vermelde algemene inlichtingen, zodat verzoeker niet rechtsgeldig de betrouwbaarheid ervan kon bekritisieren.

Het arrest van de Raad van State verwerpt het cassatiearrest en herinnert eraan dat de bestuursrechter met volle rechtsmacht in feite, en derhalve soeverein, oordeelt of de door een aanvrager aangevoerde omstandigheden al dan niet aangetoond zijn en dat de cassatierechter alleen bevoegd is om na te gaan of de bodemrechter uit de door hem in aanmerking genomen omstandigheden rechtmatig de gevolgen heeft kunnen trekken die hij eraan verbindt ten aanzien van de kwalificatie van de feiten aan de hand van de maatstaven aangelegd door het Internationaal Verdrag betreffende de status van vluchteling of door artikel 48/4 van de wet van 15 december 1980.

In casu, zo wordt in arrest nr. 173.958 onderstreept, heeft de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen, om de redenen die ze aangeeft, soeverein geoordeeld dat verzoekers verklaringen niet geloofwaardig zijn, en ze heeft er rechtmatig uit kunnen afleiden dat verzoeker niet voldeed aan de voorwaarden bepaald bij de artikelen 1, A (2), van het voormelde Internationaal Verdrag en 48/4 van de wet van 15 december 1980.

37.8. Arrest nr. 173.959 van 10 augustus 2007 (VIe vakantiekamer), XXX tegen Belgische Staat (andersluidend advies van de eerste auditeur)

Verzoekster voerde schending aan van de artikelen 149 van de Grondwet en 48/4 van de wet van 15 december 1980 en betoogde dat de bestreden beslissing van de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen " de echtheid van de door de aanvrager aangevoerde argumenten ... niet kon aanvechten, zonder zichzelf tegen te spreken, en van oordeel zijn dat ze niet kunnen volstaan om zwaarwegende gronden op te leveren om aan te nemen dat de aanvrager in geval van terugkeer naar zijn land een reëel risico zal lopen op ernstige schade zoals bepaald in artikel 48/4, § 2, van de wet van 15 december 1980, louter omdat ze een te algemene strekking zouden blijven hebben".

Ze betoogde eveneens dat daar de beslissing de echtheid van de door de aanvrager aangevoerde argumenten niet aanvocht, ze moest constateren dat ze in België een asielaanvraag heeft ingediend, dat deze is afgewezen en dat haar Togolese nationaliteit niet in twijfel is getrokken, zodat ze alleen al om deze motieven, gelet op haar argumenten, goede redenen had om te vrezen voor een onmenselijke en vernederende behandeling bij haar terugkeer naar Togo. Verzoekster concludeerde hieruit dat haar de subsidiaire bescherming had moeten worden toegekend.

In arrest nr. 173.959 wordt de bestreden beslissing van de Vaste Beroepscommissie verbroken, wordt erop gewezen dat bij deze beslissing aan verzoekster niet de Togolese nationaliteit is ontzegd en wordt aangenomen dat de Togolese onderdanen die naar hun land terugkeren nadat hun asielaanvragen verworpen zijn, gevaar lopen onmenselijk en vernederend te worden behandeld. De bestuursrechter kon derhalve, zonder de bepalingen te schenden waarnaar in het middel verwezen wordt, aan verzoekster niet de subsidiaire bescherming weigeren die ze eiste louter omdat haar argumenten "een zeer algemene strekking blijven hebben".

Zie in dezelfde zin en van dezelfde datum, arrest nr. 173.960, XXX tegen de Belgische Staat.

HOOFDSTUK IV : AUDITORAAT

A. ONTWIKKELING VAN DE WERKLAST VAN HET AUDITORAAT

38. Bestuursgeschillen

a. Ingekomen verzoekschriften

1/ Bestuursrechtspraak in het algemeen

Wat de bestuursrechtspraak in het algemeen betreft, is het aantal ingekomen verzoekschriften (schorsing + nietigverklaring = 3.407) in het gerechtelijk jaar 2006-2007 licht gedaald (ongeveer 3,6%) t.o.v. het vorige gerechtelijk jaar (3.537).

2/ Rechtspraak in vreemdelingenzaken

Het aantal verzoekschriften tot schorsing (3.788) is sterk gedaald (ongeveer 26 %) als men uitgaat van dezelfde referentieperiodes als die welke in aanmerking zijn genomen voor de bestuursrechtspraak in het algemeen; dat geldt ook voor het aantal verzoekschriften tot nietigverklaring (5.472) (ongeveer 28%).

3/ Uit een vergelijking tussen het totale aantal verzoekschriften dat ingekomen is in het gerechtelijk jaar 2006-2007 (12.667) en het totale aantal verzoekschriften dat ingekomen is in het gerechtelijk jaar 2005-2006 (16.300) blijkt dat over het geheel genomen zich een sterke daling heeft voorgedaan (ongeveer 22%).

b. Opgemaakte verslagen administratie

1/ Bestuursrechtspraak in het algemeen

In het gerechtelijk jaar 2006-2007 zijn minder verslagen (schorsing + nietigverklaring = 3.960) opgemaakt dan in het gerechtelijk jaar 2005-2006 (= 4.124).

2/ Rechtspraak in vreemdelingenzaken

Ook hier is in dezelfde referentieperiode de productie licht gedaald³⁴.

De daling van het totale aantal opgemaakte verslagen (ongeveer 10,7%) is duidelijk minder groot dan de daling van het totale aantal ingekomen verzoekschriften.

⁽³⁴⁾ 2006-2007: 10.895; 2005-2006: 12.512

39. Wetgeving

a. Ingekomen adviesaanvragen

Het aantal adviesaanvragen dat in het gerechtelijk jaar 2006-2007 ingekomen is (2.458) vertoont een lichte stijging van 4% ten opzichte van het gerechtelijk jaar 2005-2006 (2.363).

b. Opgemaakte verslagen wetgeving

De productie van het aantal opgemaakte verslagen wetgeving volgt de stijgende lijn (+9,1%) van het aantal ingekomen adviesaanvragen. Zo zijn in het gerechtelijk jaar 2006-2007 2.574 verslagen wetgeving opgemaakt tegen 2.338 verslagen in het gerechtelijk jaar 2005-2006.

B. AUDITORAAT: CIJFERGEGEVENS BETREFFENDE HET GERECHTELIJK JAAR 2006-2007

INHOUDSTAFEL

40. BESTUURSGESCHILLEN³⁵

- a. Verzoekschriften behandeld en verslagen ingediend door de afdelingen van het auditoraat belast met de behandeling van bestuursgeschillen in het gerechtelijk jaar 2006-2007

- b. Ontwikkeling van het zaakaanbod vanaf het gerechtelijk jaar 1996-1997
 - 1/ Cijfergegevens
 - 2/ Grafiek

41. WETGEVING⁽¹⁾

- a. Adviesaanvragen behandeld en verslagen ingediend door de afdelingen van het auditoraat in het gerechtelijk jaar 2006-2007

- b. Ontwikkeling van het zaakaanbod vanaf het gerechtelijk jaar 1996-1997
 - 1/ Cijfergegevens
 - 2/ Grafiek

⁽³⁵⁾ De cijfergegevens over het aantal "ingekomen zaken geschillen van bestuur" die in deze statistiek zijn verwerkt, behelzen de verzoekschriften die daadwerkelijk zijn ontvangen door het secretariaat van het auditoraat, namelijk de verzoekschriften die door de griffie Administratie zijn overgezonden naar de administratieve diensten van het auditoraat. Dat betekent dat die cijfergegevens kunnen verschillen van de door de griffie Administratie naar voren gebrachte gegevens.

Eenzelfde werkwijze is gevolgd voor het berekenen van het aantal adviesaanvragen dat door de afdeling Wetgeving moet worden behandeld.

Verder dient de aandacht erop gevestigd te worden dat het vermelde aantal ingediende verslagen, de verslagen artikel 14^{quater} en 14^{quinquies} niet omvat. Tevens zij opgemerkt dat voor het gerechtelijk jaar 2006-2007, het aantal zaken dat is beëindigd met een arrest gewezen conform de artikelen 18, § 3, 1/ en 22, van het koninklijk besluit d.d. 9 juli 2000 (NPV) (i.e. 239 Fr + 185 NI zaken), niet is opgenomen in het cijfer van het aantal verslagen "vreemdelingenzaken".

40. BESTUURSGESCHILLEN

- a. Verzoekschriften behandeld en verslagen ingediend door de afdelingen van het auditoraat belast met de behandeling van bestuursgeschillen, van 1 september 2006 tot 31 augustus 2007

INGEKOMEN VERZOEKSCRIFTEN	
SCHORSINGEN	
Vreemdelingenzaken	3.788
Algemene zaken	1.132
Totaal	4.920
VERNIETIGINGEN	
Vreemdelingenzaken	5.472
Algemene zaken	2.275
Totaal	7.747
ALGEMEEN TOTAAL	12.667
OPGEMAAKTE VERSLAGEN	
SCHORSINGEN	
Vreemdelingenzaken	4.220
Algemene zaken	1.011
Totaal	5.231
VERNIETIGINGEN	
Vreemdelingenzaken	6.675
Algemene zaken	2.949
Totaal	9.624
ALGEMEEN TOTAAL	14.855

- b. Ontwikkeling van het zaakaanbod sedert het gerechtelijk jaar 2000-2001

1/ Cijfergegevens

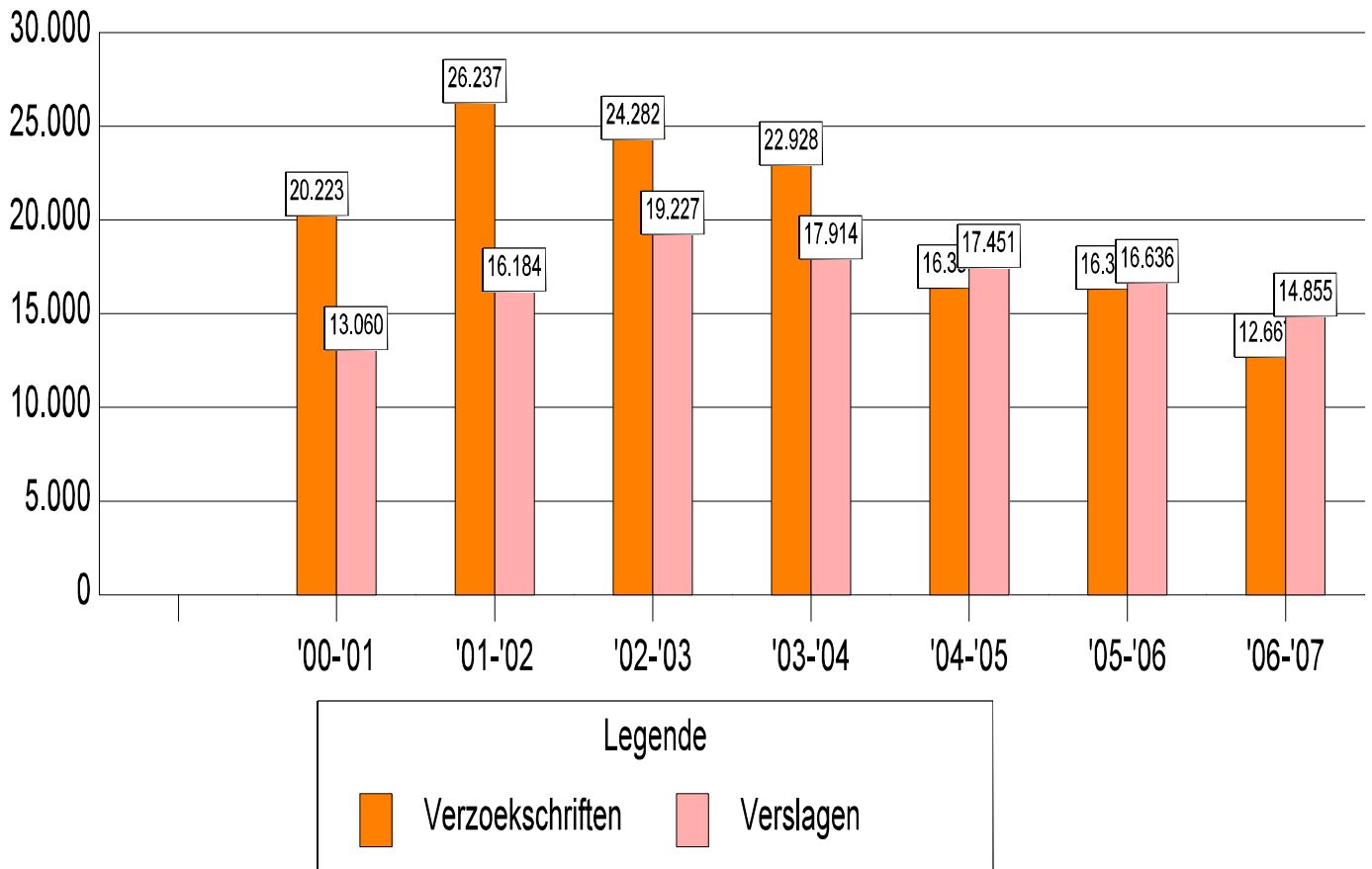
	Verzoekschriften	Verslagen
gerechtelijk jaar		
2000-2001	20.223	13.060
2001-2002	26.237	16.184
2002-2003	24.282	19.227
2003-2004	22.928	17.914
2004-2005	16.356	17.451
2005-2006	16.300	16.636
2006-2007	12.667 ³⁶	14.855 ³⁷

⁽³⁶⁾ Het cijfer 12.667 omvat 7.747 annulatieberoepen en 4.920 vorderingen tot schorsing. Bij de bestuursrechtspraak in het algemeen bedraagt het aantal ingeschreven verzoekschriften 3.407. Bij de rechtspraak in vreemdelingenzaken is dat 9.260.

⁽³⁷⁾ Het cijfer 14.855 omvat 5.231 ingediende verslagen over een vordering tot schorsing en 9.624 ingediende verslagen over een annulatieberoep. Bij de bestuursrechtspraak in het algemeen bedraagt het aantal ingediende verslagen 3.960. Bij de rechtspraak in vreemdelingenzaken is dat 10.895.

2/ Grafiek

VERZOEKSCRIFTEN EN VERSLAGEN

41. WETGEVING

- a. Adviesaanvragen behandeld en verslagen ingediend door de afdelingen van het auditoraat, van 1 september 2006 tot 31 augustus 2007³⁸

ADVIESAANVRAGEN	
Algemeen totaal	2.458
OPGEMAAKTE VERSLAGEN	
Algemeen totaal	2.574

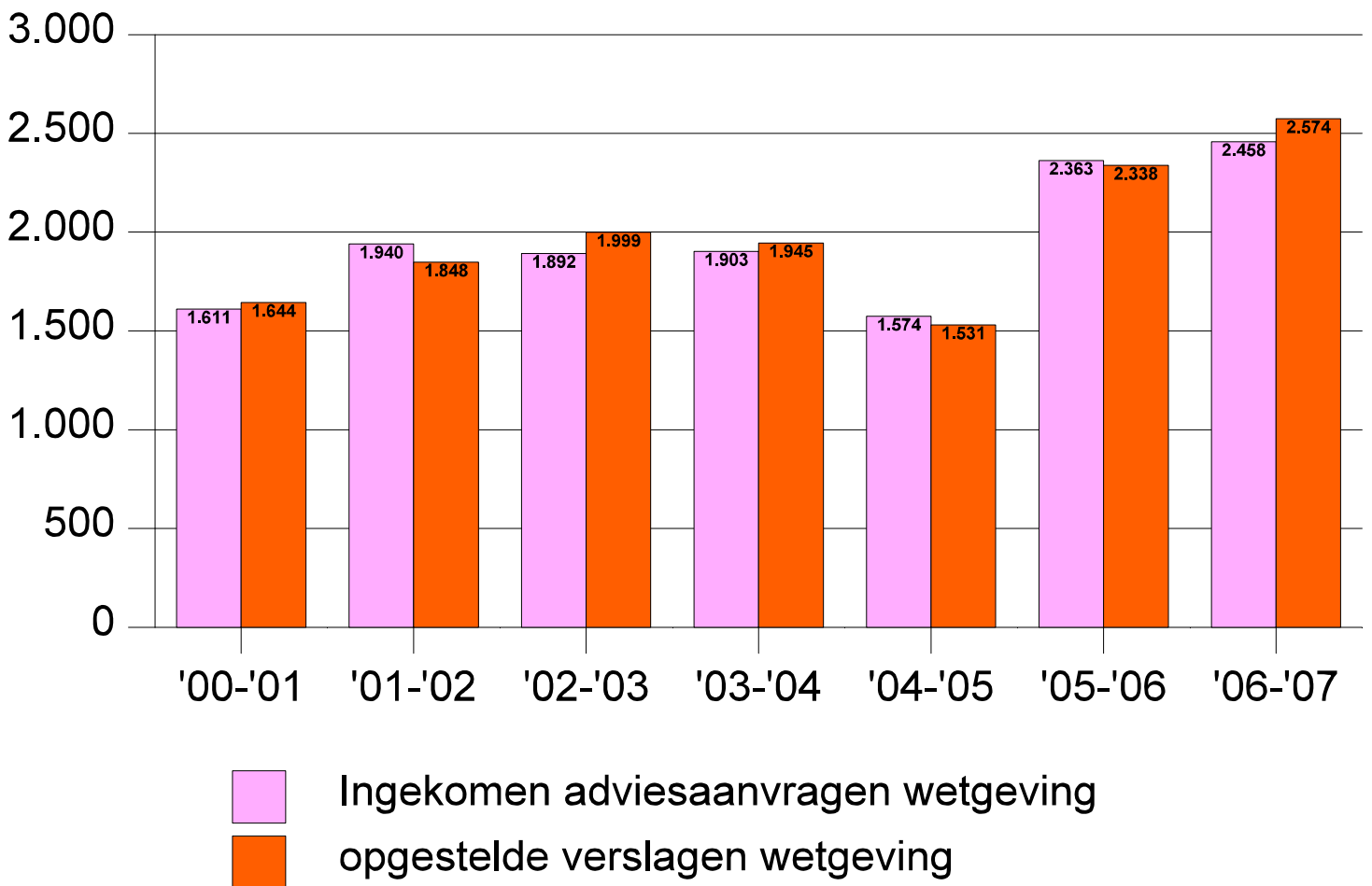
- b. Ontwikkeling van het zaakaanbod sedert het gerechtelijk jaar 2000-2001

1/ Cijfergegevens

	INGEKOMEN ADVIESAANVRAGEN WETGEVING	OPGEMAAKTE VERSLAGEN WETGEVING
2000-2001	1.611	1.644
2001-2002	1.940	1.848
2002-2003	1.892	1.999
2003-2004	1.903	1.945
2004-2005	1.574	1.531
2005-2006	2.363	2.338
2006-2007	2.458	2.574

⁽³⁸⁾ Er dient op gewezen te worden dat de kamers en de griffie 15 september van elk jaar als referentiedatum voor de berekening nemen.

2/ Grafiek

HOOFDSTUK V : HET COÖRDINATIEBUREAU

42. Algemeen

De structuur en de opdrachten van het coördinatiebureau werden niet beïnvloed door de wijzigingen die de reglementering op de Raad van State in de beschouwde periode onderging.

42.1. Bijhouden van de stand van de wetgeving

Het bijhouden van de stand van de wetgeving ten behoeve van de beide afdelingen van de Raad van State blijft de kerntaak van het coördinatiebureau. Dat gebeurt in hoofdzaak door de dagelijkse analyse van de teksten die in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt en van de arresten van de Raad van State inzake beroepen tegen reglementaire teksten en de verwerking daarvan in databanken en dossiers.

Het bureau stelt een bijgewerkte tekst van de belangrijkste reglementeringen betreffende de instelling ter beschikking.

42.2. Het elektronisch wetgevingsdossier

Voor elke aanvraag om advies aan de afdeling wetgeving wordt parallel met het nog steeds bestaande papieren dossier, en dat vanaf het rolnummer 35.501, een elektronisch dossier aangelegd.

Bij het openen van het dossier worden de adviesaanvraag, het ontwerp en de eventuele bijlagen opgenomen. Naderhand worden een overzicht van de documentatienota, het verslag van de auditeur en het advies van de afdeling wetgeving toegevoegd. Tenslotte kunnen op eenvoudige manier, wanneer voorhanden, een bijgewerkte tekstversie en de tekstversie van het Belgisch Staatsblad gevisualiseerd worden.

Wat betreft de ontsluiting van de gegevens over de vroegere adviesaanvragen in het bestand "Rol", werden in de beschouwde periode de gegevens van rolnummer 2500 tot rolnummer 8500 verwerkt. Deze invoering laat o.a. toe een rechtstreekse koppeling te maken met de parlementaire documenten vervat in de bestanden van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat.

42.3. Ter beschikking stellen van het publiek van de documentatie van het coördinatiebureau

Het publiek kan op het internet de gegevensbanken van het coördinatiebureau kosteloos raadplegen³⁹. Deze kregen de naam "RefLex", waarmee wordt aangegeven dat rond een kernbestand een netwerk van

⁽³⁹⁾ Koninklijk besluit van 13 juli 2004 tot vaststelling van de vorm waarin en de voorwaarden waaronder de documentatie van het coördinatiebureau van de Raad van State betreffende de stand van de wetgeving ter beschikking wordt gesteld van het publiek.

perifere databanken werd opgebouwd met verwijzingen naar normatieve gegevens.

De gegevensbanken kunnen op twee manieren geraadpleegd worden :

- ofwel rechtstreeks op de internetsite van de Raad van State, op het adres "<http://reflex.raadvst-consetat.be/reflex>" ,
- ofwel langs de internetsite van de Kruispuntbank van de wetgeving, op het adres "<http://www.belgielex.be>" .

De voor het publiek beschikbare databanken zijn :

- "Chrono" : hierin worden in de regel de wetgevende en reglementaire teksten opgenomen evenals de schorsings- en vernietigingsarresten, welke daarop betrekking hebben; met de bijwerking en de analyse van dit bestand was op 31 augustus 2007 teruggewerkt tot het jaar 1973;
- "Parlement" : bevat de verwijzingen naar de parlementaire voorbereidingen;
- "Grondwettelijk Hof" : bevat de verwijzingen naar de prejudiciële vragen, de beroepen tot nietigverklaring en de arresten;
- "Beroepen Raad van State" : hierin worden de beroepen tot nietigverklaring van reglementaire akten en de daarop volgende arresten opgenomen;
- "Verdragen" : de verdragen die verbindend zijn voor de federale staat en/of de deelgebieden;
- "Europa" : hierin worden de verwijzingen naar een voor het "Chrono"-bestand relevante selectie van EU-teksten opgenomen;
- "Benelux" : deze gegevensbank bevat de verwijzingen naar de reglementaire akten van de Benelux.

Het bijzondere van deze databanken is hun onderlinge band. Zo kan de informatie over een wet waarbij een Europese richtlijn wordt omgezet een reeks koppelingen bevatten naar verschillende met deze wet verband houdende gegevens. Er wordt bijvoorbeeld een link gelegd naar de tekst zoals die is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad (van af publicatiedatum 03/07/1997), naar de richtlijn die wordt omgezet, naar de parlementaire voorbereidingen bij deze wet, naar de beroepen bij het Grondwettelijk Hof, naar wijzigende akten en naar de uitvoeringsbesluiten van deze wet.

Er staan een aantal hulpmiddelen ter beschikking van de gebruiker :

- een algemene handleiding die de mogelijkheden van RefLex beschrijft;
- een specifieke handleiding per databank;
- een korte uitleg over specifieke rubrieken.

Wanneer de gebruikers vragen of opmerkingen hebben, kunnen zij die doorsturen en worden zij op de hoogte gehouden van het gevolg dat eraan werd gegeven, maar

- er wordt geen antwoord gegeven op persoonlijke vragen;
- er wordt geen juridische bijstand verleend met betrekking tot het begrijpen of toepassen van de regelgeving;

- er wordt geen toegang verleend tot de dossiers die verband houden met geschillen aanhangig bij de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State;
- er wordt geen toegang verleend tot niet gepubliceerde adviezen van de afdeling wetgeving van de Raad van State.

Het gemiddelde maandelijks aantal bezoeken over de periode van september 2006 tot augustus 2007, bedroeg meer dan 57.000. Dit aantal blijft thans vrij constant. De maximum-capaciteit van de betrokken server werd nog niet bereikt.

Het aantal en de aard van de vragen en opmerkingen gedurende de beschouwde periode wijzen op een kritische en opbouwende instelling van de bezoekers van de site.

42.4. Duitstalige teksten

Voor alle teksten van de Duitstalige Gemeenschap werd gedurende de beschouwde periode het opschrift in de eigen taal toegevoegd in de databank "Chrono" van het interne bestand "Bucobu". Deze voorbereidende stap is noodzakelijk voor het ter beschikking stellen van deze gegevens aan het publiek, wat uitdrukkelijk werd gevraagd door het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap.

42.5. Coördinaties en codificaties

In de besproken periode werd geen beroep gedaan op het coördinatiebureau voor het onderzoek van ontwerpen betreffende coördinaties of codificaties.

Ook werd met toepassing van artikel 6*bis* van de gecoördineerde wetten geen vraag tot vereenvoudiging van regelgeving gericht aan het coördinatiebureau. Deze mogelijkheid bleef sinds de invoering ervan in 1996 onbenut.

42.6. Diverse opdrachten

Leden van het coördinatiebureau namen in de besproken periode deel aan de redactie van de gids van de principes van wetgevingstechniek, aan het gemeenschappelijk platform van de Kruispuntbank van de wetgeving en aan de werkgroep die de tekst in verband met de nieuwe procedure voor de cassatieberoepen heeft voorbereid (koninklijk besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatie-procedure bij de Raad van State).

Bovendien maakte het coördinatiebureau deel uit van de Commissie Procedure, die de totstandkoming van het koninklijk besluit van 25 april 2007 tot wijziging van diverse besluiten betreffende de procedure voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en van het koninklijk besluit van 19 juli 2007 tot wijziging van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, wat betreft de kwijting der rechten, heeft voorbereid.

Er wordt nog steeds een beroep gedaan op de personeelsleden van het coördinatiebureau die gespecialiseerd zijn in document- en archiefbeheer, om bijzondere opdrachten te vervullen. Deze opdrachten omvatten :

- de organisatie van opleidingen, zowel binnen de instelling als voor de magistraten van de rechterlijke orde, die gericht zijn op het gebruik van de documentatie die beheerd wordt door het coördinatiebureau;
- de begeleiding van studenten en onderzoekers;
- medewerking aan de beschrijving en de opvolging van de documentaire verzamelingen van de instelling;
- organisatie van het archiefbeleid binnen de instelling;
- voorbereiding van de archiefoverdracht van de dossiers en de registers van de afdeling bestuursrechtspraak over de periode 1966-1976.

HOOFDSTUK VI : G R I F F I E V A N D E A F D E L I N G **BESTUURSRECHTSPRAAK**

Als gevolg van de wet van 15 september 2006 heeft de griffie Vreemdelingenzaken haar activiteiten omgeschakeld naar het behandelen van cassatieberoepen. Er is een omvangrijk opleidingsprogramma georganiseerd om de medewerkers van de griffie de bekwaamheden bij te brengen die vereist zijn voor die nieuwe procedure.

Tegelijkertijd heeft de griffie Vreemdelingenzaken voortgewerkt aan het wegwerken van de achterstand.

Als gevolg van het koninklijk besluit van 25 april 2007 heeft ook de griffie Algemene Zaken zich moeten inwerken in heel wat processuele wijzigingen.

De regeling voor het betalen van de rechten uitgewerkt in het koninklijk besluit van 21 december 2006 - waarbij de fiscale zegels vervangen zijn door modernere betalingsmiddelen - heeft heel wat praktische problemen opgeleverd. Het koninklijk besluit van 19 juli 2007 heeft die toestand uiteindelijk verholpen door te bepalen dat de rechten stelselmatig in debet worden begroot.

Verscheidene wijzigingen ingevoerd bij de hervorming hebben verschillende gevolgen gehad voor de werklast.

Eenzijds:

- een stijging van de werklast als gevolg van de nieuwe voorwaarden voor het op de rol plaatsen van de zaken, en van de nieuwe voorwaarden voor de bekendmaking van beroepen tot nietigverklaring tegen verordeningen;
- een stijging van het aantal laatste memories die behandeld moeten worden, aangezien van het verslag van de auditeur voortaan gelijktijdig aan alle partijen kennis wordt gegeven;

Anderzijds:

- het voortzetten van de administratieve behandeling van de nog hangende dossiers inzake beroepsverenigingen;
- het stopzetten van de administratieve behandeling van verzoeken om advies over niet-betwiste zaken aan de afdeling Bestuursrechtspraak.

De griffie is ook nauw blijven samenwerken met de ICT-dienst om de computerprogramma's voor het beheer van de dossiers voort te verbeteren. Een eerste analyse is gemaakt met de bedoeling geleidelijk aan te komen tot een beter beheer van de gegevens van de partijen (gids van advocaten en verwerende partijen, overzicht van de adreswijzigingen, ...). Eén van de eerste doelstellingen van de griffie bestaat erin een volledig uitgewerkt systeem van direct mail in te voeren voor het beheer van de brieven die door de griffie worden verstuurd.

HOOFDSTUK VII : DE DIENST OVEREENSTEMMING DER TEKSTEN

43. De dienst Overeenstemming der Teksten zorgt voor de vertaling van adviezen, arresten, ontwerparresten, verslagen van het auditoraat en varia. De teksten worden vertaald in een van de drie landstalen (Nederlands, Frans of Duits) en sommige stukken soms in het Engels. Alle vertaalde teksten worden gerevideerd, dat wil zeggen nagelezen en gecorrigeerd door revisoren.

43.1. Adviezen

Voor het jaar 2006-2007 wordt een aanzienlijke toename van adviezen vastgesteld : 1.703 tegen 1.496 in 2005-2006.

Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 2/, van de gecoördineerde wetten, kan de overheid bij een met bijzondere redenen omklede aanvraag aan de afdeling wetgeving vragen dat ze haar advies uitbrengt binnen een termijn van vijf werkdagen. In dat geval onderzoekt de afdeling drie punten : de bevoegdheid van de steller van de handeling, de rechtsgrond en de te vervullen voorgeschreven vormvereisten.

Wanneer de overheid aan de afdeling wetgeving vraagt om haar advies binnen een termijn van dertig dagen uit te brengen (artikel 84, § 1, eerste lid, 1/), kan de afdeling wetgeving haar onderzoek tot de drie voormelde punten beperken.

In artikel 83, eerste, tweede en derde lid, van de gecoördineerde wetten wordt het volgende bepaald :

" ...

Behoudens wanneer zij betrekking hebben op ontwerpen die overeenkomstig de wet slechts in het Nederlands of in het Frans zijn gesteld, worden de adviezen in de andere taal vertaald en wordt de overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse versie nagezien door [...] het lid van de kamer dat het bewijs levert van de kennis van de twee talen.

Voor de in het Duits gestelde adviesaanvragen evenwel worden de adviezen in het Duits vertaald onder het toezicht van een lid van het auditoraat dat het bewijs heeft geleverd van een grondige kennis van de Duitse taal.

De adviezen worden vertaald binnen een termijn van ten hoogste vijftien dagen, die ingaat de dag dat het advies in één taal wordt medegedeeld."

Gelet op het grote aantal adviesaanvragen en de toegemeten termijnen, zijn de kamers van de afdeling Wetgeving genoodzaakt hun onderzoek van de ontwerpen te beperken tot de drie voormelde punten. Voor de dienst Overeenstemming der Teksten, die zorgt voor de vertaling en de revisie van de adviezen, betekent zulks dat hij nog slechts over een enge marge beschikt om de kwaliteit van de ontwerpen te onderzoeken uit het oogpunt van taalgebruik en redactionele verzorging. De dienst Overeenstemming der Teksten stelt tot zijn spijt vast dat de teksten van de ontwerpen nog talrijke onvolkomenheden vertonen. De dienst is evenwel van oordeel dat het nuttig blijft opmerkingen te maken, ook al zijn die bondig, ten einde de leesbaarheid van de teksten van de ontwerpen te verbeteren en te streven naar een correcter taalgebruik.

43.2. Arresten

Er zijn minder arresten vertaald onder meer wegens de toename van het aantal te vertalen adviezen. Voorts wordt vastgesteld dat de arresten die voor vertaling worden voorgelegd doorgaans zeer ingewikkeld en technisch zijn en bovendien duidelijk langer zijn dan vroeger.

43.3. Varia

Het aantal te vertalen varia is sterk toegenomen, onder meer wegens :

- de vertaling van alle processtukken van de zaak V.Z.W. Vrijheidsfonds en V.Z.W. Vlaamse Concentratie;
- de vertaling van teksten voor de nieuwe website van de Raad van State in vier talen;
- de vertaling van de beheersplannen;
- voorbereidende teksten betreffende de wijzigingen van de wetgeving op de Raad van State;
- vertaling van de nieuwe circulaire betreffende de wetgevingstechniek.

44. STATISTIEKEN VAN DE WERKZAAMHEDEN

De dienst Overeenstemming der Teksten heeft ervoor geopteerd zijn statistieken op te maken volgens de kalender van de afdeling wetgeving, namelijk telkens van 16/9 van een jaar tot 15/9 van het volgende jaar, aangezien de dienst gebonden is aan de termijnen die gelden voor het werk van die afdeling. Voor het overige vertaalwerk kunnen termijnen gelden wegens interne vereisten (bijvoorbeeld algemene vergaderingen) of externe vereisten (bijvoorbeeld bekendmaking op de website). Uit zorg voor de samenhang heeft de dienst diezelfde datums toegepast voor de aantallen betreffende die andere stukken.

	VERTAAL- DE ADVIEZE N	TER VERTALING INGEKOMEN ARRESTEN ⁴⁰	VERTAALD E ARRESTEN ⁴¹	ONT- WERP- ARREST- EN	VERSLAGE N	VARIA
2000-2001	973	403	312	66	41	241
2001-2002	1.039	134	554	57	38	219
2002-2003	1.153	105	748	53	37	277
2003-2004	958	168	1.057	80	32	201
2004-2005	982	192	872	55	54	243
2005-2006	1.496	84	511	66	33	181
2006-2007	1.703	115	391	49	47	312

⁽⁴⁰⁾ Het gaat om arresten die in de bewuste periode geweest zijn.

⁽⁴¹⁾ Het gaat om de vertaling van arresten die in de bewuste periode geweest zijn en om oudere arresten.

HOOFDSTUK VIII : INFORMATICA

Sedert verscheidene jaren dient de informatica bij de Raad van State een dubbel doel: productiemiddel en communicatiemiddel..

Als productiemiddel is de informatica op intern vlak het enige middel geworden voor de uitvoering van de twee hoofdtaken van de instelling: de adviesverlenende taak van de afdeling Wetgeving en de rechtsprekende taak van de afdeling Bestuursrechtspraak. Dat productiemiddel maakt het op zijn beurt mogelijk gegevensbanken te voeden die het kernbestanddeel van de communicatiemiddelen binnen de instelling zijn, alsook de arresten van de afdeling Bestuursrechtspraak te verspreiden, door middel van een jaarlijkse cd-rom met de rechtspraak. Een deel van de middelen is ook bestemd voor het interne beheer, inzonderheid het personeelsbeleid, het beheer van de werktijd, enz.

Als communicatiemiddel staat de informatica in eerste instantie ten dienste van het interne netwerk van de instelling, verschaft ze de noodzakelijke toegang tot de buitenwereld, en ondersteunt ze de zopas vernieuwde website.

De informaticadienst verschaft in dat verband materiële bijstand bij de werkzaamheden van elke dienst, waarvan sommige leden echte bekwaamheden hebben ontwikkeld bij het werken met bepaalde toepassingen. De aankoop, de ingebruikname en het onderhoud van een aanzienlijk computerpark vormen de belangrijkste onderdelen van die taak. Er zijn dan ook evenveel werkstations als personeelsleden in de ruimste zin van het woord.

Tijdens het gerechtelijk jaar waarop dit verslag betrekking heeft, is veel werk besteed aan de vernieuwing van de website van de Raad van State. Die nieuwe website is op 17 september 2007 plechtig in gebruik genomen; op diezelfde datum is ook de website voorgesteld van de ivzw Vereniging van de Raden van State en van de Hoge Administratieve Rechtscolleges van de Lid-Statens van de Europese Unie.

Met de inwerkingtreding van de wet van 15 september 2006 tot hervorming van de Raad van State en tot oprichting van een Raad voor Vreemdelingenbetwistingen⁴² is de formatie van de Raad uitgebreid. Op materieel vlak heeft dit geleid tot de aankoop en installatie van nieuwe werkstations. Die werkzaamheden gaan gepaard met de vervanging van verouderde apparatuur, terwijl de personeelssterkte dezelfde blijft.

De commissie informatica, die belast is met het volgen van de ontwikkelingen van dat beheerinstrument, tracht de zeer snelle ontwikkeling in deze sector bij te houden en de projecten voor de nabije toekomst te evalueren, inzonderheid de installatie en het gebruik van een "open source" programmatuur zoals "OpenOffice".

⁽⁴²⁾ Belgisch Staatsblad, 6 oktober 2006, blz. 53.468 en e.v. Zie eveneens de wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, *Ibid.*, blz. 53.533 en e.v.

HOOFDSTUK IX : BEGROTING

45. De begroting van de Raad van State vormt afdeling 59 van de begroting van de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken.

De bijgaande tabel geeft de ordonnanceringskredieten weer van de begrotingsjaren die overeenstemmen met de periode waarop het voorliggende openbare jaarverslag betrekking heeft, namelijk de kredieten toegekend door de oorspronkelijke begroting en door de aangepaste begroting van het begrotingsjaar 2007.

Ter wille van de transparantie worden de oorspronkelijke kredieten van het begrotingsjaar 2006 gegeven.

In de verantwoording van de algemene uitgavenbegroting voor het jaar 2006 ⁴³ wordt, overeenkomstig artikel 13 van de wetten op de Rijkscomptabiliteit, gecoördineerd op 17 juli 1991, weer een opsomming gegeven van de taken die aan de Raad van State zijn toegewezen en wordt, per programma, een toelichting gegeven bij de geraamde uitgaven waarvoor kredieten worden aangevraagd.

Uit de toelichting bij de budgettaire voorstellen is het nuttig de volgende overwegingen over te nemen:

- a. De wet van 15 september 2006 tot hervorming van de Raad van State en tot oprichting van een Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (B.S. 6 oktober 2006) voorziet in 6 bijkomende staatsraden, 6 bijkomende auditeurs en 6 bijkomende griffiers (B.A. 11.03: K.1.084,00). Een optimale ondersteuning van deze magistraten vergt een aanpassing van het administratief personeelsbestand. Daarnaast dient voor de verwerking van het nieuwe cassatiecontentieux bijkomende administratieve 'cellen' te worden opgericht. Simultaan met de nog hangende werkvoorraad in het vreemdelingencontentieux zullen de zaken van dit nieuwe contentieux immers snel worden afgehandeld. De bijbehorende indienstneming van 20 bestuurssecretarissen, 8 opstellers, 4 adjunct-secretarissen, 2 analyst-programmeurs, 8 klerktypisten wordt budgettair geraamd op k. 987,00 (B.A. 11.04).⁴⁴
- b. De budgettaire impact die voormelde hervorming met zich meebrengt wordt in onderhavige verantwoording telkens afzonderlijk vermeld. Bij de berekening van deze budgettaire weerslag werd uitgegaan van 1 april 2007 als begindatum van de hervorming. De

⁽⁴³⁾ Verantwoording van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2007 (Gedr. St., Kamer, zitting 2006-2007, Stuk 51-2705/003, blz. 397 en 403 tot 418). Zie eveneens de verantwoording van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2006 (Gedr. St., Kamer, zitting 2005-2006, Stuk 51-2044/003, blz. 393 en 397).

⁽⁴⁴⁾ Voornoemde verantwoording van de begroting 2007, blz. 411.

betreffende meeruitgaven die niet-recurrent zijn, krijgen een aparte vermelding⁴⁵

De hervorming van de Raad van State heeft aanleiding gegeven tot een herziening van het geheel van de begrotingskredieten. Zoals uitgelegd wordt in de verantwoording van de algemene uitgavenbegroting waarnaar uitdrukkelijk verwezen wordt, zijn die begrotingskredieten aangepast teneinde rekening te houden met de bezoldigingen die betaald moeten worden aan de leden van de Raad, het auditoraat en de griffie, met inbegrip van de herziening van sommige loonschalen, de aankoop van kantoorhulpmiddelen, de inrichting van sommige lokalen en, in het algemeen, met de verhoging van de kosten voor de werking van elk bestuur.

⁽⁴⁵⁾ Voornoemde verantwoording van de begroting 2007, blz. 410.

46. BEGROTINGSCIJFERS

Afdeling 59 RAAD VAN STATE (ordonnanceringskredieten) ⁴⁶	Aangepaste begroting 2006 ⁴⁷	Oorspronkelijke begroting 2007 ⁴⁸	Aangepaste begroting 2007 ⁴⁹
Bezoldigingen statutair personeel	24.568	27.937	27.935
Bezoldigingen ander dan statutair personeel	5.869	7.062	7.062
Uitgaven voor sociaal dienstbetoon	51	55	57
Bestendige uitgaven	1.675	2.040	2.040
Informatisering	159	214	214
Uitzonderlijke aankopen	7	47	47
Duurzame roerende goederen	92	206	206
Aankoop informatica-apparatuur	288	493	493
Administratieve rechtspraak ⁵⁰	6	6	6
Werkingskosten Secretariaat-generaal "Association des Conseils d'Etat et des Juridictions administratives suprêmes de l'Union européenne"	1	3	3
Toelage "Association des Conseils d'Etat et des Juridictions administratives suprêmes de l'Union européenne"	2	2	2
TOTALEN voor het programma 13.59.0 en de organisatieafdeling 13-59	32.718	38.065	38.065

⁽⁴⁶⁾ Bedragen in duizenden euro's.

⁽⁴⁷⁾ Wet van 11 juli 2006 houdende eerste aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van het begrotingsjaar 2006, Belgisch Staatsblad van 25 oktober 2006, blz. 56.888 en 56.889.

⁽⁴⁸⁾ Wet van 28 december 2006 houdende de Algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2007, Belgisch Staatsblad van 9 maart 2007, blz. 11.724 en 11.725.

⁽⁴⁹⁾ Wet van 3 juni 2007 houdende tweede aanpassing van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2007, Belgisch Staatsblad van 18 september 2007, blz. 49.171 en 49.173.

⁽⁵⁰⁾ Fonds voor het beheer van de dwangsommen.

HOOFDSTUK X : DOCUMENTATIEVERWERKING VAN DE RAAD VAN STATE (Artikel 76, § 3, tweede lid, R.v.St.-Wet)

47.1. Op 24 oktober 1996 werd de website van de Raad van State voor het eerst aan het publiek voorgesteld. De Raad van State was op dat ogenblik het eerste rechtscollege in ons land dat via een website zijn rechtspraak en andere informatie ter beschikking stelde van de burgers en personen die zich beroepshalve met het recht bezighielden.

De Raad van State beschikte tevens als eerste rechtscollege over een algemene wettelijke regeling voor de publicatie van zijn uitspraken. De arresten, gepubliceerd in pdf-formaat, waren doorzoekbaar via een volle-tekstzoekfunctie. De Raad van State gaf aldus een eigentijdse invulling aan het beginsel van de openbaarheid van de rechtspraak.

Het groeiend aantal uitspraken, de gewijzigde verwachtingen van de gebruikers en onze voortdurende zorg voor een toenemende gebruiksvriendelijkheid en verbeterde zoekmogelijkheid hebben ertoe geleid dat de rechtspraak van onze instelling het voorbije jaar via de vernieuwde website op verschillende wijzen ontsloten werd.

Een nieuwe krachtige zoekmotor biedt thans de mogelijkheid om opzoeken te doen, zowel op basis van woorden in de volle tekst als via extra zoekcriteria. Bij deze zoekmethode kan ook gebruik worden gemaakt van logische operatoren (en, of, en niet...) wat een intuïtieve manier van opzoeken vergemakkelijkt.

Daarnaast worden de recente uitspraken versneld gepubliceerd per materie. De betrokken lijsten worden wekelijks aangepast zodat de bezoeker van de website snel een overzicht krijgt van de recentste beslissingen in elke materie.

Last but not least worden de arresten voortaan ook inhoudelijk ontsloten via een trefwoordenlijst in boomstructuur. Daardoor kan de gebruiker meer thematische opzoeken doen binnen het geheel van de uitgesproken arresten en beschikkingen.

Zodoende werd een eerste stap gezet naar het ter beschikking stellen van de documentatie betreffende de rechtspraak en de adviezen van de Raad van State, zoals die door het auditoraat wordt bijgehouden overeenkomstig artikel 76,§2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

Bij het ontwikkelen van de vernieuwde website werd bovendien overgestapt van een statische naar een dynamische website ("dynamic content") waarbij de nieuwe informatie en documentatie versneld kan worden gepubliceerd.

Dagelijks kunnen de zittingsbladen via de website geraadpleegd worden en kan men via een nieuwsrubriek kennis nemen van mededelingen die van belang kunnen zijn voor de media en het publiek, in het bijzonder voor diegenen die zich beroepshalve met het recht bezighouden.

Om dit te verwezenlijken werd een redactie samengesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van de diverse geledingen van onze instelling.

- 47.2. Nadat de coördinator van de documentatieverwerking tijdens het gerechtelijk jaar 2005-2006 een kritische nota betreffende de evolutie van de documentatieverwerking binnen de Raad van State had opgesteld, beslisten de korpsscheefs de reorganisatie voor te bereiden van de documentaire diensten van de Raad van State, die thans versnipperd zijn binnen de instelling (auditoraat, coördinatiebureau, bibliotheek, informaticadienst). Hoewel het aantal documentaire bronnen binnen de Raad van State de voorbije jaren aanzienlijk is toegenomen blijkt dat deze versnippering een optimalere uitbouw en ontsluiting van deze documentaire bronnen, die voldoet aan terechte verwachtingen van de eindgebruikers, in de weg staat. De doelstelling van deze hervorming is dan ook een verbeterde en efficiëntere ondersteuning van de magistraten, hetgeen uiteindelijk moet bijdragen tot een verhoging van het rendement.

In de loop van het eerste semester van 2007 werd een honderdtal personeelsleden bevraagd teneinde een algemeen beeld te krijgen van de juridisch documentaire taken uitgevoerd door het administratief personeel. De gegevens werden verwerkt in een databank en vormen de basis van een verslag waarin een overzicht wordt geschetst van de verschillende documentaire bronnen en opdrachten en van de mensen en middelen die thans binnen de verschillende diensten worden ingezet om deze opdrachten uit te voeren.

- 48.1. De databank "Arresten-NL", die in de loop van het eerste trimester van 2000 aangemaakt is in FileMaker Pro, werd het voorbije jaar verder uitgebouwd. Deze databank, waarin systematisch de samenvattingen zijn opgenomen van de Nederlandstalige arresten van de Raad van State vanaf 1 januari 2000, is opgebouwd rond een trefwoordenlijst in een boomstructuur.

Naar aanleiding van de hervorming van de cassatieprocedure werd de databankstructuur uitgebreid en aangepast. Zo werd een domein 'cassatieprocedure' toegevoegd en werden voorbereidingen getroffen voor het invoeren van een nieuw gegevenstype, met name de beschikkingen. De inhoud van de databank werd gedeeltelijk publiek gemaakt via de trefwoordenstructuur op de vernieuwde website. In het vooruitzicht van de volledige publicatie van de databank werden bepaalde domeinen grondig herwerkt.

- 48.2. Met de databank "Jurisprudence - F", die eveneens in FileMaker Pro is aangemaakt, wordt de Franstalige documentatie betreffende de arresten van de Raad van State beheerd en toegankelijk gemaakt. Deze databank is opgebouwd rond een trefwoordenlijst, in boomstructuur. Zij is operationeel sedert juni 2004. Het voorbij jaar werd de invoer beëindigd van de informatie betreffende de samenvattingen uit de periode 1996-2004. Vòòr 1996 worden de arresten sporadisch in de databank opgenomen.

Voorts heeft de cel documentatie het voorbije jaar zich nog toegelegd op :

- het verbeteren van de zoekmogelijkheden;
- het voorstellen van de databank aan de interne gebruikers van de Raad van State;
- het openstellen van de boomstructuur voor het publiek, via de website;
- het toevoegen van een tak 'cassatieprocedure' in de trefwoordenstructuur.

48.3. De tweetalige precedentendatabank "Capita Selecta", die uittreksels uit adviezen van de afdeling wetgeving ontsluit, is sedert het voorbije jaar operationeel. Er waren nog enkele belangrijke wijzigingen aangebracht in de structuur alvorens de testfase werd gestart. Die fase is thans afgerond. De gegevens zijn uit de reeds bestaande Nederlandstalige databank gehaald en ingevoerd in de nieuwe structuur. Een ploeg van medewerkers is gestart met de controle van deze ingevoerde gegevens en met het invoeren van de overeenkomstige Franstalige gegevens. Verder werd de databank voorgesteld aan de toekomstige gebruikers en werden er afspraken gemaakt in verband met de selectie van de uittreksels uit de adviezen en hun invoer in de databank.

49.1. Zoals de voorbije jaren was de Raad van State ook het afgelopen jaar betrokken bij een aantal externe initiatieven die van belang zijn voor de ontsluiting en het beheer van elektronische documenten in het algemeen en de eigen databanken in het bijzonder. De Raad van State nam actief deel aan de verdere ontwikkeling van de "Kruispuntbank van de wetgeving". Nadat eerder reeds aandacht besteed was aan de mogelijke uitbreiding van de databank werden het voorbije jaar verbindingen tot stand gebracht met Wallex, de Vlaamse Codex, het Vlaams Parlement, en het Parlement van de Franse Gemeenschap.

De kruispuntdatabank van de wetgeving creëert één toegangspoort tot een aantal databanken die betrekking hebben op de wetgeving en verbindt deze rond de referentiedatabank van de Raad van State. De kruispuntbank van de wetgeving is sinds 8 maart 2005 online : www.belgielex.be, www.belgiquelex.be, www.belgienlex.be en www.belgiumlex.be

De databank met wetgevingsreferenties "refLex" van de Raad van State, die de basisbijdrage vormt van onze instelling aan het project "Kruispuntbank van de wetgeving" werd verder uitgebouwd. Deze is ook publiek toegankelijk via de website van de Raad van State : <http://www.raadvst-consetat.be>

49.2. Op 27 februari 2007 werd een overeenkomst gesloten tussen de Raad van State en de nieuw opgerichte Raad voor Vreemdelingenbetwistingen waarbij deze laatste onbeperkte toegang kreeg tot de arresten van de Raad van State en de interne databanken "Arresten-NL" en "Jurisprudence-F".

Tevens drukten beide rechtscolleges de wens uit om als loyale partners en vanuit een geest van samenwerking te streven naar een verhoogde samenwerking op verschillende domeinen en in het bijzonder op het vlak van de documentaire bronnen waarover beide rechtscolleges beschikken.

50. Overeenkomstig het koninklijk besluit van 7 juli 1997 betreffende de publicatie van de arresten van de Raad van State werd ook het voorbije jaar een cd-rom met de arresten uitgegeven. Vastgesteld wordt dat de dalende trend in verkoop van de cd-roms van de vorige jaren zich lijkt te stabiliseren op minder dan 100 exemplaren. De oorzaak hiervan is ongetwijfeld de steeds ruimere verspreiding van het Internet enerzijds en de snellere publicatie van de arresten via de website anderzijds. Gelet op deze tendens is het aangewezen de regelgeving inzake deze vorm van publicatie aan te passen.

- 51.1. Het voorbije jaar werd het elektronisch wetgevingsdossier verder uitgebouwd. De dossiers "adviesaanvragen wetgeving" worden thans systematisch ingescand en omgezet in een pdf-formaat. Deze documenten worden vervolgens ter beschikking gesteld via het Intranet en de databank "Rol" van het Coördinatiebureau. Thans zijn alle relevante documenten met betrekking tot een adviesaanvraag elektronisch beschikbaar.
- 51.2. De afdeling wetgeving van het auditoraat heeft het voorbije jaar een aanvang gemaakt met het systematisch archiveren van de documentatienota's in digitaal formaat. Aldus kan deze documentatie beter en sneller geraadpleegd en ontsloten worden.
52. De Commissie Documentatie, waarin de diverse geledingen van de Raad van State vertegenwoordigd zijn, is onder meer belast met de evaluatie van de projectvoortgang en met de selectie, c.q. aankoop, van juridisch documentatiemateriaal zoals cd-roms, boeken, enz. In 2007 werd het bibliotheekbudget verhoogd naar 290.000 €. Op het einde van het gerechtelijk jaar bestond de boekencatalogus van de bibliotheek uit 12.431 titels hetgeen een aangroei is met 279 titels. Het aantal abonnementen op tijdschriften bedroeg op dat ogenblik 132. Het aantal abonnementen op cd-roms bedroeg op het einde van het gerechtelijk jaar 18.

HOOFDSTUK XI : EXTERNE ACTIVITEITEN

53. Onder externe activiteiten van de Raad van State en van de magistraten van de Raad wordt verstaan: officiële betrekkingen met Belgische en buitenlandse overheden of instellingen en met de pers; deelname aan congressen, aan colloquia of aan de werkzaamheden van internationale verenigingen; officiële delegaties of afvaardigingen van magistraten van de Raad van State; verwelkoming van stagiairs, enz.

Net als in de vorige jaarverslagen moet gewezen worden op de gestage groei van de internationale contacten, inzonderheid van de verzoeken tot juridische samenwerking vanwege landen die hun systeem van bestuursrechtspraak hervormen. De Raad van State hecht daar een zeer groot belang aan, omdat zulke bijeenkomsten het voordeel bieden dat contacten met buitenlandse collega's worden bevorderd, alsook de uitwisseling van nuttige informatie, en zulks tevens de uitstraling van onze instelling ten goede komt.

54. Betrekkingen met de Belgische overheden en met de pers

a. Betrekkingen met de Belgische overheden

- De Raad van State heeft vanzelfsprekend geregelde contacten met onder andere de Minister van Binnenlandse Zaken, onder wiens departement hij administratief en budgettair gezien ressorteert, en met andere ministers, inzonderheid met de minister belast met de Rijksgebouwen, met het oog op de voordracht van kandidaten en de benoeming tot verscheidene ambten, om de rechtspositie en de status van de personeelsleden te regelen, enz. De eerste voorzitter van de Raad van State, de voorzitter van de Raad van State, de auditeur-generaal, de adjunct-auditeur-generaal, de hoofdgriffier en de beheerder zijn daarbij betrokken.
- De eerste voorzitter, die aan het hoofd staat van de afdeling wetgeving, heeft contacten met verscheidene federale, gemeenschaps- en gewestoverheden, voor het gereedmaken van de dossiers, de voortgang van de adviesprocedures en het doorsturen van de adviezen van de afdeling wetgeving.
- De eerste voorzitter en de auditeur-generaal of de voorzitter of de adjunct-auditeur-generaal hebben de Raad van State vertegenwoordigd op verscheidene officiële plechtigheden of gebeurtenissen; daarnaast hebben delegaties van de Raad van State verscheidene traditionele plechtigheden en gebeurtenissen bijgewoond.

b. Betrekkingen met de pers

De pers brengt zeer vaak verslag uit over adviezen of arresten van de Raad van State.

Op 21 december 2004 heeft de algemene vergadering de heer L. HELLIN, kamervoorzitter, aangewezen als persmagistraat.

Op de internetsite is een rubriek "Nieuws" terug te vinden waarin informatie wordt verstrekt die van belang kan zijn voor de pers en het publiek in het

algemeen (belangrijke schorsings- en vernietigingsarresten; benoemingen; sterfgevallen, ...)

De korpschefs hebben interviews gegeven aan journalisten van de algemene of gespecialiseerde pers.

55. Betrekkingen met buitenlandse overheden en instellingen

a. Ontvangst van buitenlandse delegaties of bezoekers

- In het kader van een stage bij het Hof van Cassatie hebben magistraten van de opperste gerechtshoven van Griekenland en Roemenië op 1 december 2006 een bezoek gebracht aan de Raad van State.
- In het kader van de algemene overeenkomst voor ontwikkelingssamenwerking tussen het Koninkrijk België en de Algerijnse Democratische Volksrepubliek, ondertekend te Algiers op 3 oktober 2004, en die betrekking heeft op het project van institutionele steun aan de Algerijnse Raad van State ⁵¹, zijn twee leden van de Algerijnse Raad van State, de hoofdgriffier, de secretaris-generaal en de documentaliste van 11 tot 12 december 2006 een opleiding komen volgen in Brussel. Die stage was in hoofdzaak gericht op de uitbouw van het informaticanetwerk en de documentaire gegevensbanken.
- Naar aanleiding van haar verblijf in België is een delegatie van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) op 19 februari 2007 ontvangen bij de Raad van State. Het bezoek diende om na te gaan hoe in België het begrip fiscale transparantie wordt toegepast in relatie tot de "Code of good Practices on Fiscal Transparency" met het oog op het opmaken van een "Report on the Observance of Standards and Codes" (ROSC).

b. Deelname aan de activiteiten van de Vereniging van de Raden van State en van de Hoge Administratieve Rechtscolleges van de Lid-Staten van de Europese Unie (IVZW)

Het secretariaat-generaal van die vereniging is gevestigd bij de Raad van State van België.

De website van de vereniging is de volgende : www.juradmin.eu, deze is ook toegankelijk via de website van de Raad van State www.raadvst-consetat.be en is opgezet met de medewerking van enkele leden van de Raad.

⁽⁵¹⁾ Artikel 1.2. van de Overeenkomst luidt als volgt :
"1.2. Son objectif global est : «le fonctionnement du Conseil d'Etat algérien est amélioré qualitativement». Son objectif spécifique est : «Les connaissances des membres du Conseil d'Etat algérien sont renforcées». Cet objectif est poursuivi en permettant à des cadres algériens de cette institution d'effectuer des stages pratiques au sein du Conseil d'Etat belge et en organisant en Algérie des conférences animées par des experts belges portant sur des domaines du droit administratif."

1/ Deelname aan de gegevensbank JURIFAST en aan het forum van de vereniging

De gegevensbank JURIFAST (toegankelijk via de internetsite www.juradmin.eu) is bedoeld om snel de belangrijke arresten gewezen door de Raad van State en de opperste gerechtshoven van de Europese Unie op het vlak van het gemeenschapsrecht bekend te maken. Via het forum kunnen magistraten rechtstreeks informatie uitwisselen met collega's van de Raden van State en de Hoge administratieve rechtscolleges van de andere Lidstaten. Op 17 september 2007 werden in de Raad van State beide werkinstrumenten gepresenteerd aan het publiek.

De Raad van State werkt actief mee aan beide initiatieven.

2/ Seminarie van 7 en 8 december 2006 te Den Haag

Die bijeenkomst was in het bijzonder bestemd voor de Raden van State van de Lidstaten van de Europese Unie die een adviesverlenende functie vervullen op het vlak van wetgeving en regelgeving. Tijdens die bijeenkomst heeft elke Raad van State een aantal van zijn recente adviezen toegelicht, waardoor de verschillen en gelijkenissen van elk systeem vergeleken zijn kunnen worden. Dat seminarie heeft plaats gehad in Den Haag op 7 en 8 december 2006.

De heer Marnix Van Damme, kamervoorzitter, en de heer Jeroen Van Nieuwenhove, auditeur, hebben eraan deelgenomen als vertegenwoordigers van de Raad van State.

3/ Seminarie van 15 maart 2007 te Parijs

Dit seminarie heeft plaatsgevonden in de Raad van State van Frankrijk.

De agendapunten waren de volgende :

- Presentatie van de nieuwe rubriek "Tour d'Europe" van de internetsite van de vereniging;
- Debat uitgaande van een aantal recente arresten van de Raad van State van Frankrijk (arresten société Arcelor Atlantique et Lorraine en andere, M. Gardedieu, Société De Groot en Slot Allium B.V., Société Bejo Zaden B.V.);
- Het Europa van de Justitie: voorstellen voor deelname van de administratieve rechtspraak aan de opbouw van de Europese Unie.

De heer Pierre Vandernoot, staatsraad, heeft de Raad van State op dat seminarie vertegenwoordigd .

4/ Colloquium van 16 maart 2007 te Parijs over de administratieve rechtspraak

De volgende onderwerpen zijn behandeld :

- De organen belast met het berechten van het overheidsbestuur (onder het voorzitterschap van Professor B. Pacteau), in het bijzonder de

bevoegdheid van rechters die geen bestuursrechters zijn, om het overheidsbestuur te berechten;

- De status van bestuursrechters (onder het voorzitterschap van de heer R. Andersen, Eerste Voorzitter van de Raad van State van België), in het bijzonder de uitoefening van de functie en de onpartijdigheid;
- Het verloop van administratieve gedingen (onder het voorzitterschap van J. Murray, Voorzitter van het Ierse Hoogerechtshof van Ierland), in het bijzonder de antwoorden op de toename van het aantal verzoekschriften : unusrechter en zeeftprocedures;
- De gevolgen van rechterlijke beslissingen (onder het voorzitterschap van J.-M. Sauvé, Eerste Voorzitter van de Raad van State van Frankrijk), in het bijzonder het variëren in de tijd van de gevolgen van rechterlijke beslissingen.

De Raad van State heeft actief deelgenomen aan dat colloquium: de derde ronde tafel werd voorgezeten door de heer Robert Andersen, Eerste Voorzitter, en de heer Paul Lewalle, staatsraad, heeft er als spreker het woord genomen.

5/ Raad van Bestuur en algemene vergadering te Warschau op 13 en 14 mei 2007

De heer Robert Andersen, Eerste Voorzitter, heeft de Raad van State vertegenwoordigd op die beide statutaire vergaderingen van de Vereniging.

c. Andere activiteiten in het buitenland

De heer P. Nihoul, staatsraad, heeft op 12 en 13 maart 2007 in Caïro deelgenomen aan een rondetafelconferentie met als thema : "Le droit d'accès à la justice administrative", op uitnodiging van de Organisation internationale de Droit du Développement.

Een delegatie van de Raad van State heeft op 26 maart 2007 in Luxemburg deelgenomen aan het colloquium ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van de Verdragen van Rome, met als onderwerp "L'influence du droit national et de la jurisprudence des juridictions des Etats membres sur l'interprétation du droit communautaire".

Kamervoorzitter M. Leroy heeft college gehouden aan de universiteit van Cluj (Roemenië) van 23 tot 27 april 2007.

d. Bezoeken door groepen studenten

De Raad van State wordt steeds vaker aangesproken voor bezoeken van groepen studenten, zowel in verband met de werkzaamheden en bevoegdheden van de Raad, als aangaande de geschiedenis van de gebouwen.

BIJLAGE I

**SAMENSTELLING NEDERLANDSTALIGE KAMERS EN
TWEETALIGE KAMER - 2006/2007**

A. Afdeling Wetgeving

	1ste kamer donderdag	3de kamer dinsdag
Voorzitter	M. VAN DAMME	D. ALBRECHT
Leden	J. BAERT W. VAN VAERENBERGH	J. SMETS B. SEUTIN
Assessoren	H. COUSY - A. SPRUYT - J. VELAERS - M. RIGAUX - M. TISON	
Griffier	A. BECKERS G. VERBERCKMOES	A.-M. GOOSSENS G. VERBERCKMOES

B. Afdeling Administratie

	5de kamer dinsdag + donderdag
Voorzitter	R. ANDERSEN of P. LEMMENS
Leden	R. STEVENS P. LIENARDY L. HELLIN J. BOVIN D. MOONS St. GEHLEN P. VANDERNOOT G. VAN HAEGENDOREN J. JAUMOTTE E. BREWAEYS
Plaatsvervangers	A. BEIRLAEN M. VAN DAMME J. BAERT
Griffiers	M.-Chr. MALCORPS W. GEURTS S. MASTAKY (toegevoegd)

	7de kamer donderdag	9de kamer maandag
Voorzitter	M.-R. BRACKE	P. LEMMENS
Leden	E. BREWAEYS N	L. HELLIN A. VANDENDRIESSCHE
Plaatsvervangers	D. VERBIEST A. BEIRLAEN P. LEMMENS R. STEVENS L. HELLIN A. VANDENDRIESSCHE J. BOVIN D. MOONS J. LUST G. VAN HAEGENDOREN C. ADAMS Ch. BAMPS	M.-R. BRACKE D. VERBIEST A. BEIRLAEN R. STEVENS J. BOVIN J. LUST G. VAN HAEGENDOREN E. BREWAEYS C. ADAMS Ch. BAMPS
Griffiers	A. WIJNANTS V. VERTONGEN * (toegevoegd - vreemdelingencontentieux) E. IMPENS (toegevoegd - vreemdelingencontentieux - leefmilieu) G. SCHEVENEELS (toegevoegd - vreemdelingencontentieux : cassatieberoepen - deeltijds)	V. WAUTERS W. GEURTS

* enkel voor de wachtdiensten

	10de kamer vrijdag	12de kamer dinsdag
Voorzitter	R. STEVENS	D. VERBIEST
Leden	J. BOVIN D. MOONS J. LUST ** G. VAN HAEGENDOREN ** E. BREWAEYS ** C. ADAMS **	J. LUST G. VAN HAEGENDOREN
Plaatsvervangers	M.-R. BRACKE D. VERBIEST A. BEIRLAEN L. HELLIN A. VANDENDRIESSCHE J. LUST *** G. VAN HAEGENDOREN *** E. BREWAEYS *** C. ADAMS *** Ch. BAMPs	M.-R. BRACKE A. BEIRLAEN P. LEMMENS R. STEVENS L. HELLIN A. VANDENDRIESSCHE J. BOVIN D. MOONS E. BREWAEYS C. ADAMS Ch. BAMPs
Griffiers	M.-A. TRUYENS J. CAMU (toegevoegd) G. SCHEVENEELS (toegevoegd - deeltijds)	S. DOMS Fr. BONTINCK

** part-time toegevoegd tot 9 februari 2007

*** vanaf 10 februari 2007

	14de kamer woensdag
Voorzitter	A. BEIRLAEN
Leden	C. ADAMS Ch. BAMPS
Plaatsvervangers	M.-R. BRACKE D. VERBIEST P. LEMMENS R. STEVENS L. HELLIN A. VANDENDRIESSCHE J. BOVIN D. MOONS J. LUST G. VAN HAEGENDOREN E. BREWAEYS
Griffier	M. MILOJKOWIC Chr. VERHAERT A. DE SMET S. MASTAKY (toegevoegd) J. CASNEUF (toegevoegd)

**SAMENSTELLING FRANSTALIGE KAMERS EN
TWEETALIGE KAMER - 2006/2007**

A. Afdeling wetgeving

	2de kamer maandag + woensdag + vrijdag	4de kamer maandag + dinsdag + woensdag
Voorzitter	Y. KREINS	Ph. HANSE
Leden	P. VANDERNOOT M. BAGUET	P. LIENARDY J. JAUMOTTE
Plaatsvervangers	P. LIENARDY	M. BAGUET
Assessoren	J. KIRKPATRICK, H. BOSLY, G. KEUTGEN	
Griffiers	B. VIGNERON A.-C. VAN GEERSDAELE	C. GIGOT A.-C. VAN GEERSDAELE

B. Afdeling administratie

	5de kamer (tweetalige kamer) dinsdag + donderdag	6de kamer woensdag	8ste kamer vrijdag
Voorzitter	R. ANDERSEN of P. LEMMENS	M.-L. THOMAS	J. Cl. GEUS
Leden	R. STEVENS P. LIENARDY L. HELLIN J. BOVIN D. MOONS St. GEHLEN P. VANDERNOOT G. VAN HAEGENDOREN J. JAUMOTTE E. BREWAEYS	P. LEWALLE P. NIHOUL	O. DAURMONT St. GEHLEN
Plaatsvervangers	A. BEIRLAEN M. VAN DAMME J. BAERT	O. DAURMONT C. DEBROUX	P. LEWALLE S. GUFFENS
Griffiers	M.-Ch. MALCORPS W. GEURTS en S. MASTAKY (toegevoegd griffier)	V. SCHMITZ	M.-Cl. HONDERMARCQ L. LEJEUNE

	11de kamer Vreemdelingen - volgens noodzaak
Voorzitter	J. MESSINNE
Leden	J. VANHAEVERBEEK C. DEBROUX
Plaatsvervangers	J. JAUMOTTE F. DAOUT
Griffiers	V. VANDERPERE, N. ROBA, Fl. VAN HOVE, P. HARMEL en B. DEPELSENAIRE, S. DJERBOU, X. DUPONT, C. MOREL, K. LAUVAU en T. GAYIBOR (toegevoegde griffiers)

	13de kamer donderdag
Voorzitter	M. HANOTIAU
Leden	S. GUFFENS F. DAOUT
Plaatsvervangers	Ph. QUERTAINMONT I. KOVALOVSKY
Griffiers	M.-Chr. MALCORPS en V. WIAME (toegevoegd griffier)

	13de kamer (Duitstalige zaken) maandag (in principe)
Voorzitter	M. HANOTIAU
Leden	M. LEROY Y. KREINS
Plaatsvervangster	St. GEHLEN
Griffier	V. WIAME (toegevoegd griffier)

	15de kamer Vreemdelingen - volgens noodzaak
Voorzitter	M. LEROY
Leden	Ph. QUERTAINMONT I. KOVALOVSKY
Plaatsvervangers	P. VANDERNOOT P. NIHOUL
Griffiers	V. VANDERPERE, N. ROBA, Fl. VAN HOVE, P. HARMEL en B. DEPELSENAIRE, S. DJERBOU, X. DUPONT, C. MOREL, K. LAUVAU en T. GAYIBOR (toegevoegd griffiers)

BIJLAGE II

**ORGANIGRAM VAN DE RAAD VAN STATE
OP 31 AUGUSTUS 2007**

SERVICES ORGANIQUES - ORGANIEKE DIENSTEN

RAAD VAN STATE
CONSEIL D'ETAT

RAAD / CONSEIL

R. ANDERSEN - Eerste Voorzitter / Premier Président
M-R BRACKE - Voorzitter / Président

AUDITORAAT / AUDITORAT

Ph. BOUVIER - Auditeur-generaal / Auditeur général
P. DE WOLF - Adjunct-auditeur-generaal / Auditeur général adjoint

Wetgeving / Législation

Bestuursrechtspraak / Contentieux Administratif

Wetgeving / Législation

Bestuursrechtspraak / Contentieux Administratif

Kamervoorzitters

Présidents de chambre

Afdelingshoofden

Chefs de section

Kamervoorzitters
Iste Kamer - M. Van Damme
IIde Kamer - D. Albrecht
Présidents de chambre
IIème Chambre - Y. Kreins
IVème Chambre - Ph. Hanse

VIIde Kamer - L. Hellin
IXde Kamer - P. Lemmens
Xde Kamer - R. Stevens
XIIde Kamer - D. Verbiest
XIVde Kamer - A. Beirlaen

VIème Chambre - M-L Thomas
VIIIème Chambre - J-C Geus
XI ème Chambre - J. Messinne
XIIIème Chambre - M. Hanotiau
XVème Chambre - M. Leroy

Afdelingshoofden
Afdeling I - R. Aertgeerts / P. Depuydt
Chefs de section
Section I - J. Regnier / P. Gilliaux
Section VII - B. Jadot

Afdeling II - R. Van Der Gucht
Afdeling III - R. Vander Elstraeten
Afdeling IV - M. Lefever
Afdeling V - F. De Buel
Afdeling VI - W. Van Noten

Section II - B. Derouaux
Section III - M. Quintin
Section IV - J-F Neuray
Section V - P. Herbignat
Section VI - S. Saint-Viteux

Vde Kamer - Tweetalige Kamer/Vème Chambre - Chambre Bilingue
R. Andersen / P. Lemmens

G. Jacobs - Eerste Auditeur-afdelingshoofd (detach.)
Coördinator Informatie & Documentatie
Coördinateur Information & Documentation

COÖRDINATIEBUREAU & BIBLIOTHEEK /
BUREAU DE COORDINATION & BIBLIOTHEQUE

GRIFFIE / GREFFE

D. LANGBEEN - Hoofdgriffier / Greffier en chef

Wetgeving / Législation

Bestuursrechtspraak / Contentieux Administratif

K. VERMASSEN - Eerste Referendaris-Afdelingshoofd
Ph. BROUWERS - Référéndaire

ONDERSTEUNENDE DIENSTEN
SERVICES DE SUPPORT

K. VANHOUTTE - Beheerder / Administrateur

DIENST OVEREENSTEMMING DER TEKSTEN
CONCORDANCE DES TEXTES

PERSONEEL & ORGANISATIE
PERSONNEL & ORGANISATION

BUDGET & BEHEER / LOGISTIEKE DIENSTEN
BUDGET & GESTION / SERVICES LOGISTIQUES

I.C.T. (INFORMATIE- EN COMMUNICATIETECHNOLOGIE)
T.I.C. (TECHNOLOGIE DE L'INFORMATION ET DE LA COMMUNICATION)

SERVICES ADMINISTRATIFS - ADMINISTRATIEVE DIENSTEN

